BIULETYN

POLSKIEGO TOWARZYSTWA MECHANIKI TEORETYCZNEJ I STOSOWANEJ

ROK 2011

Warszawa 2012

Redaktor wydania:
Ryszard Pęcherski

© Copyright by Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej
Warszawa 2012

Redakcja techniczna i skład:
Maria Hendzel
Ewa Koisar
Elżbieta Wilanowska

Zdjęcia – zbiory własne członków PTMTS

Nakład – 250 egz.
Druk – Drukarnia Nr 1, ul. Rakowiecka 37, 02-521 Warszawa

ISBN 978-83-932107-1-8

Spis treści

Do Czytelników **5**

I Działalność PTMTS **7**

1. Informacje **9**

1.1. Aktualności 9

1.2. Władze PTMTS w 2011 roku 9

1.3. Konkursy organizowane przez PTMTS 11

1.3.1. Nagroda Naukowa im. Wacława Olszaka 11

1.3.2. Nagroda Naukowa im. Witolda Nowackiego 12

1.3.3. Konkurs im. prof. Ryszarda Dąbrowskiego na najlepszą pracę magisterską w dziedzinie mechaniki teoretycznej i stosowanej 13

1.3.4. Patronaty 14

1.4. Konferencje organizowane i współorganizowane przez PTMTS w 2011 roku . . 16

1.4.1. XXIV Konferencja Naukowa „Problemy Rozwoju Maszyn Roboczych” 16

1.4.2. 50 Sympozjon „Modelowanie w mechanice” 17

1.4.3. IX Konferencja „Nowe kierunki rozwoju mechaniki” 19

1.4.4. VI Międzynarodowe Sympozjum Mechaniki Materiałów i Konstrukcji . 20

1.4.5. Modelowanie ośrodków z mikrostrukturą 21

1.4.6. II Kongres Mechaniki Polskiej, KMP 2011. 21

1.4.7. XIII Konferencja Mechaniki Pękania / 13th Conference on Fracture Mechanics 24

2. Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej w 2011 roku **27**

3. Protokół z XXXIV Zjazdu Delegatów PTMTS Hucisko, 17-19 marca 2011 r. **45**

4. Protokół z Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS Poznań, 29 sierpnia 2011 r. **66**

5. Statut Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej . . . **81**

II Członkowie PTMTS **91**

1. Nominacje i odznaczenia **93**

2. Jubileusze **97**

2.1. Jubileusz 90-lecia Profesora Zbigniewa Szczepana Kączkowskiego 97
2.2. Jubileusz 80-lecia Profesora Czesława Woźniaka 100
2.3. Jubileusz 70-lecia dr hab. inż. Jerzego Gołasia, prof. nadzw. UTP 103
2.4. Jubileusz 80-lecia Profesora Piotra Perzyny 106
2.5. Jubileusz 80-lecia Profesora Józefa Giergiela 109

3. Wspomnienia **113**

3.1. Profesor Zbigniew Stanisław Olesiak 113
3.2. Profesor Jerzy Maryniak 117
3.3. Dr hab. inż. Wojciech Stanisław Barański 119
3.4. Profesor Czesław Rymarz 121
3.5. Profesor Witold Żurek 124

III Polska mechanika **127**

1. O polskiej mechanice do połowy XX wieku **129**

Szanowni Czytelnicy!

Biuletyn Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej wydawany jest niemal tak długo, jak długo istnieje Towarzystwo. Towarzystwo powstało w 1958 roku z inicjatywy prof. Witolda Nowackiego, wybitnego polskiego mechanika. Zebranie założycielskie, przygotowane przez ośmioosobowy Komitet Organizacyjny, odbyło się 13 marca 1958 roku. W zebraniu uczestniczyły 74 osoby. Za członków założycieli uważa się również osoby, które nie mogły wziąć udziału w zebraniu założycielskim, ale pisemnie wyraziły poparcie dla inicjatywy powołania PTMTS.

W 2008 roku obchodziliśmy jubileusz 50-lecia założenia Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Z tej okazji ukazała się *Księga Jubileuszowa*, w której zawarto historię PTMTS.

Pierwszym prezesem Zarządu Głównego PTMTS został prof. Witold Wierzbicki, który wraz z Prezydium Zarządu Głównego powołał do życia, uchwałą z dnia 3 grudnia 1958 roku, *Biuletyn PTMTS*. Pierwszy numer ukazał się w styczniu 1959 roku. Zdecydowano, że *Biuletyn PTMTS* będzie wydawany jako kwartalnik.

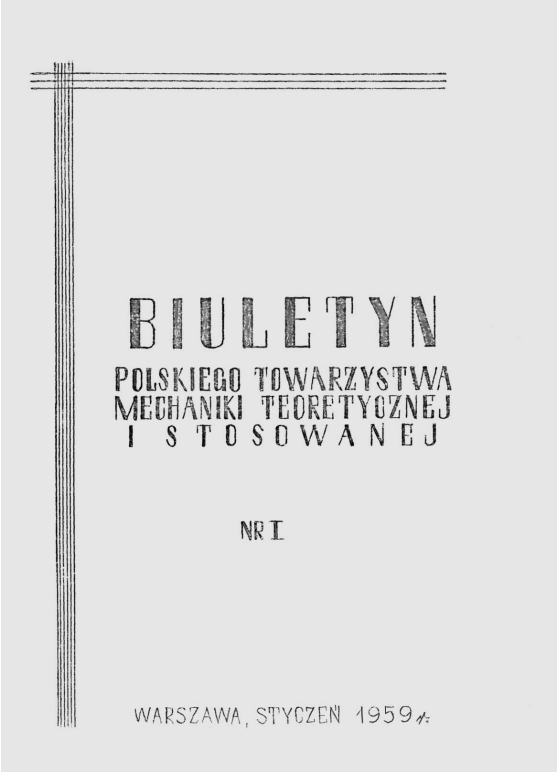
BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
MECHANIKI TEORETYCZNEJ
I STOSOWANEJ
NR I
WARSZAWA, STYCZEŃ 1959 r.

Zawartość pierwszego numeru *Biuletynu* stanowiły komunikaty organizacyjne, komunikaty o działalności naukowej Oddziałów oraz informacje o działalności Międzynarodowej Unii Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (IUTAM). Numer zamykał wykaz adresów Zarządu Głównego oraz ośmiu Oddziałów: Gdańskiego, Gliwickiego, Krakowskiego, Łódzkiego, Poznańskiego, Szczecińskiego, Warszawskiego i Wrocławskiego.

W archiwum Towarzystwa znajduje się komplet numerów *Biuletynu* wydawanych od stycznia 1959 roku do stycznia 1963 roku. Łącznie ukazało się w tym okresie 17 numerów.

W 1963 roku PTMTS zainicjowało wydawanie czasopisma *Mechanika Teoretyczna i Stosowana*. Redaktorem Naczelnym został prof. Artur Kacner, a Rada Redakcyjna została powołana przez Zarząd Główny PTMTS. Prawa wydawcy należały do Polskiej Akademii Nauk, a właścicielem nakładu było Państwowe Wydawnictwo Naukowe (PWN); od 1992 roku wydawcą i właścicielem nakładu, zarówno czasopisma, jak i *Biuletynu*, jest Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. W 1963 roku ukazały się dwa zeszyty, w latach 1964-66 trzy zeszyty rocznie, a od 1967 roku czasopismo wydawane jest jako kwartalnik.

Powołanie nowego czasopisma było połączone z decyzją Zarządu Głównego PTMTS o włączeniu do niego *Biuletynu* jako integralnej części. Od 1998 roku kwartalnik ukazuje się w języku angielskim i zmienia tytuł na *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* (*JTAM*). Mimo tych zmian *Biuletyn* ukazujący się w języku polskim nadal wydawany jest z czasopismem. W tej postaci ukazuje się do końca 2011 roku.

Zgodnie z decyzją Zarządu Głównego PTMTS z 24 października 2011 r. wydawanie *Biuletynu* od 2012 roku zmienia się, wracamy do tradycji, czyli wydawania *Biuletynu* jako niezależnego wydawnictwa ukazującego się raz w roku. Wydawcą będzie w dalszym ciągu Towarzystwo, Radą Redakcyjną – Prezydium Zarządu Głównego, Redaktorem *Biuletynu* – zastępca Sekretarza Generalnego PTMTS, w tej kadencji jest to prof. Ryszard Pęcherski.

Od początku utworzenia strony internetowej Towarzystwa *Biuletyn* publikowany jest również w wersji elektronicznej pod adresem http://ptmts.org.pl/biuletyn.htm w postaci plików PDF. Od dwu lat prowadzona jest archiwizacja i udostępnienie w Internecie starszych numerów kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* wraz z *Biuletynem*. Aktualnie dostępne są publikacje z lat 2011-1995. W roku 2012 zostanie zarchiwizowanych 6 kolejnych roczników (1994-1989).

* * *

Przekazywany Szanownym Czytelnikom pierwszy *Biuletyn* w nowej postaci, nawiązującej do tradycji, składa się z trzech części.

W pierwszej omówiona jest działalność PTMTS w 2011 roku. Znajduje się tu skład osobowy władz Towarzystwa, informacje o odbytych i planowanych konferencjach organizowanych przez PTMTS, informacje o konkursach oraz sprawozdanie z działalności PTMTS w 2011 roku, protokoły z XXXIV Zjazdu Delegatów w Hucisku i Nadzwyczajnego Zjazdu w Poznaniu. Tę część *Biuletynu* kończy nowy Statut PTMTS, zatwierdzony w dniu 9 grudnia 2011 r. w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie.

Druga część poświęcona jest członkom Towarzystwa i zawiera informacje o nominacjach profesorskich, odznaczeniach i nagrodach, teksty jubileuszowe oraz wspomnienia o członkach PTMTS.

Trzecia część, zatytułowana „Polska mechanika", w zamierzeniu ma przybliżyć Czytelnikom osiągnięcia i biografie wybitnych polskich mechaników. W tym wydaniu zamieszczamy przedruk artykułu prof. Zbigniewa Olesiaka *O polskiej mechanice do połowy XX wieku*, który ukazał się *Księdze* wydanej na 50-lecie Towarzystwa. Mamy nadzieję, że dzięki temu trafi on do szerszego grona Czytelników.

Zwracamy się do Czytelników z prośbą o uwagi na temat *Biuletynu* i nadsyłanie materiałów, które mogą wzbogacić kolejne roczniki.

Jesteśmy przekonani, że członkom i sympatykom Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej redagowany w nowej szacie *Biuletyn* dostarczy interesujących informacji nie tylko o bieżącej aktywności Towarzystwa, ale także o jego historii.

Wiesław Nagórko

Część I

Działalność PTMTS

1. INFORMACJE

1.1. Aktualności

Wszystkim sympatykom i członkom Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (PTMTS), którzy przeznaczyli 1% swojego podatku za rok 2010 na rzecz naszej organizacji, serdecznie dziękujemy.

Uzyskane w ten sposób środki zostaną przeznaczone na działalność statutową PTMTS. Rozdysponowanie i rozliczenie uzyskanej kwoty podamy do wiadomości po sporządzeniu bilansu za rok 2011.

* * * * *

Na liście **Impact Factor 2009** po raz pierwszy został odnotowany nasz kwartalnik *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*.

J THEOR APP MECH-POL **IF=0.178**

Na aktualnej liście **Impact Factor 2010** kwartalnik *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* również został odnotowany i to ze znacznym wzrostem współczynnika IF.

J THEOR APP MECH-POL **IF=0.264**

Lista współczynników Impact Factor (IF) jest corocznie publikowana przez Thomson Reuters w Journal Citation Reports.

* * * * *

W „Wykazie polskich czasopism wraz z liczbą punktów za umieszczoną w nich publikację naukową" Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 grudnia 2010 r. *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* otrzymał 13 pkt.

1.2. Władze PTMTS w 2011 roku

W dniach 17-19 marca odbył się XXXIV Zjazd Delegatów PTMTS, Hucisko, na którym wybrano nowe władze PTMTS na XXXV kadencję (2011-2012).

Do XXXIV Zjazdu Delegatów Zarząd Główny PTMTS działał w składzie:

Przewodniczący	–	prof. dr hab. Wiesław Nagórko
Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. inż. Andrzej Tylikowski
Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. inż. Ryszard Parkitny
Sekretarz Generalny	–	dr hab. inż. Katarzyna Kowal-Michalska, prof. PŁ
Skarbnik	–	prof. dr hab. inż. Lech Dietrich
Z-ca Sekretarza Generalnego	–	prof. dr hab. inż. Ryszard Pęcherski
Z-ca Skarbnika	–	prof. dr hab. inż. Czesław Szymczak
Członkowie Zarządu	–	dr hab. inż. Ryszard Dzięcielak, prof. PP
	–	prof. dr hab. inż. Piotr Konderla
	–	prof. dr hab. inż. Paweł Kłosowski

Od XXXIV Zjazdu Delegatów Zarząd Główny PTMTS działa w składzie:

Przewodniczący	–	prof. dr hab. Arkadiusz Mężyk
Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. Wiesław Nagórko
Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. inż. Andrzej Tylikowski
Sekretarz Generalny	–	dr hab. inż. Katarzyna Kowal-Michalska, prof. PŁ
Skarbnik	–	prof. dr hab. inż. Zbigniew Kowalewski
Z-ca Sekretarza Generalnego	–	prof. dr hab. inż. Ryszard Pęcherski
Z-ca Skarbnika	–	prof. dr hab. inż. Paweł Kłosowski
Członkowie Zarządu	–	prof. dr hab. inż. Piotr Konderla
		prof. dr hab. inż. Włodzimierz Kurnik
		prof. dr hab. inż. Ryszard Parkitny
Z-cy Członków Zarządu	–	dr hab. inż. Ryszard Dzięcielak, prof. PP
		prof. dr hab. inż. Krzysztof Magnucki

W skład Zarządu Głównego wchodzą również Przewodniczący Oddziałów PTMTS. W styczniu 2011 r. w Oddziałach PTMTS odbyły się Walne Zgromadzenia, na których wybrano nowe władze Oddziałów na XXXV kadencję (2011-2012).

Przewodniczący Oddziałów:

Białostockiego	–	prof. dr hab. inż. Andrzej Seweryn
Bielsko-Bialskiego	–	dr hab. inż. Andrzej Harlecki, prof. ATH
Bydgoskiego	–	dr inż. Jerzy Sawicki
Częstochowskiego	–	dr hab. inż. Witold Elsner, prof. PCz
Gdańskiego	–	dr hab. inż. Jarosław Górski
Gliwickiego	–	dr inż. Sławomir Kciuk
Kieleckiego	–	prof. dr hab. inż. Zbigniew Koruba
Koszalińskiego	–	prof. dr hab. inż. Tomasz Krzyżyński
Krakowskiego	–	dr hab. inż. Bogumił Wrana, prof. PK
Lubelskiego	–	dr hab. inż. Andrzej Teter
Łódzkiego	–	dr hab. inż. Jarosław Jędrysiak, prof. PŁ
Opolskiego	–	prof. dr hab. inż. Ewald Macha
Poznańskiego	–	prof. dr hab. inż. Bogdan Maruszewski
Rzeszowskiego	–	prof. dr hab. inż. Henryk Kopecki
Szczecińskiego	–	dr hab. inż. Andrzej Witek, prof. ZUT
Warszawskiego	–	dr hab. inż. Elżbieta Pieczyska
Wrocławskiego	–	dr hab. inż.Danuta Bryja, prof. PWr
Zielonogórskiego	–	prof. dr hab. inż. Piotr Aliawdin

Główna Komisja Rewizyjna

W 2011 roku Główna Komisja Rewizyjna działała w składzie:

Przewodniczący	–	doc. dr inż. Janusz Lipiński
Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. inż. Grzegorz Jemielita
Członkowie Komisji	–	prof. dr hab. inż. Jacek Chróścielewski
	–	dr hab. Monika Wągrowska, prof. SGGW

1.3. Konkursy organizowane przez PTMTS

1.3.1. Nagroda Naukowa im. Wacława Olszaka

Profesor Wacław Olszak (1902-1980) był jednym z najwybitniejszych polskich mechaników, członkiem założycielem naszego Towarzystwa, a od 1970 roku jego Członkiem Honorowym. Był członkiem PAN oraz wielu zagranicznych akademii nauk, Doktorem Honoris Causa licznych uniwersytetów w kraju i za granicą. Przez ostatnie 11 lat swojego bogatego i pracowitego życia pełnił obowiązki Rektora Rezydenta Międzynarodowego Centrum Nauk Mechanicznych (CISM) w Udine we Włoszech. Spis prac naukowych i technicznych Profesora obejmuje imponującą liczbę ponad 300 pozycji, w tym dziesięciu monografii naukowych.

W 1988 roku z okazji 30-lecia Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (PTMTS) postanowiono raz na dwa lata (w kadencji) przyznawać młodemu pracownikowi nauki Nagrodę Naukową im. Wacława Olszaka.

Laureat, wyłoniony przez Komisję Nagrody według opracowanego regulaminu konkursu, nagradzany jest dyplomem i medalem z podobizną Profesora. Komisja powoływana jest przez Zarząd Główny PTMTS. W jej skład wchodzą wybitni przedstawiciele różnych dziedzin mechaniki.

Regulamin Nagrody Naukowej im. Wacława Olszaka
(uchwalony na zebraniu plenarnym ZG PTMTS 20 października 2008 r.)

1. Nagroda przyznawana jest **młodym pracownikom nauki, którzy nie ukończyli 36 lat**, za pracę stanowiącą poważny wkład w rozwój mechaniki teoretycznej lub stosowanej.
2. Kandydat do Nagrody **musi być członkiem PTMTS**, który w chwili opublikowania pracy nie posiadał stopnia naukowego doktora habilitowanego lub tytułu profesora (rozprawa habilitacyjna może być przedmiotem Nagrody).
3. Nagroda ma **charakter indywidualny**.
4. Praca (lub cykl prac) będąca przedmiotem Nagrody musi być opublikowana nie wcześniej niż w ciągu ostatnich trzech lat, wliczając rok przyznania Nagrody.
5. Tryb zgłaszania wniosków:
   - kandydatów do Nagrody zgłaszają
     - Zarządy Oddziałów PTMTS lub Zarząd Główny PTMTS,
     - członkowie PTMTS z tytułem naukowym profesora,
     - Kolegium Redakcyjne kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*,
   - wnioski o przyznanie Nagrody składane są do Komisji Nagrody im. Wacława Olszaka powoływanej przez ZG PTMTS.
6. Wniosek o przyznanie Nagrody powinien zawierać:
   - imię i nazwisko kandydata,
   - dane o kandydacie (stopień naukowy, miejsce pracy i zamieszkania),
   - tytuł pracy i miejsce jej opublikowania (należy dołączyć egzemplarz pracy przedstawionej do Nagrody),
   - opinię wnioskodawcy,
   - do zgłaszanej pracy można dołączyć dodatkowe materiały, np.:
     - kserokopie opinii wydawniczych,
     - kserokopie recenzji opublikowanych w czasopismach opiniujących,

– wykaz prac zakwalifikowanych do druku, dotychczas niepublikowanych, a związanych tematycznie z pracami przedstawionymi do Nagrody.

7. Przyznanie Nagrody przez Komisję
   - Komisja podejmuje decyzję, biorąc pod uwagę własną znajomość przedmiotu, ewentualnie opinie powołanych recenzentów,
   - **w okresie kadencji przyznaje się jedną Nagrodę**; Komisji przysługuje prawo nieprzyznania Nagrody,
   - wyniki prac Komisji ogłaszane są na Zjeździe Delegatów; laureatowi wręczany jest medal z podobizną profesora Wacława Olszaka oraz dyplom.

Komisja XI edycji (2009-2011)
powołane przez Zarząd Główny PTMTS w dniu 25 stycznia 2010 r.

Prof. Tadeusz Chmielniak
Prof. Lech Dietrich
Prof. Stanisław Drobniak
Prof. Paweł Kłosowski
Prof. Józef Kubik
Prof. Jerzy Maryniak
Prof. Piotr Perzyna
Prof. Gwidon Szefer
Prof. Andrzej Tylikowski – przewodniczący
Prof. Czesław Woźniak

Rozstrzygnięcie XI edycji Nagrody (2009-2011) – patrz rozdział I.2 (Protokół z XXXIV Zjazdu Delegatów, załącznik nr 5).

1.3.2. Nagroda Naukowa im. Witolda Nowackiego

Przyznawana za wybitne osiągnięcia naukowe lub inżynierskie w zakresie mechaniki teoretycznej i stosowanej oraz zastosowań w budowie maszyn, urządzeń i konstrukcji. Uchwalona 15 stycznia 2007 r. na walnym zgromadzeniu Oddziału Warszawskiego.

Regulamin Nagrody im. Witolda Nowackiego
(zmieniony i zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie członków Oddziału Warszawskiego PTMTS w dniu 20 stycznia 2011 r.)

1. Nagroda przyznawana jest osobom za wybitne osiągnięcia naukowe lub inżynierskie.
2. Nagroda ma charakter indywidualny.
3. Ciałem przyznającym Nagrodę jest Kapituła Nagrody. W skład Kapituły wchodzą osoby nagrodzone w poprzednich edycjach konkursu, w liczbie nie większej niż 7. Początkowo, do czasu utworzenia pełnego składu Kapituły, Nagrodę im. Witolda Nowackiego przyznaje Zarząd Oddziału.
4. Nagroda przyznawana jest raz w roku kalendarzowym; Kapituła ma prawo nieprzyznania Nagrody.
5. Kandydatów do Nagrody zgłaszają **członkowie PTMTS**.
6. Wnioski o przyznanie Nagrody składane są do Kapituły Nagrody, poprzez siedzibę Zarządu Oddziału, do końca listopada.

7. Laureatowi wręczany jest dyplom oraz imienny medal (wykonany w srebrze) z podobizną prof. Witolda Nowackiego.
8. Wyniki prac Kapituły ogłaszane są na zebraniu ogólnym członków Oddziału Warszawskiego.

Protokół z posiedzenia Kapituły II edycji Nagrody Naukowej im. Witolda Nowackiego

Kapituła II edycji Nagrody powołana przez Walne Zgromadzenie Oddziału Warszawskiego w dniu 15 stycznia 2007 r. w składzie:

Prof. Lech Dietrich – przewodniczący
Dr hab. inż. Danuta Jasińska-Choromańska, prof. PW
Prof. Krzysztof Arczewski
Dr hab. inż. Piotr Przybyłowicz, prof. PW
Prof. Zbigniew Kowalewski
Dr inż. Jacek Goszczyński
Prof. Arkadiusz Mężyk

dokonała w dniu 13 stycznia 2011 r. przeglądu i analizy wniosków zgłoszonych do Konkursu:

- dr hab. inż. Elżbieta Pieczyska z IPPT PAN, Warszawa – wniosek prof. Lecha Dietricha,
- dr hab. inż. Piotr Przybyłowicz, prof. PW z Politechniki Warszawskiej – wniosek prof. Lecha Dietricha,
- dr hab. inż. Jerzy Warmiński, prof. PL z Politechniki Lubelskiej – wniosek prof. Włodzimierza Kurnika,
- prof. dr hab. inż. Paweł Kłosowski z Politechniki Gdańskiej – wniosek prof. Czesława Szymczaka.

Kapituła, po wnikliwym przeglądzie i analizie wniosków, przyznała w II edycji Konkursu w latach 2009-2010 Nagrodę im. Witolda Nowackiego

dr. hab. inż. Jerzemu Warmińskiemu, prof. PL

Przewodniczący Kapituły
Nagrody im. Witolda Nowackiego
Prof. dr hab. inż. Lech Dietrich

1.3.3. Konkurs im. prof. Ryszarda Dąbrowskiego na najlepszą pracę magisterską w dziedzinie mechaniki teoretycznej i stosowanej

Konkurs im. prof. R. Dąbrowskiego na najlepszą pracę magisterską w dziedzinie mechaniki teoretycznej i stosowanej obronioną w roku 2010 w jednej z uczelni technicznych w województwie pomorskim. Komisja konkursowa w składzie: prof. dr hab. inż. Eugeniusz Bielewicz, prof. dr hab. inż. Wojciech Pietraszkiewicz – przewodniczący, prof. dr hab. inż. Jerzy Sawicki, postanowiła przyznać dwie równorzędne pierwsze nagrody:

- **mgr inż. Annie Sabat** za pracę pt. *Analiza problemu zwichrzenia na przykładzie ram stalowych zbudowanych z profili o zmiennym przekroju oraz środnikach z blachy falistej*, promotor prof. dr hab. inż. Elzbieta Urbańska-Galawska,
- **mgr. inż. Stanisławowi Burzyńskiemu** za pracę pt. *Wybrane elementy nieliniowej dynamiki struktur kratowych*, promotor prof. dr hab. inż. Jacek Chróścielewski,

oraz wyróżnienie

- **mgr. inż. Michałowi Gawinowi** za pracę pt. *Optymalizacja objętości słupa stalowego o skokowo zmiennym przekroju dwuteowym*, promotor: prof. dr hab. inż. Czesław Szymczak.

Nagroda pieniężna (1000 zł) została podzielona na dwie równorzędne nagrody (po 500 zł), a z wyróżnieniem wiąże się nagroda książkowa.

Organizatorem Konkursu jest Gdański Oddział PTMTS.

1.3.4. Patronaty

- Konkurs wyKOMBinuj mOst

  Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej objęło patronat honorowy w konkursie wyKOMBinuj mOst 2011 organizowanym przez Koło Naukowe Mechaniki Budowli Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska Politechniki Gdańskiej.

  Konkurs budowy mostów wyKOMBinuj mOst na trwałe wpisał się już w kalendarz najważniejszych imprez studenckich kierunków związanych z budownictwem. Konkurs ten jest organizowany od 2008 roku przez Koło Naukowe Mechaniki Budowli KOMBO, działające przy Katedrze Mechaniki Budowli i Mostów (Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska, Politechnika Gdańska). Czwarta edycja konkursu wyKOMBinuj mOst 2011 odbyła się w dniach 24-25 marca 2011 r. pod patronatem honorowym www.kombo.pg.gda.pl/WM_2011/ na Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska dra hab. inż. Ireneusza Krei, Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej oraz Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej. Ze strony KOMBO konkurs organizowali: M. Zmuda-Trzebiatowski, K. Daszkiewicz, J. Lachowicz, J. Grzybowski, P. Budkowski, A. Olechnowicz, M. Nowak, M. Kopyściński, S. Rzepka, A. Ptach, A. Nowakowska, A. Smokowska, R. Skrzynecki, A. Nerć, M. Muzolf, A. Zakrocka oraz J. Danielewicz. Sponsorami nagród, książek o tematyce budowlanej oraz sprzętu elektronicznego, było Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Związek Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej, firma MOST Sp. z o.o, Fundacja Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska Politechniki Gdańskiej im. prof. Karola Pomianowskiego oraz Fundacja Rozwoju Inżynierii Lądowej. Wsparcia w formie materiałów promocyjnych udzieliło Wydawnictwo ELAMED oraz Skanska S.A. Nad prawidłowością przebiegu konkursu nadzór sprawowała Komisja Konkursowa, złożona z pracowników Politechniki Gdańskiej oraz opiekunów drużyn gości, pod przewodnictwem prof. dra hab. inż. Jacka Chróścielewskiego, Kierownika Katedry Mechaniki Budowli i Mostów (WILiŚ, PG).

  W czwartej edycji konkursu wyKOMBinuj mOst 2011, uczestniczyło 36 drużyn, z czego 10 drużyn z Politechniki Gdańskiej, 1 drużyna z Zespołu Szkół Technicznych w Kartuzach oraz aż 25 drużyn z wyższych szkół technicznych z całej Polski.

  Pierwszego dnia konkursu trzyosobowe drużyny miały za zadanie w czasie 6 godzin skonstruować model przęsła mostowego o rozpiętości 60 cm pracującego w schemacie belki wolnopodpartej. Do dyspozycji uczestników było 5 arkuszy brystolu o wymiarach 700×1000 mm i gramaturze $280\,\mathrm{g/m^2}$ oraz 750 ml kleju polimerowego. Regulamin określał dopuszczalne wymiary przęsła, które były inne niż podczas konkursu w 2010 roku, aby zapewnić oryginalność rozwiązań konstrukcyjnych. Drugiego dnia odbyły się pomiary masy i geometrii modeli oraz przejazd pojazdu testowego o masie 2 kg. Finalną próbą dla każdego mostu był test obciążeniowy przeprowadzany w maszynie wytrzymałościowej Zwick znajdującej się w laboratorium Katedry Mechaniki Budowli i Mostów. Obciążenie z maszyny wytrzymałościowej było przykładane w środku rozpiętości jezdni za pomocą

kwadratowej stopki o wymiarach 10×10 cm. Badanie przeprowadzano do osiągnięcia przemieszczenia 30 mm z prędkością 15 mm/min. Modele mostów zostały sklasyfikowane pod względem nośności i masy modelu zgodnie ze wzorem:

$$K_i = \frac{P_i}{m_i^{obliczeniowe}} \qquad m_i^{obliczeniowe} = \begin{cases} 200\,\mathrm{g} & \text{jeeli} \quad m_i < 200\,\mathrm{g} \\ m_i \end{cases}$$

gdzie K_i – punkty i-tej drużyny, P_i – maksymalna siła przeniesiona przez konstrukcję i-tej drużyny przy ugięciu do 30 mm, m_i – masa konstrukcji i-tej drużyny.

Konkurs wygrała drużyna „Moment Krętu" z Politechniki Warszawskiej w składzie: Małgorzata Belka, Karol Drabik, Marcin Walenda. Zwycięski most ważący 1,056 kg przeniósł obciążenie 2640 N, uzyskując wynik współczynnika nośności do masy wynoszący 2,50. Drugie miejsce zajęła drużyna „3 plus 1" z Politechniki Koszalińskiej (Beata Taśmińska, Justyna Pacan, Anna Chmielewska) ze współczynnikiem 2.47. Na trzecim miejscu uplasowali się ubiegłoroczni zwycięzcy – drużyna „Bridge Valley" z Politechniki Rzeszowskiej (Kamil Baran, Aleksander Gwizdak, Paweł Cisek) z wynikiem 2.40. Wszystkie trzy zwycięskie modele miały lepszy współczynnik nośności do masy niż współczynnik konstrukcji zwycięzców edycji 2010 wynoszący 2.0.

Szczegółowe wyniki oraz zdjęcia udostępnione są na stronie internetowej KOMBO pod adresem www.kombo.pg.gda.pl/WM_2011/

Magdalena Rucka
Opiekun Koła Naukowego
Mechaniki Budowli KOMBO

- VI Konferencja „Młodzi naukowcy wobec wyzwań współczesnej techniki"

  Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej po raz szósty objęło patronat instytucjonalny nad konferencją „Młodzi naukowcy wobec wyzwań współczesnej techniki", która odbyła się w dniach 19-22 września 2011 r. na Politechnice Warszawskiej.

  Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej rokrocznie przyznaje dwóm wyróżnionym uczestnikom tej konferencji nagrodę w postaci pokrycia kosztów uczestnictwa w wybranej przez wyróżnionych Autorów konferencji naukowej, spośród konferencji organizowanych przez nasze Towarzystwo.

  W 2011 roku wyróżnieni zostali:

  - ➢ mgr inż. Adam Srebro, Politechnika Warszawska, za referat *A self-tuning fuzzy PD controller for a wheeled mobile robot operating in the presence of faults*,
  - ➢ mgr inż. Iga Wasiak, Politechnika Warszawska, za referat *Preparation of silver core nanoparticles with polysaccharide shell*.

- Bielsko-Bialski Oddział PTMTS sprawował patronat naukowy nad I Konferencją Naukową Studentów i Młodych Naukowców zorganizowaną w dniu 25 listopada 2011 roku na Wydziale Budowy Maszyn i Informatyki Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, w ramach realizacji projektu „Inżynier na miarę XXI wieku" finansowanego przez MNiSW.

1.4. Konferencje organizowane i współorganizowane przez PTMTS w 2011 roku

1.4.1. XXIV Konferencja Naukowa „Problemy rozwoju maszyn roboczych" Zakopane, 24-27 stycznia 2011 r.

XXIV Konferencja Naukowa „Problemy rozwoju maszyn roboczych" tradycyjnie odbyła się w zimowej scenerii Tatr, w Zakopanem w dniach 23-27 stycznia 2011 r. w Hotelu „Hyrny". Konferencja ta organizowana jest od wielu lat przez różne polskie ośrodki naukowe. W roku 2011 organizatorem XXIV Konferencji był Oddział Gliwicki Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej wspólnie z Katedrą Mechaniki Stosowanej Politechniki Śląskiej. Honorowym patronatem konferencję objęli: Wicepremier, Minister Gospodarki Waldemar Pawlak oraz Komitet Budowy Maszyn PAN.

XXIV Konferencję Naukową „Problemy rozwoju maszyn roboczych" wsparły następujące instytucje: Armak, EC Test Systems, ENTE, Fiat Polska S.A., Huta Stalowa Wola, Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, ITI GmbH, Messer Castolin Eutectic, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy OBRUM oraz Zabrzańskie Zakłady Mechaniczne.

Konferencja na trwałe już wpisała się do kalendarza spotkań specjalistów z szerokiego obszaru nauki i techniki. Wspiera ją grono stałych uczestników, ze wszystkich liczących się ośrodków naukowych w Polsce i z niektórych zagranicznych. Szczególnie cenne jest to, iż co roku przybywa duża liczba młodych pracowników nauki. Są pełni ciekawych pomysłów, a uczestnictwo w konferencji pozwala im na przedstawienie wyników swoich prac na szerszym forum.

W tym roku w konferencji udział wzięło 160 osób reprezentujących zarówno ośrodki badawczo-rozwojowe, jak i wyższe uczelnie, takie jak: Akademia Górniczo-Hutnicza, Akademia Techniczno-Humanistyczna, COBR Maszyn Włókienniczych POLMATEX-CENARO, CIOP Państwowy Instytut Badawczy, Fabryka Zmechanizowanych Obudów Ścianowych FAZOS, Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach, Instytut Techniki Górniczej KOMAG Gliwice, ITI GmbH, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy OBRUM, Państwowy Instytut Motoryzacji, Państwowy Instytut Maszyn Budowlanych, Państwowy Instytut Maszyn Rolniczych, Politechnika Białostocka, Politechnika Częstochowska, Politechnika Krakowska, Politechnika Lubelska, Politechnika Łódzka, Politechnika Opolska, Politechnika Poznańska, Politechnika Radomska, Politechnika Śląska, Politechnika Świętokrzyska, Politechnika Warszawska, Politechnika Wrocławska, Tenneco Automotive Eastern Europe, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Wojskowa Akademia Techniczna, Wojskowy Instytut Techniki Pancernej i Samochodowej, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji, Wyższa Szkoła Wojsk Lądowych im. Gen. T. Kościuszki.

Podczas uroczystego rozpoczęcia Konferencji Naukowej „Problemy rozwoju maszyn roboczych" wystąpili: JM prof. dr hab. inż. Andrzej Karbownik – Rektor Politechniki Śląskiej, prof. dr hab. inż. Jerzy Świder – Dziekan Wydziału Mechanicznego Technologicznego Politechniki Śląskiej, prof. dr hab. inż. Jan Szlagowski – przewodniczący Komitetu Naukowego Konferencji, prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk – przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji.

Podczas konferencji zorganizowane zostały sesje plenarne, na których przedstawiono wykłady dotyczące szeroko pojętej dziedziny maszyn roboczych. Swoje prace przedstawili:

- prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk – *Mechatronika w projektowaniu gąsienicowych pojazdów specjalnych*,
- prof. dr hab. inż. Danuta Koradecka, dyrektor CIOP – *Człowiek w środowisku pracy*,
- dr inż. Stefan Góralczyk, dyrektor IMBiGS – *60 lat mechanizacji budownictwa i górnictwa skalnego w Polsce. Dokonania, wyzwania, szanse*,
- dr h.c. prof. dr hab. inż. Eugeniusz Świtoński oraz prof. dr hab. inż. Wacław Kollek – *Quo vadis, Nauko Polska?*

- prof. dr hab. inż. Andrzej Seweryn – *Modelowanie zagadnień pękania i kumulacji uszkodzeń zmęczeniowych w warunkach obciążeń eksploatacyjnych*,
- prof. dr hab. inż. Tadeusz Skubis – *Problematyka kompatybilności elektromagnetycznej urządzeń pokładowych w pojazdach użytkowych.*

Podczas konferencji odbyło się osiemnaście sesji, w trakcie których przedstawiono 105 referatów, w tym: 6 referatów plenarnych, 13 autorstwa osób reprezentujących ośrodki badawcze oraz 6 referatów autorstwa osób reprezentujących przemysł. Sesja plakatowa zawierała 15 plakatów.

Komitet Naukowy Konferencji podjął decyzję, że XXV Jubileuszowa Konferencja „Problemy rozwoju maszyn roboczych" odbędzie się w terminie 22-25 stycznia 2012 r. w Zakopanem, jej organizatorem będzie Politechnika Wrocławska, a przewodniczyć będzie prof. dr hab. inż. Eugeniusz Rusiński. Podjęto również decyzję o organizacji XXVI Konferencji Naukowej PRMR 2013 przez Akademię Górniczo-Hutniczą. Przewodniczyć jej będzie prof. dr hab. inż. Janusz Kowal.

Bardzo wysoko oceniono organizację XXIV Konferencji. Komitet Naukowy podjął również decyzję, iż w przyszłym roku obowiązywać będą te same zasady publikowania referatów, jakie wprowadzono w roku bieżącym. A zatem referaty przedstawione podczas Konferencji PRMR mogą zostać opublikowane, po wcześniejszym złożeniu odpowiedniego zgłoszenia przez autorów, w jednym z następujących czasopism:

- *Przegląd Mechaniczny*,
- *Problemy Maszyn Roboczych*,
- *Napęd Hydrauliczny i Sterowanie*,
- *Automation in Construction*,
- *Archives of Civil and Mechanical Engineering*,
- *Szybkobieżne pojazdy gąsienicowe*,
- *Machine Dynamics Problems*,
- *Transport Przemysłowy i Maszyny Robocze*,
- *Modelowanie Inżynierskie*,
- *Czasopismo Naukowo-Techniczne Górnictwa Rud „CUPRUM".*

Mariola Jureczko

1.4.2. 50. Sympozjon „Modelowanie w mechanice" Ustroń, 26 lutego – 3 marca 2011 r.

W dniach od 26 lutego do 3 marca odbył się w Ustroniu 50. Sympozjon „Modelowanie w mechanice". To jubileuszowe spotkanie naukowe mechaników polskich miało wyjątkowo uroczysty charakter. Konferencję uświetnili bowiem swoją obecnością rektorzy niemal wszystkich państwowych uczelni technicznych, Uniwersytetu Śląskiego oraz prezes Polskiej Akademii Nauk. Patronat nad sympozjonem objęli: Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. dr hab. Barbara Kudrycka, JM Rektor Politechniki Śląskiej, dr h.c. prof. dr hab. inż. Andrzej Karbownik oraz prezes Polskiej Akademii Nauk, m. dr h.c. prof. dr hab. inż. Michał Kleiber.

Organizatorami sympozjonu, jak co roku, byli: Oddział Gliwicki Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Komitet Mechaniki Polskiej Akademii Nauk i Katedra Mechaniki Stosowanej Wydziału Mechanicznego Technologicznego Politechniki Śląskiej. Uczestnicy, 300 osób, wygłosili w sumie 3 referaty w sesji plenarnej, 130 referatów w poszczególnych sekcjach, 2 referaty w sesji wieczornej oraz przedstawili 78 prac w postaci plakatów.

Szczególnie uroczysty charakter miała sesja jubileuszowa, która odbyła się w Miejskim Domu Kultury „Prażakówka" w Ustroniu. Rektor Politechniki Śląskiej, profesor Andrzej Karbownik, otwierając obrady, podkreślił rolę, jaką sympozjon od lat odgrywa w integracji środowiska naukowego. Zakres tematyczny prac przedstawianych podczas sympozjonu jest bowiem coraz szerszy, nie ogranicza się do czystej mechaniki, lecz z roku na rok ewoluuje. Okazuje się, że mówiąc o mechanice, można mieć na uwadze całą przestrzeń życiową człowieka, bo otaczającą nas rzeczywistość opisują w znacznej mierze prawa mechaniki.

Truizmem jest twierdzenie, że mechanika jest dziedziną, która ma charakter interdyscyplinarny. Tradycyjnym partnerem mechaniki jest wprawdzie matematyka, ale dziś trudno wyobrazić sobie interdyscyplinarne badania bez udziału informatyki, elektroniki, biologii, fizyki czy chemii. I te właśnie dziedziny znalazły swoje odbicie w pracach prezentowanych na konferencji.

Podczas sesji jubileuszowej przedstawiono dwa referaty. Pierwszy – wygłoszony przez profesora Witolda Gutkowskiego, był poświęcony pięćdziesięcioleciu Komitetu Mechaniki Polskiej Akademii Nauk, drugi – opracowany przez profesora Arkadiusza Mężyka, dotyczył historii sympozjonów „Modelowanie w mechanice" oraz stanowił przegląd problematyki badawczej przedstawianej w ciągu wielu lat w trakcie obrad konferencyjnych. Podczas tej sesji przewodniczący Zarządu Głównego PTMTS, profesor Wiesław Nagórko oraz przewodniczący Kapituły Odznaki, profesor Józef Kubik, wręczyli Złote i Srebrne Odznaki *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej* osobom, których zasługi dla Towarzystwa są szczególnie duże. Złote Odznaki otrzymali: prof. Michał Kleiber, prezes Polskiej Akademii Nauk, prof. Jerzy Świder, dziekan Wydziału Mechanicznego Technologicznego Politechniki Śląskiej oraz prof. Arkadiusz Mężyk. Złotą Odznakę przyznaną Politechnice Śląskiej odebrał prof. Andrzej Karbownik, rektor uczelni. Srebrne Odznaki odebrali: dr Paweł Bachorz, dr Sławomir Duda, dr Damian Gąsiorek, dr Paweł Jureczko, dr Sławomir Kciuk, mgr Ewa Opoka i Zdzisława Skopińska.

Tematy prac przedstawianych w poszczególnych sekcjach dotyczyły niemal wszystkich ważnych i aktualnych zagadnień mechaniki. Natomiast referaty przedstawione w sesji wieczornej miały charakter bardziej ogólny. Wygłosili je: ks. profesor Józef Marian Kozyra – *Jezus wobec świata – historia, kultura, religia* i prof. dr hab. inż. Józef Wojnarowski – *Profesor Stanisław Bodaszewski, twórca tensora wrotnego w 110. rocznicę jego urodzin 1900-1978.*

Streszczenia wszystkich referatów zgłoszonych do wygłoszenia podczas sympozjonu wraz z programem konferencji zamieszczono w oddzielnej publikacji oraz na stronie internetowej sympozjonu. Ponadto wydano z okazji jubileuszu specjalny zeszyt zawierający wspomnienia, refleksje, opinie uczestników tych spotkań naukowych, mające nierzadko charakter bardzo osobisty. W numerze znalazły się też liczne zdjęcia przypominające ludzi związanych od lat z sympozjonem oraz wydarzenia ilustrujące w żywy sposób sytuacje będące udziałem uczestników. Ponadto zdecydowano się na okraszenie całości sympozjonowym raptularzem poetyckim, na który złożyły się różnego rodzaju wierszyki, limeryki i fraszki autorstwa uczestników konferencji.

W sympozjonach biorą udział pracownicy naukowi niemal wszystkich uczelni technicznych w Polsce, a także naukowcy z Czech, Rosji i Ukrainy. Byli i są to ludzie o różnym doświadczeniu, zarówno długoletni, utytułowani uczeni, jak i nieopierzeni, początkujący doktoranci, stawiający na sympozjonach pierwsze naukowe kroki. Można więc stwierdzić, że celem konferencji było od zawsze nie tylko przedstawianie osiągnięć naukowych – nowych rozwiązań, metod i technik – ale także integracja środowiska naukowego, owocująca współpracą na polu naukowym i – nierzadko – przyjaźnią na płaszczyźnie osobistej.

Sympozjon „Modelowanie w mechanice" na trwałe wpisał się w kalendarz corocznych, zimowych spotkań naukowych mechaników. Pięćdziesiąt sympozjonów to setki wygłoszonych referatów, rozmów kuluarowych i nawiązanych kontaktów. Organizatorzy sympozjonu żywią nadzieję, że te naukowe – tradycyjne już – spotkania przyczyniły się do poszerzenia wiedzy o otaczającym nas świecie.

Ewa Opoka

1.4.3. IX Konferencja „Nowe kierunki rozwoju mechaniki” Hucisko, 17-19 marca 2011 r.

IX Konferencja „Nowe kierunki rozwoju mechaniki” odbyła się w dniach 17-19 marca 2011 r. w Hucisku koło Częstochowy i była połączona z XXXIV Zjazdem Delegatów PTMTS. Konferencję zorganizował Oddział Częstochowski PTMTS przy współudziale Zarządu Głównego PTMTS. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był Witold Elsner. W skład Komitetu Organizacyjnego wchodzili ponadto Ryszard Parkitny, Elżbieta Moryń-Kucharczyk, Maria Hendzel, Ewa Koisar.

Komitet Naukowy działał w składzie: Wiesław Nagórko – przewodniczący, Lech Dietrich, Stanisław Drobniak, Ryszard Dzięcielak, Witold Elsner, Paweł Kłosowski, Piotr Konderla, Katarzyna Kowal-Michalska, Ryszard Parkitny, Ryszard Pęcherski, Czesław Szymczak, Andrzej Tylikowski.

W konferencji wzięło udział 105 osób, wygłoszono 4 referaty plenarne, 14 referatów sekcyjnych, a w ramach sesji posterowej zaprezentowano kolejnych 17 prac. Referaty plenarne przygotowali:

- prof. Wiesław Nagórko i prof. Czesław Woźniak – *Asymptotyczne i tolerancyjne modele termomechaniki ośrodków z mikrostrukturą*,
- prof. Katarzyna Kowal-Michalska z zespołem – *Modelowanie własności plastycznych w analizie nieliniowej stateczności konstrukcji płytowych*,
- prof. Tomasz Kowalewski – *Współczesne wyzwania mechaniki płynów*,
- prof. Ryszard Parkitny – *Opis stateczności powierzchni krzepnięcia*.

Zaprezentowane referaty plenarne były wcześniej opiniowane przez Komitet Naukowy Konferencji NKRM-2011.

Przygotowane przez autorów dwustronicowe streszczenia zostały opublikowane w *Materiałach Konferencyjnych*.

Sesjom plenarnym przewodniczyli:

Sesja 1 – Zbigniew Kączkowski,

Sesja 2 – Otton Dąbrowski,

Sesja 3 – Witold Gutkowski, Stanisław Drobniak,

Sesja 4 Plakatowa – Karol Grudziński, Czesław Woźniak,

Sesja 5 – Gwidon Szefer, prof. Józef Wojnarowski.

W pierwszym dniu konferencji odbyła się również dyskusja panelowa pt. *Perspektywy rozwoju mechaniki*, której moderatorami byli prof. Tadeusz Burczyński i prof. Gwidon Szefer. Prowadzący przygotowali obszerne wprowadzenie do dyskusji, zwracając uwagę, że mechanika jest wciąż dynamicznie rozwijającym się działem nauki, chociaż jej rola – w ostatnim czasie – istotnie się zmienia. Charakterystyczną cechą mechaniki jest jej interdyscyplinarność i silne powiązania z innymi działami nauki. W związku z tym mechanika musi coraz częściej pełnić rolę służebną wobec innych dyscyplin, a rozwój metod badawczych mechaniki nie może być celem samym w sobie. W tym kontekście zwrócono również uwagę na opublikowaną przez Narodowe Centrum Nauki listę paneli dyscyplin lub grup dyscyplin, wśród których, w wielu, mechanika, choć nie zawsze wprost, jest obecna. W trakcie ożywionej dyskusji, trwającej do późnych godzin nocnych, podkreślano, że obecnie na całym świecie zmienia się podejście do badań, w miejsce tradycyjnych „dyscyplinowych” dominują obecnie badania „problemowe”. Jeżeli zatem mechanika skieruje swe zainteresowania z „dyscyplinowych” badań na rzecz rozwiązywania problemów w innych dziedzinach, to przy takim podejściu mechanika nadal będzie odgrywać istotną rolę. Zwracano również uwagę na problem finansowania nauki w Polsce i konieczność prowadzenia badań na rzecz gospodarki.

W ocenie członków Komitetu Naukowego i uczestników Konferencji NKRM-2011 poziom zaprezentowanych wystąpień był wysoki. Ze względu na fakt reprezentowania wszystkich ośrodków naukowych zajmujących się szeroko rozumianymi zagadnieniami z dziedziny mechaniki, prezentowane prace pozwoliły na zapoznanie się z najważniejszymi kierunkami badań naukowych prowadzonych w kraju.

Należy stwierdzić, że organizowana po raz kolejny konferencja „Nowe kierunki rozwoju mechaniki" cieszy się coraz większym zainteresowaniem, czego miarą jest rosnąca liczba zgłaszanych referatów, a NKRM weszła na stałe do kalendarza spotkań konferencyjnych z zakresu mechaniki.

Witold Elsner

1.4.4. VI Międzynarodowe Sympozjum Mechaniki Materiałów i Konstrukcji Augustów, 30 maja – 2 czerwca 2011 r.

Począwszy od 2001 roku, Oddział Białostocki Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Sekcja Mechaniki Materiałów Komitetu Mechaniki Polskiej Akademii Nauk oraz Katedra Mechaniki i Informatyki Stosowanej Politechniki Białostockiej organizują cyklicznie (co dwa lata) Międzynarodowe Sympozjum Mechaniki Materiałów i Konstrukcji. Miejscem sympozjum pozostaje nieprzerwanie Hotel Oficerski Yacht Club RP „Pacific" w Augustowie, zaś samo sympozjum na trwałe wpisało się do kalendarza imprez naukowych.

Tegoroczne, szóste już sympozjum odbyło się w dniach 30 maja – 2 czerwca. Warto podkreślić, iż w stosunku do poprzedniej konferencji zakres tematyczny został wzbogacony między innymi o zagadnienia dynamiki konstrukcji, problemy odwrotne związane z identyfikacją stanu uszkodzenia, zagadnienia biomechaniki i biomateriałów, a także materiałów zaawansowanych. Na sympozjum nadesłano około 100 prac dotyczących metod analitycznych, numerycznych i doświadczalnych, wykorzystywanych w ramach ogólnie pojętej mechaniki materiałów. Prace te stanowią swoisty przegląd tematyki badawczej oraz osiągnięć naukowych większości ośrodków akademickich w Polsce, a także ośrodków zagranicznych. Niezwykle cieszy nas – organizatorów obecność, pośród 108 uczestników, 12 gości z zagranicy: Ukrainy, Białorusi i Rosji. Referaty były prezentowane zarówno podczas sesji plenarnych, jak i plakatowych. Prace w rozszerzonej wersji skierowano po pozytywnych recenzjach do druku w periodyku *Acta Mechanica et Automatica*. Tradycją sympozjum stała się prezentacja referatów zaproszonych. W tym roku wygłoszono trzy referaty:

- Zenon Mróz – *Termomechaniczna analiza procesów zużycia powierzchni kontaktowych*,
- Błażej Skoczeń – *Evolution of micro-damage fields in the irradiated materiale*,
- Romuald Będziński – *Aktualne problemy współczesnej implantacji stawów*,

które spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników sympozjum.

Zorganizowane w ciągu ostatnich 10 lat w Augustowie sympozja sprzyjały wymianie doświadczeń, doskonaleniu metod i technik badawczych oraz przyczyniły się do rozwoju wiedzy w zakresie mechaniki materiałów. Pobyt w hotelu położonym nad samym brzegiem Jeziora Białego, w bliskim sąsiedztwie Puszczy Augustowskiej, będącej oazą ciszy i spokoju, sprzyjał zarówno pracy, jak i wypoczynkowi, a program sympozjum wydatnie przyczynił się do pogłębienia wiedzy, nawiązania kontaktów osobistych i umocnienia więzi koleżeńskich. Udział wybitnych naukowców sprawił, że były to spotkania interesujące i owocne. Znajdujący się nieopodal Kanał Augustowski przypomniał o sukcesach polskiej techniki i sztuki inżynierskiej.

Żywimy nadzieję, że również kolejne dziesiąte już sympozjum, które planowane jest na rok 2013, będzie cieszyć się niemalejącym zainteresowaniem i spełni oczekiwania jego uczestników.

Andrzej Seweryn
Adam Tomczyk

1.4.5. Modelowanie ośrodków z mikrostrukturą Łódź, 8-10 czerwca 2011 r.

W dniach 8-10 czerwca 2011 r. odbyła się w Łodzi zorganizowana przez Katedrę Mechaniki Konstrukcji Politechniki Łódzkiej oraz Oddział Łódzki PTMTS konferencja „Modelling of Microstructured Media III". Tematyka konferencji była związana z zastosowaniem matematyki w modelowaniu ośrodków mikrostrukturalnych. Konferencja ta odbywa się cyklicznie co 3 lata i jest jedną z trzech konferencji o podobnej tematyce organizowanych w Polsce. Pozostałe dwie konferencje organizują ośrodki: wrocławski – „Kompozyty, konstrukcje warstwowe" i zielonogórski – „Mechanika ośrodków niejednorodnych".

W konferencji wzięło udział 40 osób, w tym: Berlin reprezentowały 2 osoby, Białystok 1 osoba, Gdańsk 2 osoby, Kraków 1 osoba, Łódź 9 osób, Szczecin 1 osoba, Śląsk 5 osób, Warszawa 14 osób, Wrocław 3 osoby, Zielona Góra 2 osoby.

W trakcie trzydniowych obrad wygłoszono 31 referatów. Po każdym z wygłoszonych referatów odbyła się dyskusja.

Drugi dzień konferencji poświęcony był 80-leciu urodzin prof. dra hab. inż. Czesława Woźniaka. W dniu tym w czasie okolicznościowych wystąpień zabrali głos przybyli dodatkowo goście z licznych ośrodków akademickich w kraju.

Przewodniczącym Komitetu Naukowego Konferencji był prof. dr hab. inż. Krzysztof Wilmański.

Jarosław Jędrysiak
Bogdan Michalak

1.4.6. II Kongres Mechaniki Polskiej, KMP 2011 Poznań, 28-31 sierpnia 2011 r.

Organizatorzy

- Politechnika Poznańska, Instytut Mechaniki Stosowanej i Instytut Konstrukcji Budowlanych
- Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Oddział Poznański

Komitet Honorowy

- Barbara Kudrycka – Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Michał Kleiber – Prezes Polskiej Akademii Nauk
- Władysław Włosiński – Przewodniczący IV Wydziału Polskiej Akademii Nauk
- Jan Oderfeld – nestor mechaników polskich

Współprzewodniczący Kongresu

- Adam Hamrol – Rektor Politechniki Poznańskiej
- Włodzimierz Kurnik – Rektor Politechniki Warszawskiej
- Wiesław Nagórko – Przewodniczący Zarządu Głównego PTMTS

Komitet Naukowy

Tomasz Łodygowski – przewodniczący, Andrzej Ajdukiewicz, Tomasz A. Kowalewski, Stanisław Radkowski, Romuald Będziński, Piotr Kowalik, Wojciech Radomski, Tadeusz Burakowski, Katarzyna Kowal-Michalska, Janusz Sempruch, Tadeusz Burczyński, Jerzy Kozak, Zbigniew Sikora, Lech Dietrich, Józef Kubik, Kazimierz Sobczyk, Ryszard Dzięcielak, Włodzimierz Kurnik, Andrzej M. Styczek, Andrzej Garstecki, Cezary Madryas, Gwidon Szefer, Józef Gawlik, Bogdan T. Maruszewski, Jan Szlagowski, Józef Giergiel, Adam Mazurkiewicz,

Czesław Szymczak, Józef Głomb, Zenon Mróz, Jacek Śliwiński, Witold Gutkowski, Wiesław Nagórko, Dagmara Tejszerska, Wojciech Kacalak, Janusz Orkisz, Kazimierz Thiel, Zbigniew Kledyński, Ryszard Parkitny, Marian Tracz, Piotr Klemm, Henryk Petryk, Andrzej Tylikowski, Wacław Kollek, Ryszard Pęcherski, Zenon Waszczyszyn, Piotr Konderla, Jan Pilarczyk, Jerzy Ziółko.

Cele i tematyka Kongresu

Zasadniczymi celami II Kongresu Mechaniki Polskiej były:

- przedstawienie aktualnego stanu badań w dziedzinie szeroko rozumianej mechaniki,
- poddanie analizie relacji środowiska naukowego z gospodarką i transferem technologii w zakresie mechaniki i dyscyplin z nią związanych,
- dokonanie przeglądu problematyki związanej z kształceniem w dziedzinie mechaniki.

Kongres poświęcony był badaniom doświadczalnym, numerycznym i teoretycznym we współczesnej mechanice.

Obrady Kongresu składały się z 3 wykładów plenarnych i 45 sesji sekcyjnych, dyskusji panelowej na temat kierunków rozwoju mechaniki polskiej. Zgłoszone prace, po ocenie streszczeń przez recenzentów, zostały zakwalifikowane do przedstawienia w formie referatu.

W czasie Kongresu odbył się Nadzwyczajny Zjazd Delegatów PTMTS w celu uchwalenia zmian w statucie Towarzystwa.

Sekcje i opiekunowie sekcji

Referaty zgłaszane przez uczestników wygłaszane były w następujących sekcjach:

- Biomechanika – Romuald Będziński, Leszek Dworak, Dagmara Tejszerska
- Dynamika gazów, aerodynamika i turbulencje – Piotr Doerffer, Stanisław Drobniak, Marek Morzyński
- Dynamika układów – Roman Bogacz, Tomasz Kapitaniak
- Forum Młodych Mechaników – Jan Holnicki-Szulc, Danuta Jasińska-Choromańska
- Inżynierskie zastosowania mechaniki – Wiesław Ostachowicz, Andrzej Tylikowski
- Mechanika materiałów – Henryk Petryk, Maciej Pietrzyk
- Mechanika płynów i zagadnienia termiczne – Tadeusz Chmielniak, Witold Elsner, Tomasz Kowalewski
- Mechatronika – Tomasz Krzyżyński, Tadeusz Uhl, Andrzej Milecki
- Metody eksperymentalne w mechanice – Lech Dietrich, Józef Szala
- Metody komputerowe – Tadeusz Burczyński, Paweł Dłużewski, Jerzy Pamin
- Problemy kształcenia w zakresie mechaniki – Ryszard Parkitny, Jacek Rokicki
- Zagadnienia podstawowe i interdyscyplinarne – Jan Awrejcewicz, Bogdan T. Maruszewski
- Problemy wieloskalowe – Tadeusz Burczyński, Paweł Dłużewski, Jerzy Pamin

Komitet Organizacyjny

B.T. Maruszewski – przewodniczący, W. Sumelka – sekretarz ds. naukowych, R. Starosta – sekretarz ds. organizacyjnych, M. Biegała-Howorska, J. Buśkiewicz, P. Fopp, P. Fritzkowski, J. Kubiak, J. Lewiński, J. Rakowski, R. Dzięcielak, J. Kroczak, J. Mielniczuk, T. Walczak.

Uczestnicy

W II Kongresie Mechaniki Polskiej uczestniczyło 203 naukowców z politechnik, uniwersytetów, instytutów PAN, przemysłowych i wojskowych instytutów naukowych, niepaństwowych uczelni publicznych oraz instytucji przemysłowych.

Referaty

Łącznie podczas Kongresu zaprezentowano 191 referatów:

- 3 wykłady plenarne, wygłosili: Henryk Petryk, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa, Leszek F. Demkowicz, University of Texas, Austin, USA, Richard B. Hetnarski, Rochester Institute of Technology, Rochester, USA
- 188 referatów wygłosili uczestnicy.

Patronat honorowy

Nad II Kongresem Mechaniki Polskiej patronat honorowy objęli:

- Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Marszałek Województwa Wielkopolskiego
- Prezes Polskiej Akademii Nauk
- Prezydent Miasta Poznania

Patronat medialny

POLSKA THE TIMES, GŁOS WIELKOPOLSKI

Sponsorami Kongresu byli

- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Spółka EC Test Systems Sp. z o.o.
- Gambit Centrum Oprogramowania i Szkoleń Sp. z o.o.
- Wydawnictwo Naukowe PWN
- Solaris Bus & Coach S.A.
- SOLVMED Sp. z o.o.
- Vector On-Line sp. z o.o.
- Volkswagen Poznań Sp. z o.o.
- Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Poznańskiej
- Wydział Budowy Maszyn i Zarządzania Politechniki Poznańskiej

Konkurs na najlepszą pracę młodego badacza

Komitet Naukowy Kongresu zorganizował konkurs na najlepszą pracę wygłoszoną podczas Kongresu. Główną nagrodę ufundowaną przez Poznański Oddział Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej zdobył Hubert Hausa z Wydziału Maszyn Roboczych i Transportu Politechniki Poznańskiej. Wyróżnieni zostali Krzysztof Szajek z Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Poznańskiej oraz Magdalena Bartkowiak-Jowsa z Wydziału Mechanicznego Politechniki Wrocławskiej.

III Kongres Mechaniki Polskiej

Kolejny kongres odbędzie się w 2015 roku w Gdańsku. Organizatorami III Kongresu Mechaniki Polskiej będą Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Politechnika Gdańska i Instytut Maszyn Przepływowych PAN. Podczas prezentacji w czasie sesji kończącej II KMP o założeniach i przygotowaniach do III KMP poinformował przewodniczący Oddziału Gdańskiego PTMTS Jarosław Górski.

Tomasz Łodygowski
Bogdan T. Maruszewski

1.4.7. XIII Konferencja Mechaniki Pękania / 13th Conference on Fracture Mechanics Opole, 5-7 września 2011 r.

W dniach 5-7 września 2011 r. na terenie Politechniki Opolskiej („Łącznik") przy ul. Mikołajczyka 5 w Opolu odbyła się międzynarodowa XIII Konferencja Mechaniki Pękania (XIII KMP). Była ona kontynuacją serii spotkań KMP zapoczątkowanych w 1987 roku w Kielcach. Przewodniczącym Polskiej Grupy Mechaniki Pękania i osobą sterującą od początku tą konferencją jest prof. Andrzej Neimitz z Katedry Podstaw Konstrukcji Maszyn Politechniki Świętokrzyskiej. Poprzednia KMP odbyła się w Krakowie w 2009 roku, została zorganizowana przez dra hab. inż. Janusza Germana, prof. PK, i miała zasięg krajowy.

Organizatorami XIII KMP były Katedra Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn, Centrum Trwałości i Niezawodności Materiałów i Konstrukcji (CESTI) Wydziału Mechanicznego Politechniki Opolskiej oraz Opolski Oddział Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (PTMTS). Patronat honorowy objęło europejskie stowarzyszenie European Structural Integrity Society (ESIS). Polska Grupa Mechaniki Pękania jest narodowym członkiem ESIS.

XIII Konferencja Mechaniki Pękania została dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W konferencji wzięły udział 43 osoby, zaprezentowanych zostało 48 referatów, napisanych przez 94 autorów z 20 krajów. Komitet Naukowy XIII KMP składał się z 38 naukowców: Aleksander Balitskii (UA), Dariusz Boroński (PL), Josef Čačko (SK), Andrea Carpinteri (IT), Xu Chen (CN), Jaime Dominguez (ES), Marcin Chrzanowski (PL), Alfonso Fernández-Canteli (ES), Manuel Freitas (PT), Janusz German (PL), Takamoto Itoh (JP), Hieronim Jakubczak (PL), Erland Johnson (SE), Jerzy Kaleta (PL), Katsayuki Kida (JP), Dorota Kocańda (PL), Janusz Kolenda (PL), Daniel Kujawski (US), Ewald Macha (PL) – współprzewodniczący, Frank Morel (FR), Andrzej Neimitz (PL) – przewodniczący, Tadeusz Niezgodziński (PL), Hryhoriy Nykyforchyn (UA), Jerzy Okrajni (PL), Thierry Palin-Luc (FR), Jaroslav Polák (CZ), Jaroslav Pokluda (CZ), Manuela Sander (DE), Andrzej Seweryn (PL), Valery Shlyannikov (RU), Małgorzata Skorupa (PL), Luca Susmel (UK), Józef Szala (PL), Joury Temis (RU), Laszlo Tóth (HU), Valery Troshchenko (UA), Michael Vormwald (DE), Petro Yasniy (UA).

Do przygotowania i sprawnego przebiegu konferencji powołano Komitet Organizacyjny w składzie: prof. dr hab. inż. Ewald Macha – przewodniczący, dr hab. inż. Dariusz Rozumek, prof. PO – sekretarz, dr inż. Zbigniew Marciniak, dr inż. Roland Pawliczek, mgr Joanna Drozd oraz mgr Magdalena Filipek.

W ceremonii otwarcia konferencji wziął również udział prorektor naszej uczelni prof. dr hab. inż. Marek Tukiendorf, który przedstawił uczestnikom potencjał dydaktyczny i naukowy oraz współpracę międzynarodową Politechniki Opolskiej.

Obrady konferencyjne przebiegały w 6 sesjach plenarnych, 8 sesjach tematycznych i 1 sesji plakatowej.

Głównym celem konferencji było stworzenie okazji do wymiany informacji i ułatwienia współpracy w zakresie mechaniki pękania, zniszczenia i zmęczenia materiałów i konstrukcji oraz do upowszechnienia aktualnych rezultatów badań w tym multidyscyplinarnym obszarze wiedzy. Oprócz charakteru naukowego, konferencja miała również charakter szkoleniowy. Elementy szkoleniowe realizowane były w postaci plenarnych wykładów zamawianych z zakresu mechaniki pękania, zniszczenia i zmęczenia.

Konferencja obejmowała następujące zagadnienia:

- metody doświadczalne w mechanice pękania,
- metody obliczeniowe, analityczne i numeryczne,

- modelowanie wieloskalowe w mechanice pękania,
- wpływ mikrostruktury na proces pękania,
- pękanie zmęczeniowe,
- pękanie kompozytów,
- wpływ środowiska zewnętrznego (temperatury i środowiska agresywnego) na przebieg pękania,
- zagadnienia dynamiczne w mechanice pękania,
- zastosowania inżynierskie mechaniki pękania,
- inne – związane z tematem konferencji.

Wszystkie referaty wygłoszone podczas konferencji oraz zaprezentowane na sesji plakatowej zostały opublikowane w zwartym wydawnictwie książkowym zawierającym 48 streszczeń: *Zeszyty Naukowe Politechniki Opolskiej, Mechanika* nr 343, z. 99, Opole, red. D. Rozumek i E. Macha, 2011, s. 134, natomiast w chwili obecnej trwają prace redakcyjne zmierzające do tego, aby artykuły ukazały się w renomowanych czasopismach krajowych o zasięgu międzynarodowym.

Uczestnicy XIII KMP byli zadowoleni z infrastruktury Politechniki Opolskiej, a zwłaszcza z sali audytoryjnej, gdzie zorganizowano sesje plenarne i tematyczne, oraz holu w „Łączniku", gdzie urządzono sesję plakatową i całodzienny catering.

W czasie wolnym od obrad organizatorzy XIII KMP zadbali o zapewnienie uczestnikom wielu atrakcji, które na pewno umiliły gościom pobyt w naszym mieście. W trakcie dwugodzinnej, pieszej wycieczki z przewodnikiem goście podziwiali uroki Opola, przy okazji zapoznając się z jego historią. Trasa wiodła poprzez najbardziej atrakcyjne punkty turystyczne znajdujące się na starówce miasta.

Kolacja w restauracji Venezia w centrum Opola stworzyła okazję do zapoznania się z regionalną kuchnią i lokalnymi przysmakami. W Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu Zespół Pieśni i Tańca Opole zaprezentował uczestnikom konferencji tradycyjne polskie tańce oraz muzykę ludową.

Na zakończenie konferencji uczestnicy zostali zaproszeni na całodzienną wycieczkę do siedemnastowiecznego Zamku w Mosznej, będącego jednym z najbardziej znanych i najpiękniejszych zabytków na ziemi opolskiej.

Kolejna, XIX Konferencja Mechaniki Pękania odbędzie się w 2013 roku w Kielcach – w imieniu przyszłych organizatorów pragniemy serdecznie zachęcić Państwa do wzięcia w niej udziału.

W trakcie trwania konferencji odbyły się wybory Przewodniczącego i Rady Naukowej Polskiej Grupy Mechaniki Pękania na kolejną dwuletnią kadencję 2011-2013. Na przewodniczącego wybrano ponownie prof. dra hab. inż. Andrzeja Neimitza z Politechniki Świętokrzyskiej, a członkami Rady Naukowej zostali: Dariusz Boroński z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, Dorota Kocańda z Wojskowej Akademii Technicznej, Ewald Macha z Politechniki Opolskiej, Tadeusz Niezgodziński z Politechniki Łódzkiej, Jerzy Okrajni z Politechniki Śląskiej w Katowicach, Dariusz Rozumek z Politechniki Opolskiej, Janusz Sempruch z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, Andrzej Seweryn z Politechniki Białostockiej, Józef Szala z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy oraz Krzysztof Werner z Politechniki Częstochowskiej.

Ewald Macha
Dariusz Rozumek

* * * * *

W 2012 roku zapraszamy na konferencje:

- 51. Sympozjon „Modelowanie w mechanice”
  Wisła, 25-29 lutego 2012 r.
  http://www.kms.polsl.pl/prv/sympozjon/
- III Warsztaty Naukowe Studenckiego Koła Mechatroniki
  Wisła, 23-25 maja 2012 r.
- III Międzynarodowa Konferencja Mostowa im. Rudolfa Modrzejewskiego:
  Mosty – Tradycja i Nowoczesność
  Bydgoszcz, 24-25 maja 2012 r.
  http://www.mosty.alfa.pl/
- XV Konferencja „Mechanika w lotnictwie” ML-XV 2012
  Kazimierz Dolny, 28-31 maja 2012 r.
  http://www.ptmts.org.pl/konferencje.htm
- XIII Sympozjum Stateczności Konstrukcji
  Zakopane, 17-21 września 2012
  http://www.kwm.p.lodz.pl
- VII Sesja Naukowa Mechanika Stosowana 2012
  Bydgoszcz, 23 listopada 2012 r.
  http://www.ptmts.org.pl/sesja-bydg-kom-1-2012.pdf

2. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA MECHANIKI TEORETYCZNEJ I STOSOWANEJ W 2011 ROKU[1]

I Działalność organizacyjna

I.1. Władze Towarzystwa

Zarząd Główny

W 2011 roku Zarząd Główny PTMTS działał w składzie:

Przewodniczący	–	prof. dr hab. Arkadiusz Mężyk
Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. Wiesław Nagórko
Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. inż. Andrzej Tylikowski
Sekretarz Generalny	–	dr hab. inż. Katarzyna Kowal-Michalska, prof. PŁ
Skarbnik	–	prof. dr hab. inż. Zbigniew Kowalewski
Z-ca Sekretarza Generalnego	–	prof. dr hab. inż. Ryszard Pęcherski
Z-ca Skarbnika	–	prof. dr hab. inż. Paweł Kłosowski
Członkowie Zarządu	–	prof. dr hab. inż. Piotr Konderla
	–	prof. dr hab. inż. Włodzimierz Kurnik
	–	prof. dr hab. inż. Ryszard Parkitny
Z-ca Członka Zarządu	–	dr hab. inż. Ryszard Dzięcielak, prof. PP
	–	prof. dr hab. inż. Krzysztof Magnucki

Przewodniczący Oddziałów:

Białostockiego	–	prof. dr hab. inż. Andrzej Seweryn
Bielsko-Bialskiego	–	dr hab. inż. Andrzej Harlecki, prof. ATH
Bydgoskiego	–	dr inż. Jerzy Sawicki
Częstochowskiego	–	dr hab. inż. Witold Elsner, prof. PCz
Gdańskiego	–	dr hab. inż. Jarosław Górski
Gliwickiego	–	dr inż. Sławomir Kciuk
Kieleckiego	–	prof. dr hab. inż. Zbigniew Koruba
Koszalińskiego	–	prof. dr hab. inż. Tomasz Krzyżyński
Krakowskiego	–	dr hab. inż. Bogumił Wrana, prof. AGH
Lubelskiego	–	dr hab. inż. Andrzej Teter
Łódzkiego	–	prof. dr hab. inż. Jarosław Jędrysiak
Opolskiego	–	prof. dr hab. inż. Ewald Macha
Poznańskiego	–	prof. dr hab. inż. Bogdan Maruszewski
Rzeszowskiego	–	prof. dr hab. inż. Henryk Kopecki
Szczecińskiego	–	dr hab. inż. Andrzej Witek, prof. ZUT
Warszawskiego	–	dr hab. inż. Elżbieta Pieczyska
Wrocławskiego	–	dr hab. inż. Danuta Bryja, prof. PWr
Zielonogórskiego	–	prof. dr hab. inż. Petr Alyavdin (Piotr Aliawdin)

[1]Sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie danych przekazanych z Oddziałów.

Główna Komisja Rewizyjna

W 2011 roku Główna Komisja Rewizyjna działała w składzie:

Przewodniczący	–	doc. dr inż. Janusz Lipiński
Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. inż. Grzegorz Jemielita
Członkowie Komisji	–	prof. dr hab. inż. Jacek Chróścielewski
	–	dr hab. inż. Monika Wągrowska, prof. SGGW

Zjazd Delegatów PTMTS

W dniach 17-19 marca 2011 r. zorganizowano w Hucisku XXXIV Zjazd Delegatów.

Nadzwyczajny Zjazd Delegatów PTMTS

W dniu 29 sierpnia 2011 r. zorganizowano w Poznaniu Nadzwyczajny Zjazd Delegatów.

Zebrania plenarne ZG PTMTS

Odbyło się 5 zebrań plenarnych Zarządu Głównego: 11 lutego i 17 marca (XXXIV kadencja), 25 maja, 4 lipca i 24 października (XXXV kadencja).

Zebrania Prezydium ZG PTMTS

W Warszawie odbyły się 3 zebrania Prezydium: 11 lutego (XXXIV kadencja), 25 maja i 21 października (XXXV kadencja).

Zebrania Walne w Oddziałach

Białostockim: 12 I, Bielsko-Bialskim: 10 I, Bydgoskim: 25 I, Częstochowskim: 13 I, Gdańskim: 13 I, Gliwickim: 12 I, Kieleckim: 25 I, Koszalińskim: 16 II, Krakowskim: 24 I, Lubelskim: 14 I, Łódzkim: 11 I, Opolskim: 12 I, Poznańskim: 17 I, Rzeszowskim: 12 I, Szczecińskim: 17 I, Warszawskim: 20 I, Wrocławskim: 19 I, Zielonogórskim: 25 I.

Zebrania Zarządów Oddziałów

W Oddziałach Towarzystwa odbyło się **65** zebrań organizacyjnych (wyszczególnienie podano w **załączniku nr 1**).

I.2. Członkowie Towarzystwa

Na koniec 2011 roku Towarzystwo liczyło **958** członków zrzeszonych w 18 Oddziałach, w tym:

- 26 członków honorowych
- 37 członków zagranicznych

Ponadto do Towarzystwa należy 16 członków wspierających.
Wykaz liczby członków w poszczególnych Oddziałach podano w **załączniku nr 1**.

I.3. Ważniejsze uchwały i zalecenia organów statutowych Towarzystwa

Uchwały i Wnioski XXXIV Zjazdu Delegatów PTMTS

Komisja Uchwał i Wniosków przyjęła następujące wnioski:

1. Propozycja utworzenia nagrody PTMTS za wyróżniający się podręcznik z zakresu podstaw mechaniki.
2. Propozycja utworzenia przez PTMTS serii wydawniczej dotyczącej podręczników z zakresu podstaw mechaniki.

3. Zarząd Główny PTMTS powinien aktywnie włączyć się w nurt opracowywania efektów kształcenia zgodnych z krajowymi ramami kwalifikacji dla kierunków pokrewnych mechanice (mechanika, budowa maszyn, budownictwo, mechatronika, inżynieria biomedyczna).

Uchwalono zmiany w treści Statutu PTMTS (każdą zmianę przyjmowano przez głosowanie).

Uchwały Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS

Nadzwyczajny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, zwołany w sprawie zmian w treści Statutu PTMTS, zmienił uchwałę zmieniającą treść Statutu przyjętą na XXXIV Zjeździe Delegatów PTMTS, Hucisko 2011.

Zmiany dotyczyły zakwestionowanych przez Prezydenta m.st. Warszawy paragrafów:

- **§9 ppkt 5)** pozostaje niezmieniony w odniesieniu do dotychczas obowiązującego Statutu PTMTS (zatwierdzony przez KRS w 2005 roku);
- **§39** wykreślono dopisany punkt 2. i przywrócono poprzednią numerację.

Jednocześnie pozostały w mocy uchwalone na XXXIV Zjeździe Delegatów PTMTS, Hucisko 2011, zmiany w treści Statutu.

Uchwały Zarządu Głównego PTMTS

- **Zarząd Główny** na posiedzeniu plenarnym **11 lutego 2011 r.**:
  - w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął porządek obrad XXXIV Zjazdu Delegatów PTMTS, Hucisko, 17-19 marca 2011 r.;
  - w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął listę nominowanych do Złotej i Srebrnej Odznaki *Zasłużony dla PTMTS*;
  - uchwalił zmianę w Regulaminie Złotej i Srebrnej Odznaki *Zasłużony dla PTMTS*: Kapituła Odznaki na kolejną kadencję będzie wybierana przez Zarząd Główny – dotychczas wybierał ją Zjazd Delegatów;
  - przyjął wnioski o nadanie godności Członka Honorowego PTMTS; Oddział Warszawski zgłosił kandydatury prof. Johna T. Katsikadelisa, Grecja i prof. Reinholda Kienzlera, Niemcy (zgodnie ze Statutem, obcokrajowiec może być członkiem zwyczajnym PTMTS), Oddział Gdański kandydaturę prof. Edmunda Wittbrodta, Oddział Bydgoski prof. Józefa Szali. W głosowaniu jawnym, każda kandydatura o nadanie godności Członka Honorowego PTMTS, otrzymała jednomyślne poparcie;
  - po dyskusji, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął proponowane zmiany w Statucie PTMTS;
  - zatwierdził propozycję zaprezentowania na Zjeździe Delegatów organizatora III Kongresu Mechaniki Polskiej w 2015 roku;
  - przedstawił nowe wytyczne MNiSW w kwestii składania wniosków o dofinansowanie działalności statutowej w 2011 roku – wnioski powinny być złożone do końca marca 2011 roku;
  - przypomniał o możliwości odprowadzenia 1% należnego podatku za 2010 rok na PTMTS jako OPP.
- **Zarząd Główny** na posiedzeniu plenarnym **17 marca 2011 r.**:
  - przyjął sprawozdania merytoryczne i finansowe PTMTS za 2010 rok;
  - zapoznał się z protokołem Głównej Komisji Rewizyjnej podsumowującej działalność Towarzystwa w 2010 roku;

- w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął uchwałę zatwierdzającą Bilans Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej za 2010 rok;
- przyjął do wiadomości protokół Komisji Konkursowej Nagrody Naukowej im. Wacława Olszaka – Komisja nie przyznała Nagrody w XI edycji Konkursu w latach 2009-2011;
- przyjął dwie kandydatury: prof. Arkadiusza Mężyka i prof. Ryszarda Pęcherskiego na przewodniczącego ZG PTMTS w XXXV kadencji; żadna kandydatura nie uzyskała jednomyślnego poparcia;
- w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, prof. Eugeniusz Świtoński został wybrany kandydatem na przewodniczącego XXXIV Zjazdu Delegatów PTMTS, a prof. prof. Gwidon Szefer i Witold Gutkowski kandydatami na wiceprzewodniczących;
- przyjął do wiadomości postanowienie Kapituły Złotej i Srebrnej Odznaki PTMTS. Przewodniczący Kapituły prof. Józef Kubik poinformował o przyznaniu 11 złotych i 19 srebrnych Odznak.

• **Zarząd Główny** na zebraniu plenarnym **25 maja 2011 r.**:

- w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął listę autorów do specjalnego zeszytu z okazji 50-lecia kwartalnika *JTAM* – zeszyt nr 3/2012, t. 50;
- w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął zmianę formatu kwartalnika *JTAM* z B5 na A4 od nr 3/2012, t. 50, czyli specjalnego zeszytu z okazji 50-lecia czasopisma;
- przyjął plan pracy na XXXV kadencję w latach 2011-2012 przedstawiony przez przewodniczącego PTMTS prof. Arkadiusza Mężyka;
- rozpoczął dyskusję o Kongresie Mechaniki Polskiej, co zrobić, aby nie utracić tego ważnego dla mechaniki przedsięwzięcia naukowego, podnieść jego znaczenie, zwiększyć frekwencję.

• **Zarząd Główny** na posiedzeniu plenarnym **4 lipca 2011 r.**:

- w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął wniosek o zwołaniu Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów w sprawie zmian w treści statutu zakwestionowanych przez prezydenta m.st. Warszawy, a zmienionych na XXXIV Zjeździe Delegatów w Hucisku w marcu 2011 r., w dniu 29 sierpnia 2011 r. w Poznaniu – Politechnika Poznańska, planowana godzina 12.00;
- w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął porządek obrad Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów;
- przyjął postanowienie Prezydium z dnia 25 maja 2011 r. o powołaniu zespołów roboczych przy ZG PTMTS do spraw: publikacji, współpracy naukowej oraz kształcenia, wspomagających realizację zadań statutowych Towarzystwa oraz ich przewodniczących:
  * prof. Ryszard Pęcherski – *Zespół do spraw publikacji*,
  * prof. Ryszard Parkitny – *Zespół do spraw kształcenia*,
  * prof. Andrzej Tylikowski – *Zespół do spraw współpracy naukowej krajowej i zagranicznej*.

  Profesor Mężyk zaprosił do współpracy wszystkich chętnych.

– przedstawił nowe wytyczne MNiSW o możliwościach składania wniosków o dofinansowanie zadań statutowych w 2012 roku (konferencje, warsztaty, wydawanie kwartalnika, itd.).: I etap – składanie wniosków do 30 września 2011 r., II etap – do 30 marca 2012 r.

• **Zarząd Główny** na posiedzeniu plenarnym **24 października 2011 r.**:

– kontynuował dyskusję o formule kolejnych Kongresów Mechaniki Polskiej;

– w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, obrał prof. Michała Kleibera przewodniczącym Rady Naukowej *JTAM* na kolejną kadencję w latach 2012--2014;

– w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, powierzył prof. Włodzimierzowi Kurnikowi funkcję redaktora naczelnego *JTAM* na kolejną kadencję w latach 2012-2014;

– w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął skład Rady Naukowej na kolejną kadencję w latach 2012-2014:

Jorge A.C. Ambrosió (Portugalia)	Bernard Schrefler (Włochy)
Angnel Baltov (Bułgaria)	Bogdan Skalmierski
Romesh C. Batra (USA)	Eugeniusz Świtoński
Alain Combescure (Francja)	Hisaaki Thobushi (Japonia)
Jüri Engelbrecht (Estonia)	Dieter Weichert (Niemcy)
Witold Gutkowski	Jose E. Wesfreid (Francja)
Józef Kubik	Józef Wojnarowski
Gerard A. Maugin (Francja)	Czesław Woźniak
Zenon Mróz	Joseph Zarka (Francja)
Ryszard Parkitny	Vladimir Zeman (Czechy)

– w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął skład Kolegium Redakcyjnego na kolejną kadencję w latach 2012-2014:

Krzysztof Dems	Tomasz Krzyżyński	Wiesław Sobieraj
Kurt Frischmuth (Niemcy)	Tomasz Łodygowski	Andrzej Styczek
Piotr Kowalczyk	Ewa Majchrzak	Andrzej Tylikowski
Zbigniew Kowalewski	Wiesław Nagórko	Jerzy Warmiński

– w głosowaniu jawnym, przy jednym głosie wstrzymującym i jednym przeciw, przyjął projekt nowej okładki kwartalnika *JTAM* od wydania tomu 50, zeszyt nr 3/2012;

– w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął propozycję wydawania od 2012 roku *Biuletynu PTMTS* jako oddzielnej publikacji z częstotliwością raz w roku;

– w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, wybrał przewodniczącego XII edycji Nagrody Naukowej im. Wacława Olszaka w latach 2012-2014 – został nim prof. Andrzej Tylikowski. Jednomyślnie przyjęto skład Jury na XII edycję Nagrody:

prof. Tadeusz Chmielniak	prof. Ryszard Pęcherski
prof. Lech Dietrich	prof. Piotr Perzyna
prof. Stanisław Drobniak	prof. Gwidon Szefer
prof. Paweł Kłosowski	prof. Czesław Woźniak
prof. Józef Kubik	

– w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął Uchwałę zatwierdzającą rozliczenie środków uzyskanych z wpłat 1% należnego podatku za rok 2009 na OPP w kwocie 7.467,74 zł;

– ustalił na 25 stycznia 2012 r. termin nadsyłania do biura ZG PTMTS następującej dokumentacji za rok 2011:
  * sprawozdania merytorycznego i finansowego za rok 2011,
  * protokołu Komisji Rewizyjnej Oddziału za 2011 rok,
  * raportów finansowych zamykających rok 2011 z oryginałami dokumentów oraz stanem konta bankowego na dzień 31 grudnia 2011 r. (konieczność sporządzenia do końca lutego 2012 r., przez biuro rachunkowe ESTIM, Bilansu PTMTS za 2011 rok);
– w głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjął wysokość składki członkowskiej na rok 2012 w kwocie 60,00 zł rocznie, emeryci 1 zł;
– przypomniał o nadsyłaniu do biura ZG wniosków o dofinansowanie działalności statutowej w 2012 roku. przez MNiSW (m.in. organizowanie konferencji) do marca 2012 r.; wniosek o dofinansowanie wydawania kwartalnika *JTAM*, archiwizację dalszych roczników na stronie internetowej oraz o dofinansowanie 4 konferencji w 2012 roku został już złożony według nowych kryteriów we wrześniu 2011 r.

II Działalność naukowa[2]

II.1. Zebrania naukowe

Najbardziej popularną formą działalności naukowej Towarzystwa jest organizowanie zebrań naukowych. Wykaz referatów wygłoszonych na zebraniach w poszczególnych Oddziałach podajemy poniżej.

Oddział Białostocki

- dr inż. A. Tomczyk – *Koncentracja naprężeń w otoczeniu otworu owalnego w płaskim zagadnieniu kontaktowym z uwzględnieniem tarcia* (12 I, 31 uczestników)
- prof. H. Sulym – *Numeryczne rozwiązanie równań całkowych teorii cienkich inkluzji według schematu metody elementów brzegowych* (19 I, 27 uczestników)
- dr inż. M. Kuciej – *Rozkłady pól temperatury w kompozytowej nakładce i żeliwnej tarczy hamulcowej podczas hamowania* (26 I, 25 uczestników)
- prof. B. Krupicz – *Wpływ sił bezwładności na stan naprężeń w strefie zużywania się erozyjnego łopatek wentylatora*, prof. M. Czech – *Nośność graniczna układów prętowych o stałej sztywności przy zginaniu* (2 II, 29 uczestników)
- dr W. Pacuk – *Zastosowanie klastra obliczeniowego do równoległej optymalizacji* (16 II, 26 uczestników)
- dr inż. J. Szusta – *Doświadczalne badania materiałów kompozytowych stosowanych w przemyśle lotniczym* (2 III, 23 uczestników)
- dr inż. R. Uścinowicz – *Badania doświadczalne powierzchni plastyczności metalowego kompozytu dwuwarstwowego* (9 III, 29 uczestników)
- dr hab. inż. M. Czech, prof. PB – *Nośność graniczna układów prętowych statycznie niewyznaczalnych przy rozciąganiu (ściskaniu)* (16 III, 30 uczestników)
- dr inż. A. Łukaszewicz – *Metodyka projektowania i wykonania Bezzałogowego Aparatu Latającego w celu patrolowania obiektów leśnych* (23 III, 28 uczestników)
- dr E. Pawłuszewicz – *Układy dynamiczne na skalach czasowych* (30 III, 27 uczestników)

[2]Podsumowanie działalności naukowej znajduje się w **załączniku nr 2.**

- prof. R. Mosdorf – *Badanie dynamiki pęcherzy gazowych* (6 IV, 27 uczestników)
- mgr inż. P. Grześ – *Analiza porównawcza rozkładów pól temperatury w układzie nakładka/tarcza otrzymanych za pomocą metody analitycznej i modelu MES* (27 IV, 29 uczestników)
- mgr inż. R. Litwinko – *Termomechaniczne zachowanie się stali austenicznej, tytanu i stopu aluminium w początkowym stadium jednoosiowego rozciągania z prędkością od* 10^{-4} *do* $10^{-1}\ s^{-1}$ (4 V, 30 uczestników)
- mgr inż. M. Liszewski – *Wpływ parametrów techniczno-technologicznych na proces rozdrabniania w młynie dwuwirnikowym* (11 V, 32 uczestników)
- prof. A. Yevtuschenko – *Trójwymiarowe zagadnienie termosprężystości dla półprzestrzeni z działającym lokalnie na powierzchni obciążeniem siłowym i termicznym* (18 V, 32 uczestników)
- mgr inż. W. Tarasiuk – *Przydatność modelu tarcia Coulomba do opisu rozkładu nacisków bocznych podczas zagęszczania materiałów sypkich* (19 X, 25 uczestników)
- dr hab. inż. A. Kazberuk – *Oprogramowanie „open source" w warsztacie naukowca* (9 XI, 35 uczestników)
- mgr inż. A. Bajkowski – *Wybrane trójwymiarowe zagadnienia teorii sprężystości ośrodków jednorodnych z pokryciem gradientowym* (2 XI, 27 uczestników)
- mgr inż. G.Z. Tarasiuk – *Koncentracja naprężeń w wierzchołkach otworów i karbów w stanie antypłaskim* (23 XI, 28 uczestników)

<u>*Oddział Bielsko-Bialski*</u>

- prof. A. Buchacz – *Modelowanie, synteza, modyfikacja, wrażliwość i analiza układów mechanicznych i mechatronicznych* (1 IV, 21 uczestników)
- mgr inż. E. Margański – *Nowatorski system sterowania statkiem powietrznym bez zmiany jego stateczności* (9 VI, 36 uczestników)
- prof. B. Ramamoorthy (Indian Institute of Technology Madras, Indie) – *Numerical approach for design of electro-mechanical systems: jet pipe electro-hydraulic servo-valve and cutting edge research at precision engineering and instrumentation laboratory* (30 VI, 20 uczestników)
- prof. L. Pešik (Uniwersytet Techniczny w Libercu, Czechy) – *Vibroisolation systems with the application of pneumatic springs* (23 IX, 15 uczestników)
- mgr inż. K. Konarzewski – *Prezentacja programu MADYMO w zastosowaniach związanych z analizą obciążeń biomechanicznych działających na pasażerów pojazdu podczas zderzenia (rekonstrukcja wypadków)*; mgr inż. K. Konarzewski – *Prezentacja programu PreScan w zastosowaniach związanych z projektowaniem systemów bezpieczeństwa aktywnego oraz bezpieczeństwa zintegrowanego* (9 XI, 30 uczestników)
- prof. M.P. Wnuk (University of Wisconsin Milwaukee, USA) – *Time-dependent fracture mechanics* (24 XI, 82 uczestników)

<u>*Oddział Bydgoski*</u>

- mgr inż. P. Strzelecki – *Metody przyspieszonego wyznaczania własności zmęczeniowych materiałów i elementów konstrukcyjnych* (14 VI, 25 uczestników)
- prof. T. Topoliński, dr F. Bromberek – *Inżynieria biomedyczna – nowy kierunek kształcenia na Wydziale Inżynierii Mechanicznej – szanse i wyzwania* (17 VI, 17 uczestników)
- mgr inż. W. Poćwiardowski – *Badania kinematyczne i procesowe przesiewacza zataczającego-śrubowego* (9 XII, 14 uczestników)

Oddział Częstochowski

- prof. J. Leszczyński – *Wprowadzenie do mechaniki niecałkowitego rzędu – modelowanie układów złożonych* (19 IV, 10 uczestników)
- prof. E. Chlebus – *Rozwój technik i technologii w europejskim przemyśle wytwórczym* (10 VI, 12 uczestników)
- dr D. Słota – *Rozwiązywanie odwrotnych zagadnień krzepnięcia z wykorzystaniem algorytmów genetycznych* (20 VI, 8 uczestników)
- mgr inż. S. Rulik – *Numeryczne modelowanie hałasu generowanego podczas niestacjonarnych zjawisk przepływowych oraz cieplnych* (1 VII, 15 uczestników)
- prof. K. Cupiał – *Spalinowy zespół prądotwórczy w instalacji zgazowania osadu ściekowego* (3 XI, 26 uczestników)
- dr inż. Z. Schabowski – *Działalność badawczo-rozwojowa w Rolls-Royce Deutschland w zakresie projektowania silników lotniczych* (25 XI, 26 uczestników)

Oddział Gdański

- mgr inż. M. Miśkiewicz – *Nieliniowa analiza stanów przed awaryjnych konstrukcji prętowo-cięgnowych w ujęciu metody elementów skończonych* (26 I, 17 uczestników)
- mgr inż. Ł. Skarżyński – *Makroskopowe i mezoskopowe modelowanie lokalizacji odkształceń w betonie* (9 III, 12 uczestników)
- dr inż. M. Nitka – *Dwuskalowe modelowanie materiałów granulowanych* (30 III, 14 uczestników)
- mgr inż. M. Kasiak – *Stateczność środników zginanych stref blachownic w świetle teorii, norm, własnych analiz numerycznych i eksperymentalnych* (20 IV, 14 uczestników)
- dr hab. inż. R. Staroszczyk – *Metoda SPH w zastosowaniu do problematyki falowania wodnego*; mgr K. Szewc – *Metoda SPH dla przepływów wielofazowych* (10 VI, 15 uczestników)
- dr M.A. Pakhomov (Russian Academy of Sciences, Rosja) – *Flow, turbulence modification and heat transfer in a gas-droplet turbulent flow downstream of a sudden pipe expansion* (9 IX, 16 uczestników)
- dr inż. M. Rucka – *Propagacja fal prowadzonych w konstrukcjach. Modelowanie, badania eksperymentalne oraz zastosowanie do wykrywania uszkodzeń* (3 X, 16 uczestników)
- mgr inż. G. Weydmann – *Wpływ osiadania dna o postaci niecki na stan naprężenia w stalowej konstrukcji pionowego zbiornika walcowego* (27 X, 15 uczestników)
- dr inż. W. Witkowski – *Synteza sformułowania nieliniowej mechaniki powłok podlegających skończonym obrotom w ujęciu MES* (18 XI, 13 uczestników)
- mgr inż. S. Burzyński, mgr inż. P. Gawin – Konkurs im. prof. R. Dąbrowskiego – odczyty nagrodzonych dyplomantów (5 XI, 27 uczestników)

Oddział Gliwicki

- mgr inż. M. Hetmańczyk – *Zintegrowany system sterowania i diagnostyki napędów rozproszonych* (19 I, 43 uczestników)
- mgr inż. A. Stachura –*Badania dynamiki napędu hybrydowego* (13 V, 45 uczestników)
- mgr inż. A. Głowacka – *Badania modelowe lokomocji dzieci z zaburzeniami neurologicznymi* (12 IX, 31 uczestników)

- mgr inż. K. Jochymczyk-Woźniak – *Monitorowanie procesu rehabilitacji chodu dzieci z zaburzeniami równowagi* (12 IX, 31 uczestników)
- mgr inż. P. Wysota – *Modelowanie komputerowe wielkości mechanicznych kości miedniczej człowieka z uwzględnieniem zmian osteoporotycznych* (12 X, 30 uczestników)

Oddział Kielecki

- W 2011 roku Oddział nie zorganizował zebrań naukowych

Oddział Koszaliński

- prof. P. Stępień i mgr inż. B. Ostapko – *Piezoceramiczne mechanizmy napędowe* (18 I, 11 uczestników)
- prof. W. Tarnowski – *Optymalizacja ku praktyce*; prof. T. Kiczkowiak, dr inż. Sz. Grymek – *Optymalizacja. Sztuka czy rzemiosło* (14 VI, 11 uczestników)
- mgr inż. S. Pecolt – *Wybrane problemy budowy i optymalizacji sterowania urządzeniem pozycjonującym w układzie elektromagnetycznym* (1 XII, 8 uczestników)

Oddział Krakowski

- prof. L. Mikulski – *Sterowanie optymalne w mechanice i budownictwie* (6 IV, 19 uczestników)
- prof. G. Szefer – *Mechanika materiałów nowej generacji – tendencje i perspektywy rozwoju* (13 IV, 35 uczestników)
- dr hab. inż. J. Cieślik, prof. PK – *Polityka naukowa na kierunku wschodnim – rozpoznawanie i propozycje inicjatyw* (30 XI, 23 uczestników)

Oddział Lubelski

- dr inż. A. Mitura – *Modelowanie drgań nieliniowego zawieszenia pojazdu samochodowego z tłumieniem magneto reologicznym* (7 III, 14 uczestników)
- prof. G. Rega (Universita di Roma La Sapienza, Włochy) – *Nonlinear curvature-based model and resonant finite-amplitude vibrations of symmetric cross-ply laminates* (10 VIII, 19/6 uczestników)
- dr A. Syta – *Drgania układów mechanicznych z nieciągłościami* (11 V, 13/1 uczestników); dr I. Trendafilova (University of Strathclyde, Wielka Brytania) – *Structural interrogation and health monitoring based on signal correlation and mutual information* (11 V, 21/5 uczestników)
- prof. V. Petrova (Voronezh State University, Rosja) – *Modeling and analysis of the interaction of cracks* (27 V, 18/5 uczestników)

Oddział Łódzki

- dr inż. A. Wirowski – *Designing the optimal topology and nodes of the truss using evolutionary strategies* (4 V, 10 uczestników)
- prof. B. A. Schrefler (Uniwersytet Padewski, Włochy) – *Fire in tunnels: steps towards a real time solution* (13 V, 21 uczestników)
- mgr inż. M. Urbaniak – *Wyboczenie dynamiczne cienkościennych belek-słupów o przekroju otwartym poddanych zginaniu i ściskaniu*; dr inż. J. Jankowski, mgr inż. P. Włuka – *Wyboczenie dynamiczne płyt oraz kompozytowych belek-słupów z elementami piezoelektrycznymi poddanych ściskaniu* (17 V, 22 uczestników)

W ramach cyklu wykładów „Mechanika ośrodków mikrostrukturalnych" wygłoszono referaty:

- mgr inż. Ł. Domagalski, dr hab. inż. J. Jędrysiak, prof. PŁ – *Modelowanie tolerancyjne cienkich płyt periodycznych o umiarkowanych ugięciach* (28 I, 10 uczestników)
- prof. Cz. Woźniak – *O relacji tolerancji i funkcjach wolnozmiennych* (2 III, 14 uczestników)
- mgr inż. M. Kaźmierczak, dr hab. inż. J. Jędrysiak, prof. PŁ – *Modelowanie cienkich płyt o funkcyjnej gradacji własności* (9 III, 10 uczestników)
- dr A. Radzikowska – *Model tolerancyjny przewodnictwa ciepła w laminacie o poprzecznej gradacji własności*; dr inż. P. Ostrowski – *Zagadnienie nieliniowego przepływu ciepła w kompozycie o podłużnej gradacji własności. Technika tolerancyjnego uśredniania* (13 VI, 10 uczestników)

W ramach cyklu wykładów „Mechanika ośrodków mikroniejednorodnych" wygłoszono referaty:

- dr hab. inż. R. Mania – *Numerical aspects in calculations of FGM plates dynamic buckling* (26 X, 14 uczestników)
- mgr inż. Ł. Domagalski, prof. J. Jędrysiak – *Thin periodic plates with moderately large deflections – tolerance modelling* (23 XI, 13 uczestników)
- prof. Cz. Woźniak – *Waves and vibrations in elastic periodically laminated space. Tolerance versus discrete models* (14 XII, 9 uczestników)

Oddział Opolski

- dr hab. inż. A. Kazberuk – *Dwuwymiarowe zagadnienia mechaniki pękania* (19 I, 19 uczestników)
- mgr inż. P. Harnatkiewicz – *Metoda oceny trwałości zmęczeniowej elementów maszyn* (17 III, 18 uczestników)
- prof. E. Macha – *Energetyczne metody wyznaczania naprężeń w próbkach zginanych i skręcanych przy cyklicznych sprężysto-plastycznych odkształceniach* (23 III, 20 uczestników)
- mgr inż. M. Polak-Micewicz – *Wyznaczanie naprężeń w spągnicy obudowy górniczej* (12 V, 19 uczestników)
- dr inż. J. Papuga (Technical University in Prague, Czechy) – *Multiaxial fatigue* (16 VI, 14 uczestników)
- mgr inż. M. Kowalski – *Badania zmęczeniowe bimetali typu stal-tytan zgrzewanych metodą wybuchową w próbie cyklicznego rozciągania-ściskania* (5 X, 23 uczestników)
- prof. G. Gasiak, dr inż. H. Achtelik, dr inż. C. Lachowicz – *Modernizacja zespołu uszczelniającego reaktora syntezy amoniaku z powodu częstych awarii* (19 X, 18 uczestników)
- dr inż. R. Grzybek – *Mała energetyka jądrowa* (26 X, 19 uczestników)
- dr inż. R. Pawliczek – *Wpływ obciążenia średniego na położenie i kształt pętli histerezy przy zginaniu* (30 XI, 26 uczestników)
- mgr inż. P. Toś – *Numeryczne badania wpływu obciążeń eksploatacyjnych na trwałość zmęczeniową zwrotnicy samochodowej* (21 XII, 23 uczestników)

Oddział Poznański

- dr inż. J. Margielewicz – *Biomechanika żuchwy* (18 IV, 20 uczestników)
- dr hab. P. Rapp – *Mechanika dzwonu* (5 XII, 18 uczestników)

Oddział Rzeszowski

- dr inż. T. Kopecki – *Stany zakrytyczne cienkościennych ustrojów nośnych* (17 II, 18 uczestników)
- dr inż. J. Bakumowicz, dr inż. J. Zacharzewski – *Propagacja szczelin w cienkościennych płytach prostokątnych. Badania stanów granicznych* (13 IV, 14 uczestników)
- prof. H. Kopecki – *Nieliniowości w ujęciu MES* (25 V, 25 uczestników)
- dr inż. Ł. Święch – *Analiza i badania eksperymentalne stanu naprężenia płyt za pomocą skanera ARAMIS* (18 IX, 20 uczestników)

Oddział Szczeciński

- prof. K. Szmidt – *Ocena efektywności zatopionych falochronów w ochronie morskiej strefy brzegowej* (4 II, 18 uczestników)
- dr inż. P. Grudziński – *Wyznaczanie charakterystyk podatnościowych dla zmodernizowanego fundamentowego złącza śrubowego sprężarki tłokowej* (7 VI, 12 uczestników)
- dr inż. R. Grzejda – *Sposób modelowania złącza śrubowego a obciążenie robocze śruby* (11 X, 10 uczestników)
- prof. K. Szmidt – *Numeryczna symulacja transformacji fal wodnych* (14 XII, 9 uczestników)

Oddział Warszawski

- prof. O. Thybo Thomsen (Aalborg University, Dania) – *Composite wind turbine rotor blades – materials, structural design and testing*, prof. J. Dulieu-Barton (University of Southampton, UK) – *Strain based NDE for wind turbine blade composite materials and structures* (12 IV, 19 uczestników)
- dr hab. inż. J. Warmiński, prof. PL – *Napędy hybrydowe pojazdów gąsienicowych* (2 VI, 15 uczestników)

Oddział Wrocławski

- prof. M. Klasztorny – *Zastosowanie systemu LS-DYNA do modelowania numerycznego i symulacji procesów w układzie most-tor-pociąg szybkobieżny* (25 III, 18 uczestników)
- dr hab. inż. D. Łydżba – *Modelowanie wielkoskalowe ośrodków kompozytowych* (20 V, 13 uczestników)
- prof. Ch. Boller (Saarland University, Saarbruecken, Niemcy) – *Keeping engineering structures light, affordable and sustainable – a motivation for structural health monitoring* (24 X, 41 uczestników)
- prof. P. Śniady – *Metody oceny wpływu niepewności w dynamice dźwigarów prętowych* (21 XI, 10 uczestników)
- prof. J. Biliszczuk – *Most Rędziński w ciągu autostradowej obwodnicy Wrocławia* (5 XII, 17 uczestników)

Oddział Zielonogórski

- dr hab. inż. Z. Lipnicki – *Wpływ konwekcji swobodnej cieczy na proces jej krzepnięcia w kanałach cylindrycznych* (15 III, 12 uczestników)
- dr hab. inż. J. Marcinowski – *Pierwotne stany krytyczne podstawą oszacowania nośności wyboczeniowej stalowych powłok sferycznych* (24 V, 11 uczestników)
- prof. Cz. Woźniak – *Pewne aspekty modelowania kompozytów gradientowych* (27 V, 27 uczestników)

II.2. Seminaria naukowe

Członkowie Towarzystwa organizują również seminaria naukowe. Poniżej podano ich wykaz.

Oddział Gliwicki

- 15th International Seminar of Applied Mechanics, Wisła (17-19 czerwca, 51 uczestników, w tym 15 gości z zagranicy, wygłoszono 22 referaty)

Oddział Łódzki

- III Ogólnopolskie Seminarium *Modelowanie ośrodków z mikrostrukturą*, Łódź (8-10 czerwca, 40 uczestników, w tym 2 gości z zagranicy, wygłoszono 31 referatów). Drugi dzień Seminarium był poświęcony Jubileuszowi 80-lecia prof. Czesława Woźniaka

II.3. Konferencje naukowe

Stałą formą działalności Towarzystwa jest organizowanie lub współorganizowanie konferencji naukowych. Poniżej podano wykaz tych konferencji.

Oddział Białostocki

- VI Międzynarodowe Sympozjum „Mechaniki materiałów i konstrukcji", Augustów (30 V--2 VI, wygłoszono 100 referatów, w tym 3 wprowadzające, 108 uczestników, w tym 12 gości z zagranicy)

Oddział Częstochowski

- IX Konferencja „Nowe kierunki rozwoju mechaniki" – NKRM-2011, Hucisko (17-19 III, wygłoszono 4 referaty plenarne, 14 referatów sekcyjnych, w ramach sesji posterowej zaprezentowano 17 prac, 105 uczestników)

Oddział Gliwicki

- 50. Sympozjon „Modelowanie w mechanice", Wisła, (26 II-2 III, 186 uczestników, wygłoszono 123 referaty, zaprezentowano 78 plakatów)
- VIII Konferencja „Majówka młodych biomechaników 2011", Wisła (20-22 V, 150 uczestników, w tym 50 studentów, wygłoszono 73 referaty i zaprezentowano 37 plakatów)

Oddział Łódzki

- XI Conference on Dynamical Systems – Theory and Applications, Łódź (5-8 XII, wygłoszono 113 referatów, 96 uczestników z 20 krajów)

Oddział Opolski

- XIII Konferencja Mechaniki Pękania/13th Conference on Fracture Mechanics, Opole (5-7 IX, wygłoszono 48 referatów, 43 uczestników z 20 krajów)

II.4. Kongres

Oddział Poznański

- II Kongres Mechaniki Polskiej, Poznań (28–31 VIII, wygłoszono 3 wykłady plenarne, 188 referatów, 203 uczestników)

II.5. Warsztaty naukowe

Oddział Gliwicki

- II Warsztaty Naukowe Studenckiego Koła Mechatroniki, Wisła (16-17 VI, wygłoszono 9 referatów studenckich, zorganizowano 3 szkolenia, 20 uczestników)

II.6. Sesje naukowe

Oddział Bydgoski

- Sesja naukowa z okazji Jubileuszu 70-lecia urodzin dra hab. inż. Jerzego Gołasia, prof. UTP: referaty wygłosili dr inż. Z. Kasperski – *Numeryczne problemy w obliczeniach statycznych płyt i powłok metodą elementów skończonych*; dr inż. H. Nowak – *Rozwiązanie numeryczne drgań własnych wstępnie naprężonych powłok obrotowych*; dr inż. J. Górski – *Statyka i dynamika belek warstwowych o niesymetrycznej budowie z uwzględnieniem wpływu odkształceń postaciowych* (21 X, 3 referaty, 36 uczestników)

II.7. Konkursy naukowe

- *Oddział Gdański* zorganizował **konkurs im. prof. Ryszarda Dąbrowskiego na najlepszą pracę magisterską w dziedzinie mechaniki teoretycznej i stosowanej obronioną w roku 2010 w jednej z uczelni technicznych w województwie pomorskim**. Konkurs rozstrzygnięto na posiedzeniu Komisji Konkursowej 19 września 2011 r. Dwie równorzędne nagrody otrzymali:
  - **mgr inż. Anna Szabat** za pracę: *Analiza problemu zwichrzenia na przykładzie ram stalowych zbudowanych z profili o zmiennym przekroju oraz środnikach z blachy falistej*
  - **mgr inż. Stanisław Burzyński** za pracę: *Wybrane elementy nieliniowej dynamiki struktur kratowych*

  oraz wyróżnienie:
  - **mgr inż. Michał Gawin** za pracę: *Optymalizacja objętości słupa stalowego o skokowo zmiennym przekroju dwuteowym.*

- *Oddział Gliwicki* zorganizował w 2011 roku **Konkurs na najlepszą pracę dyplomową z zakresu mechaniki stosowanej** (nie rozstrzygnięto – brak zgłoszonych prac).

- *Oddział Warszawski* – na posiedzeniu Kapituły **Nagrody im. Witolda Nowackiego** za wybitne osiągnięcia naukowe lub inżynierskie w dniu 13 stycznia 2011 r. wyłoniono laureata II edycji Konkursu w latach 2009-2010, został nim **dr hab. inż. Jerzy Warmiński, prof. PL**, z Politechniki Lubelskiej. Laureat otrzymał imienny medal – wykonany w srebrze – z podobizną prof. Witolda Nowackiego oraz dyplom. Rok 2011 rozpoczął III edycję Konkursu – rozstrzygnięcie w 2012 roku.

- *Zarząd Główny* – Komisja Nagrody Naukowej im. Wacława Olszaka pod przewodnictwem prof. Andrzeja Tylikowskiego, na posiedzeniu w dniu 17 marca 2011 r., po przeglądzie i analizie zgłoszonych prac nie przyznała Nagrody Naukowej w XI edycji Konkursu w latach 2009-2011.

III Działalność wydawnicza

III.1. Wydawnictwa ciągłe

Komitet Redakcyjny kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* (*JTAM*) działał w składzie:

Redaktor Naczelny	–	**prof. Włodzimierz Kurnik**
Redaktorzy Działowi	–	prof. Krzysztof Dems
	–	prof. Lech Dietrich
	–	prof. Kurt Frischmuth
	–	prof. Wiesław Sobieraj
	–	prof. Lech Solarz
	–	prof. Andrzej Styczek
	–	prof. Andrzej Tylikowski
	–	dr hab. inż. Jerzy Warmiński, prof. PL
	–	prof. Czesław Woźniak
Sekretarz i Red. Techn.	–	mgr Ewa Koisar

W **Radzie Naukowej** zasiadali:

Przewodniczący – **prof. Michał Kleiber**

Członkowie Rady:

prof. Jorge A.C. Ambrosió (Portugalia)
prof. Angnel Baltov (Bułgaria)
prof. Romesh C. Batra (USA)
prof. Alain Combescure (Francja)
prof. Jüri Engelbrecht (Estonia)
prof. Witold Gutkowski
prof. Józef Kubik
prof. Jerzy Maryniak
prof. Zenon Mróz
prof. Zbigniew Olesiak
prof. Ryszard Parkitny
prof. Bogdan Skalmierski
prof. Bertil Storåkers (Szwecja)
prof. Dieter Weichert (Niemcy)
prof. Jose E. Wesfreid (Francja)
prof. Józef Wojnarowski
prof. Joseph Zarka (Francja)
prof. Vladimir Zeman (Czechy)

W 2010 roku ukazały się zeszyty: 1/2010 w styczniu, 2/2010 w kwietniu, 3/2010 w lipcu, 4/2010 w październiku, w nakładzie 300 egzemplarzy (z. 4/2010 – 350 egz.).

Łącznie w wydawnictwach ciągłych wydano 84,25 arkuszy wydawniczych, w tym tekstu naukowego 80,25.

III.2. Wydawnictwa pokonferencyjne

Oddział Bydgoski

- Zbiór referatów Sesji Naukowej *Mechanika Stosowana*, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, s. 148, Bydgoszcz 2011

Oddział Gliwicki

- Zeszyt Jubileuszowy *50. Sympozjon Modelowanie w Mechanice*, s. 144, Gliwice 2011
- Zbiór referatów 50. Sympozjonu „Modelowanie w mechanice", *Modelowanie Inżynierskie*, t. 10 nr 41, s. 480 i t. 11 nr 42, s. 494, Gliwice 2011

- Zbiór referatów VIII Konferencji „Majówka młodych biomechaników", *Zeszyty Naukowe Katedry Mechaniki Stosowanej – Aktualne Problemy Biomechaniki*, nr 5, s. 189, Gliwice 2011
- Zbiór referatów XV Międzynarodowego Seminarium Mechaniki Stosowanej, *Zeszyty Naukowe Katedry Mechaniki Stosowanej – Modeling and Optimization of Physical Systems*, z. 10, s. 96, Gliwice 2011
- Zbiór referatów II Warsztatów Naukowych Studenckiego Koła Mechatroniki, *Zeszyty Naukowe Katedry Mechaniki Stosowanej – II Warsztaty Naukowe Studenckiego Koła Mechatroniki*, t. 2, s. 70, Gliwice 2011

Oddział Łódzki

- Zbiór referatów XI Conference on Dynamical Systems – Theory and Applications, *Dynamical systems*, Vol I – *Nonlinear dynamics and control*, s. 492; Vol II – *Analytical/numerical methods, stability, bifurcation and health*, s. 318, Łódź 2011

Oddział Opolski

- Zbiór streszczeń referatów XIII Konferencji Mechaniki Pękania (XIII KMP), *Mechanika*, nr 343, z. 99, s. 132, CD, Politechnika Opolska, Opole 2011

Łącznie w wydawnictwach pokonferencyjnych wydano 160,2 arkuszy drukarskich.

IV Współpraca Towarzystwa z zagranicą

Tradycyjnie już Towarzystwo prowadziło współpracę naukową ze środowiskami mechaników z innych krajów. W ramach podpisanych umów utrzymywano współpracę z GAMM oraz Czeskim i Słowackim Towarzystwem Mechaniki.

W różnych formach działalności naukowej, organizowanej przez PTMTS, udział wzięło 12 prelegentów i 86 gości z zagranicy.

V Podsumowanie

Towarzystwo kontynuowało działalność statutową, organizując imprezy naukowe: zebrania, seminaria, sympozja i konferencje. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przyznając dofinansowanie, potwierdziło dużą rolę tych przedsięwzięć w krzewieniu mechaniki. Mimo ograniczonych środków finansowych Towarzystwo zorganizowało wszystkie zaplanowane imprezy naukowe.

- W 2011 roku odbył się 1 kongres, w którym wzięło udział 203 uczestników, wygłoszono 3 wykłady plenarne, 188 referatów.
- Odbyło się 99 zebrań naukowych, w których udział wzięło 2107 osób, w tym 17 gości zagranicznych, wygłoszono 107 referatów (12 prelegentów z zagranicy).
- Odbyło się 6 konferencji naukowych, w których udział wzięło 688 osób, w tym 52 gości zagranicznych, wygłoszono 475 referatów, zaprezentowano 132 plakaty.
- Odbyły się 2 seminaria, w których udział wzięło 91 osób, w tym 17 gości zagranicznych, wygłoszono 53 referaty.
- Odbyła się 1 sesja, w której wzięło udział 36 osób, wygłoszono 3 referaty.
- Odbył się 1 warsztat, w którym wzięło udział 20 osób, wygłoszono 9 referatów.
- Zorganizowano 4 konkursy naukowe.

Razem zorganizowano **114** imprez naukowych, w których udział wzięło **3145** osób, w tym **86** gości zagranicznych, wygłoszono **838** referatów i zaprezentowano **132** plakaty (**załącznik nr 2**).

W 2010 i 2011 roku Zarząd Główny PTMTS złożył wnioski do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o dofinansowanie zadań statutowych: wydawania kwartalnika *JTAM*, udostępnienia dla nauki zasobów archiwalnych kwartalnika *JTAM* oraz na organizację następujących imprez naukowych:

- Konferencja „Problemy rozwoju maszyn roboczych", styczeń 2011, Zakopane;
- 50. Sympozjon „Modelowanie w mechanice", luty-marzec 2011, Ustroń;
- IX Konferencja „Nowe kierunki rozwoju mechaniki", marzec 2011, Hucisko;
- VI Międzynarodowe Sympozjum Mechaniki Materiałów i Konstrukcji, maj-czerwiec 2011, Augustów;
- Modelowanie ośrodków z mikrostrukturą, czerwiec 2011, Łódź;
- II Kongres Mechaniki Polskiej, sierpień 2011, Poznań;
- XIII Konferencja Mechaniki Pękania / 13th Conference on Fracture Mechanics, wrzesień 2011, Opole.

Wydano **160,2** ark. drukarskich materiałów pokonferencyjnych.

W 2011 roku Ministerstwo dofinansowało wydawanie kwartalnika *JTAM* i udostępnienie dla nauki zasobów archiwalnych kwartalnika *JTAM* o roczniki czasopisma z lat 2000-1995 (pełne teksty artykułów w formacie PDF) oraz organizację 7 wyżej wymienionych konferencji, o dotowanie których Towarzystwo wnioskowało do MNiSW.

PTMTS dysponuje całkowicie zmodernizowaną stroną internetową www.ptmts.org.pl w domenie home.pl. Ze stron kwartalnika *JTAM*, mimo krótkiego ich istnienia w Internecie, korzysta już Wirtualna Biblioteka Nauki www.wbn.edu.pl oraz baza indeksująca czasopisma techniczne BAZTECH (umieszczona na platformie ICM – Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW). Znajdują się tam linki do pełnej wersji artykułów na naszych stronach.

Na stronach internetowych znajdują się informacje o konferencjach organizowanych przez PTMTS. Korzysta z nich kilka tysięcy osób rocznie.

Kwartalnik *JTAM* ukazuje się terminowo; wszystkie zeszyty *JTAM* ukazały się zgodnie z kalendarzem wydawniczym. Zwyczajowo w każdym roczniku kwartalnika wydawany jest jeden zeszyt monotematyczny. W 2011 roku był to zeszyt nr 3 *Advanced structural dynamics* pod redakcją profesorów Wiesława Ostachowicza i Piotra Przybyłowicza.

Wydano **84,25** arkuszy wydawniczych. W maju 2008 roku kwartalnik *JTAM* został wpisany w Thomson Reuters na *Science Citation Index Expanded* oraz *Journal Citation Reports/Science Edition* (lista filadelfijska). IF kwartalnika *JTAM* za **2010 = 0.264**.

Zarząd Główny realizował zalecenia XXXIV Zjazdu Delegatów (patrz I.3) oraz Głównej Komisji Rewizyjnej:

- uwzględniał zniżki w opłatach konferencyjnych organizowanych lub współorganizowanych przez PTMTS dla członków Towarzystwa,
- przekazywał część wpływów ze składek członkowskich na prace prowadzone przez biuro Zarządu Głównego,
- przekazywał część wpływów z organizowanych pod szyldem Towarzystwa imprez na rzecz biura Zarządu Głównego,
- podjął starania przez przewodniczących Oddziałów do rozpowszechnienia informacji o możliwości przekazywania 1% podatku na rzecz PTMTS jako OPP,
- zwiększył dyscyplinę finansową w Oddziałach w ściągalności składek członkowskich.

Zarząd Główny podjął działania w celu uzyskania funduszy z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na działalność statutową PTMTS w 2012 roku.

Podsumowując, w 2011 roku realizowano priorytety i zadania, jakie wyznaczył sobie Zarząd Główny na pierwszy rok XXXV kadencji (2011-2012): organizacja II Kongresu Mechaniki Polskiej – Poznań 2011 i przygotowania do III KMP – Gdańsk 2015 (wybór organizatora, miejsca, dyskusja nad uatrakcyjnieniem formuły Kongresu), organizowanie przez Oddziały i Zarząd Główny imprez naukowych, umieszczenie w Internecie archiwalnych roczników czasopisma *JTAM* z lat 2000-1995, przygotowania do obchodów 50-lecia wydawania kwartalnika *JTAM* (zmiana okładki, zmiana formatu, zaproszenie gości do wydania zeszytu jubileuszowego, 50/3/2012) i ciągłe starania o wzrost roli Towarzystwa.

Z danych zawartych w sprawozdaniu jednoznacznie wynika, że Towarzystwo – dzięki ogromnemu i społecznemu zaangażowaniu swoich członków – z powodzeniem realizuje zadania statutowe.

Sekretarz Generalny PTMTS
Katarzyna Kowal-Michalska

Przewodniczący PTMTS
Arkadiusz Mężyk

Warszawa, 20 lutego 2012 r.

Załącznik nr 1

Zebrania organizacyjne w Oddziałach i liczba członków

Oddział	Liczba zebrań organizacyjnych	Liczba członków		
		stan	przybyło	ubyło
Białostocki	2	23		2
Bielsko-Bialski	1	14	5	
Bydgoski	3	50		1
Częstochowski	4	49	1	5
Gdański	6	64	3	
Gliwicki	5	127	3	
Kielecki	5	39		
Koszaliński	4	17		
Krakowski	2	70		
Lubelski	4	21		3
Łódzki	1	53	5	2
Opolski	10	21		5
Poznański	3	78		
Rzeszowski	4	20		
Szczeciński	3	44		
Warszawski	3	147	5	3
Wrocławski	4	60	2	
Zielonogórski	1	24		
Członkowie zagraniczni		37		4
Razem	**65**	**958**	**24**	**25**

Załącznik nr 2

Dane liczbowe o działalności naukowej Towarzystwa

Forma działalności	Liczba	Liczba uczestników (w tym gości zagran.)	Liczba referatów	Liczba plakatów
Zebrania	99	2107 (17)	107	
Konferencje	6	688 (52)	475	132
Kongresy	1	203	191	
Seminaria	2	91 (17)	53	
Sesje	1	36	3	
Warsztaty	1	20	9	
Konkursy	4			
Razem	**114**	**3145 (86)**	**838**	**132**

Zebrania naukowe w Oddziałach Towarzystwa

Oddział	Liczba zebrań	Liczba uczestników (w tym gości zagran.)	Liczba referatów
Białostocki	19	540	19
Bielsko-Bialski	6	204	7
Bydgoski	3	56	3
Częstochowski	6	97	6
Gdański	10	159	12
Gliwicki	5	180	5
Kielecki	–	–	–
Koszaliński	3	30	4
Krakowski	3	77	3
Lubelski	4	85 (17)	5
Łódzki	10	133	12
Opolski	10	199	10
Poznański	2	38	2
Rzeszowski	4	77	4
Szczeciński	4	49	4
Warszawski	2	34	3
Wrocławski	5	99	5
Zielonogórski	3	50	3
Razem	**99**	**2107 (17)**	**107**

3. PROTOKÓŁ Z XXXIV ZJAZDU DELEGATÓW PTMTS
Hucisko, 17-19 marca 2011 r.[1]

Przybyłych na XXXIV Zjazd PTMTS delegatów i Członków Honorowych powitał przewodniczący Zarządu Głównego prof. dr hab. Wiesław Nagórko i poprosił delegatów o uczczenie minutą ciszy pamięci członków Towarzystwa zmarłych w trakcie kadencji.

Z szeregów naszego Towarzystwa odeszli:

Prof. Jan Osiecki – Oddział Warszawski
Prof. Jerzy Mossakowski – Oddział Warszawski
Prof. Marek Dietrich, Członek Honorowy – Oddział Warszawski
Prof. Wojciech K. Nowacki – Oddział Warszawski
Doc. Zdzisław Świderski – Oddział Warszawski
Prof. Jan Oderfeld, Członek Honorowy – Oddział Warszawski
Prof. Stanisław Dubiel – Oddział Warszawski
Prof. Wojciech Szczepiński – Oddział Warszawski
Prof. Andrzej Wilczyński – Oddział Warszawski
Prof. Dagmara Tejszerska – Oddział Gliwicki
Dr Grzegorz Duda – Oddział Wrocławski
Doc. Leopold Kamiński – Oddział Wrocławski
Prof. Michał Niezgodziński – Oddział Łódzki
Prof. Michał Żukowski – Oddział Łódzki

* * * * *

Zgodnie z porządkiem obrad i Regulaminem Zjazdu przewodniczący ZG zaproponował wybór władz Zjazdu.

- **Wybór Przewodniczącego i Komisji Zjazdu**

  Delegaci w głosowaniu jawnym wybrali ***Przewodniczącego*** i ***Prezydium Zjazdu***.

  Przewodniczącym Zjazdu został Członek Honorowy PTMTS Eugeniusz Świtoński.

  Do ***Prezydium Zjazdu*** weszli: wiceprzewodniczący Zjazdu, Członek Honorowy PTMTS Gwidon Szefer oraz sekretarze Zjazdu – Bogdan Posiadała i Piotr Przybyłowicz.

  Wybór jednomyślny

  Komisja Mandatowo-Skrutacyjna: Piotr Fedeliński (przewodniczący), Irena Wagner, Tomasz Walczak.

  Wybór jednomyślny

  Komisja Wyborcza: Krzysztof Jesionek (przewodniczący), Jarosław Górski, Sławomir Kciuk.

  Wybór jednomyślny

[1] Podpisany protokół z XXXIV ZD PTMTS znajduje się w biurze ZG PTMTS.

Komisja Uchwał i Wniosków: Stanisław Drobniak (przewodniczący), Marek Gzik i Roman Starosta.

Wybór jednomyślny

- **Stwierdzenie prawomocności XXXIV Zjazdu Delegatów PTMTS**

  Przewodniczący Komisji Mandatowej stwierdził:

  Zjazd jest prawomocny (**załącznik nr 1**)[2]; uprawnionych do głosowania 118 osób, obecnych na Zjeździe 91 (jeden delegat dojechał) członków, w tym 10 Członków Honorowych (z 24) i 81 delegatów (z 95) wybranych na Walnych Zgromadzeniach w Oddziałach – lista (**załącznik nr 2**).

  Zgodnie z §24 Statutu PTMTS uchwały Zjazdu Delegatów zapadają zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

* * *

- **Przyjęcie protokołu z XXXIII Zjazdu Delegatów**

  Zjazd przyjął **jednomyślnie** protokół z obrad XXXIII Zjazdu Delegatów.

* * *

- **Udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi**

  Wystąpienie przewodniczącego ZG

  Przewodniczący ZG PTMTS Wiesław Nagórko podziękował wszystkim członkom Zarządu Głównego za współpracę, a także przewodniczącym Oddziałów, którzy zakończyli kadencję. Są to: Józef Drewniak – Oddział Bielsko-Bialski, Jerzy Gołaś – Oddział Bydgoski, Robert Jankowski – Oddział Gdański, Jacek Cieślik – Oddział Krakowski, Jerzy Warmiński – Oddział Lubelski, Katarzyna Kowal-Michalska – Oddział Łódzki, Lech Dietrich – Oddział Warszawski, Marek Gawliński – Oddział Wrocławski, Antoni Matysiak – Oddział Zielonogórski. Podziękowania za pomoc skierował także do Członków Honorowych Towarzystwa i wyraził zadowolenie, że są kolejni nominowani do tej godności.

  Przewodniczący wspomniał również o II Kongresie Mechaniki Polskiej (sierpień 2011), podkreślając wysiłek członków Oddziału Poznańskiego PTMTS przy organizacji KMP oraz w staraniach o dofinansowanie tego przedsięwzięcia przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

  O szczegółowe przedstawienie delegatom na Zjazd sprawozdania z działalności PTMTS za okres XXXIV kadencji przewodniczący ZG poprosił sekretarza generalnego ZG Katarzynę Kowal-Michalską.

  Wszyscy delegaci otrzymali pisemne sprawozdanie ustępującego Zarządu.

  Wystąpienie sekretarza generalnego ZG

  Członkowie – PTMTS liczy 959 członków, w tym 24 Członków Honorowych i 41 zagranicznych.

  Działalność organizacyjna – odbyło się 7 zebrań plenarnych i 6 prezydium Zarządu Głównego oraz 136 zebrań organizacyjnych w Oddziałach.

[2]Podpisane protokoły Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej – załączniki 1 oraz 4a-4f – znajdują się w biurze ZG PTMTS.

Działalność naukowa – odbyło się 168 zebrań naukowych w Oddziałach. Zorganizowano 21 konferencji, 10 seminariów, 1 sesję, 2 warsztaty naukowe oraz rozstrzygnięto 9 konkursów naukowych.

Współpraca z zagranicą – Towarzystwo kontynuowało współpracę naukową ze środowiskami mechaników z innych krajów. W ramach podpisanych umów utrzymywano współpracę z GAMM oraz Czeskim i Słowackim Towarzystwem Mechaniki.

W różnych formach działalności naukowej, organizowanej przez PTMTS, udział wzięło 128 gości zagranicznych z wielu krajów świata.

Działalność wydawnicza – Zarząd Główny kontynuował wydawanie kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*. Starania o wpisanie *JTAM* na Thomson Reuters Master Journal List (tzw. lista filadelfijska) zakończone zostały sukcesem – w maju 2008 r. kwartalnik został wpisany na tę listę; za 2009 rok IF=0.179. Wydano 8 zeszytów *JTAM* o łącznej objętości 154,75 arkuszy wydawniczych oraz łącznie 291,00 arkuszy drukarskich materiałów konferencyjnych i pokonferencyjnych.

Sprawozdanie finansowe

Sprawozdanie z działalności finansowej Towarzystwa, obejmujące okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., a dostarczone delegatom przed Zjazdem, omówił skarbnik ZG PTMTS Lech Dietrich. Stwierdził, że składki członkowskie stanowią tylko niewielką część wpływów: zasadnicza część to wpływy z konferencji i dotacji MNiSW. W konkluzji podkreślił, że bilans mijającej kadencji jest bardzo dobry.

Sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej

Przewodniczący GKR Janusz Lipiński odczytał protokół z posiedzenia Głównej Komisji Rewizyjnej podsumowującej działalność Towarzystwa w XXXIV kadencji (**załącznik nr 3**) i wyrażając uznanie za działalność Zarządu, przedstawił **wniosek o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi**.

Dyskusja

W dyskusji nad sprawozdaniami udział wzięli:

- Zbigniew Kączkowski wyraził zadowolenie ze stanu finansów Towarzystwa i podziękował wszystkim, którzy przeznaczyli 1% swoich podatków na jego działalność.
- Józef Wojnarowski podkreślił wysoki wzrost aktywności Zarządu Głównego.
- Grzegorz Jemielita zaproponował podniesienie wynagrodzeń pracowników biura ZG PTMTS.

Przyjęcie sprawozdań

Przystąpiono do głosowania nad przyjęciem sprawozdania z działalności PTMTS oraz sprawozdania finansowego.

Zebrani w głosowaniu jawnym **jednomyślnie przyjęli sprawozdania**.

Udzielenie absolutorium

Po dyskusji, na podstawie przedstawionych sprawozdań ZG, zebrani w głosowaniu jawnym **jednomyślnie udzielili absolutorium ustępującemu Zarządowi**.

Przewodniczący Zjazdu złożył gratulacje przewodniczącemu Wiesławowi Nagórko i Zarządowi Głównemu.

* * * * *

- **Wybory przewodniczącego Zarządu Głównego PTMTS**

  W imieniu ustępującego Zarządu Głównego zgłoszono kandydaturę Arkadiusza Mężyka na przewodniczącego ZG PTMTS. Kandydat wyraził zgodę. Innych kandydatur nie zgłoszono.

  Protokół Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej (**załącznik nr 4a**)

oddano głosów	89
głosów ważnych	88
głosów za wyborem	77
głosów przeciwnych	11

  Przewodniczącym Zarządu Głównego PTMTS na XXXIV kadencję wybrany został Arkadiusz Mężyk.

  * * *

- **Wybory Zarządu Głównego PTMTS**

  Zarząd przedstawił propozycję, aby wybrać 9 członków Zarządu i 2 zastępców członków. W głosowaniu jawnym jednomyślnie przyjęto tę propozycję.

  Komisja Wyborcza przedstawiła kandydatów na członków ZG PTMTS:

  1. Janusz Badur – O. Gdański
  2. Ryszard Dzięcielak – O. Poznański
  3. Marek Gzik – O. Gliwicki
  4. Paweł Kłosowski – O. Gdański
  5. Piotr Konderla – O. Wrocławski
  6. Katarzyna Kowal-Michalska – O. Łódzki
  7. Zbigniew Kowalewski – O. Warszawski
  8. Włodzimierz Kurnik – O. Warszawski
  9. Krzysztof Magnucki – O. Poznański
  10. Wiesław Nagórko – O. Warszawski
  11. Ryszard Parkitny – O. Częstochowski
  12. Ryszard Pęcherski – O. Krakowski
  13. Czesław Szymczak – O. Gdański
  14. Andrzej Tylikowski – O. Warszawski

  Wyciąg z protokołu Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej (**załącznik nr 4b**)

oddano głosów	90
głosów ważnych	88
głosów nieważnych	2

  Członkami Zarządu Głównego na XXXV kadencję wybrani zostali:

Paweł Kłosowski	Wiesław Nagórko
Piotr Konderla	Ryszard Parkitny
Katarzyna Kowal-Michalska	Ryszard Pęcherski
Zbigniew Kowalewski	Andrzej Tylikowski
Włodzimierz Kurnik	

  Wyciąg z protokołu Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej I tura (**załącznik nr 4c**)

oddano głosów	90
głosów ważnych	88
głosów nieważnych	2

  Zastępcą członka Zarządu Głównego na XXXV kadencję wybrany został:

  Krzysztof Magnucki

Wyciąg z protokołu Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej II tura (**załącznik nr 4d**)

oddano głosów	88
głosów ważnych	88
głosów nieważnych	0

Zastępcą członka Zarządu Głównego na XXXV kadencję wybrany został:

Ryszard Dzięcielak

- **Wybory przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej**

Komisja Wyborcza przedstawiła jedną kandydaturę – docenta Janusza Lipińskiego. Kandydat wyraził zgodę. Innych kandydatur nie zgłoszono.

Wyciąg z protokołu Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej (**załącznik nr 4e**)

oddano głosów	85
głosów ważnych	82
głosów nieważnych	3
głosów „za”	82

Przewodniczącym Głównej Komisji Rewizyjnej na XXXV kadencję został Janusz Lipiński.

- **Wybory Głównej Komisji Rewizyjnej**

Komisja Wyborcza przedstawiła kandydatów do GKR:

1. Jacek Chróścielewski – O. Gdański
2. Grzegorz Jemielita – O. Warszawski
3. Antoni John – O. Gliwicki
4. Bogdan Posiadała – O. Częstochowski
5. Monika Wągrowska – O. Warszawski

Wyciąg z protokołu Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej (**załącznik nr 4f**)

oddano głosów	85
głosów ważnych	83
głosów nieważnych	2

Członkami Głównej Komisji Rewizyjnej na XXXV kadencję zostali:

Jacek Chróścielewski
Grzegorz Jemielita
Monika Wągrowska

W głosowaniu jawnym ustalono, że – jednorazowo – w XXXV kadencji zastępców członków Głównej Komisji Rewizyjnej nie będzie.

* * * * *

- **Nadanie godności Członka Honorowego PTMTS**

Zarząd Główny PTMTS przedstawił kandydatury – na podstawie wniosków Oddziałów zatwierdzonych przez zebranie plenarne ZG – o nadanie godności Członka Honorowego Towarzystwa. Są to:

prof. Józef Szala (Oddział Bydgoski)
prof. Edmund Wittbrodt (Oddział Gdański)
prof. John T. Katsikadelis (Uniwersytet Ateny, Grecja)
prof. Reinhold Kienzler (Uniwersytet Brema, Niemcy)

Sylwetki kandydatów przedstawili przewodniczący Oddziałów: Jerzy Sawicki – Bydgoskiego, Jarosław Górski – Gdańskiego, Elżbieta Pieczyska – Warszawskiego.

Przeprowadzono głosowania jawne. XXXIV Zjazd Delegatów PTMTS nadał godność Członka Honorowego PTMTS wszystkim nominowanym.

* * * * *

- **Zmiany w Statucie**

Przewodniczący Komisji Statutowej Ryszard Parkitny zreferował propozycje zmian w Statucie, które Delegaci zatwierdzili.

W całym Statucie zamieniono pisownię określenia: ***Członek Honorowy*** z dużych liter na małe litery, czyli **członek honorowy**.

Rozdział I

§4

PTMTS może powoływać Oddziały (skreślono – ***terenowe***).

Rozdział II

§9

5) prowadzenie działalności wydawniczej (skreślono: ***wydawnictwa konferencyjne i pokonferencyjne***),
9) ***prowadzenie działalności gospodarczej przez Zarząd Główny i Zarządy Oddziałów na cele Towarzystwa*** (wykreślono w całości).

Rozdział III

§15

3) regularnego opłacania składki członkowskiej (było: ***składek członkowskich***),

§16

5. Członkowie wspierający mają obowiązek regularnego płacenia składki w zadeklarowanej wysokości (było: ***składek w wysokości zadeklarowanej***).

§17

1. Członkami honorowymi mogą zostać osoby, które położyły wybitne zasługi dla rozwoju mechaniki **lub** dla rozwoju PTMTS (było: ***albo***).
4. Członkowie honorowi są zwolnieni z obowiązku płacenia składki (było: ***płacenia składek***).

§18

1. Członkostwo członków zwyczajnych ustaje na skutek:
   2) skreślenia za niepłacenie przez okres **2 lat** składki członkowskiej, pomimo pisemnego upomnienia (było: ***1 roku***),
   3) wykluczenia uchwałą Zarządu Oddziału za popełnienie czynu nielicującego z godnością członka PTMTS lub działającego na szkodę Towarzystwa albo w przypadku skazania **go** prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego na karę dodatkową utraty praw publicznych (dopisano: ***go***).
2. Członek skreślony może zostać ponownie przyjęty pod warunkiem opłacenia **składki za okres zalegania** (było: ***zaległych składek – za okres do momentu skreślenia***).

Dopisano §20 w brzmieniu:

W uznaniu zasług dla PTMTS, jego członkom zwyczajnym lub wspierającym, przyznawana jest Złota lub Srebrna Odznaka *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*.

Rozdział IV
Zmieniono numerację §20 na §21.

4. Członkowie wszystkich władz PTMTS swoje funkcje pełnią **społecznie** (było: ***honorowo***).

Zmieniono numerację §21 na §22.

1. Najwyższą władzą PTMTS jest **Zjazd Delegatów – zwyczajny lub nadzwyczajny** (było: ***Zjazd Delegatów, który może być zwyczajny lub nadzwyczajny***).

Zmieniono numerację §22 na §23 – poza tym bez zmian.

Wykreślono dotychczasowy §23 dotyczący uchwał Zjazdu Delegatów podejmowanych w drugim terminie.

§24

2. W Zjeździe Delegatów PTMTS z głosem doradczym udział biorą:
   1) członkowie **ustępującego Zarządu Głównego oraz Głównej Komisji Rewizyjnej**, jeżeli nie zostali wybrani delegatami (było: ***ustępujących władz***),
   2) **goście, zaproszeni przez Zarząd Główny** (było: ***zaproszeni goście***).

   Dopisano p. 3. w brzmieniu:
3. **Zjazd Delegatów obraduje zgodnie z Regulaminem Zjazdu Delegatów**.

§27

2. Funkcję przewodniczącego **PTMTS** ta sama osoba może pełnić kolejno najwyżej przez dwie kadencje (było: ***Zarządu Głównego***).
3. Przewodniczący **PTMTS** nie może pełnić żadnych funkcji we władzach Oddziału (było: ***Zarządu Głównego***).

§28

1. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:

   Dopisano podpunkt 8) w brzmieniu:

   8) **zgłaszanie kandydatów do odznaczenia *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej* na wniosek Zarządów Oddziałów lub z własnej inicjatywy**,

   Zmieniono numerację dotychczasowych podpunktów **8)-11)** na **9)-12)** – poza tym bez zmian.

   Dopisano punkt 4. w brzmieniu:
4. **Uchwały Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Zarządu, w tym przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących**.

§29

Zarząd Główny wybiera spośród siebie **7-osobowe Prezydium** Zarządu Głównego, w skład którego wchodzi **przewodniczący PTMTS**, dwóch wiceprzewodniczących, sekretarz generalny i jego zastępca oraz skarbnik i jego zastępca (było: ***7. osobowe Prezydium***; ***przewodniczący Zarządu Głównego***).

§30

1. **Do kompetencji Prezydium Zarządu Głównego należy kierowanie działalnością PTMTS w okresach pomiędzy posiedzeniami Zarządu Głównego** (było: ***Prezydium Zarządu Głównego kieruje działalnością PTMTS w okresach pomiędzy posiedzeniami Zarządu Głównego***).
2. Uchwały Prezydium Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Prezydium, w tym przewodniczącego **PTMTS** lub jednego z wiceprzewodniczących (dopisano: ***PTMTS***).

   Dopisano punkt 3. w brzmieniu:
3. **Dla ważności pism dotyczących działalności PTMTS – z wyłączeniem spraw opisanych w §48 – wymagany jest podpis przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących**.

   Zmieniono numerację dotychczasowego punktu **3.** na **4.** – poza tym bez zmian.

Rozdział V
Oddziały PTMTS (było: *Oddziały terenowe PTMTS*, skreślono: *terenowe*)

§33

1. **Oddziały PTMTS** powstają – na podstawie uchwały Zarządu Głównego – w miejscowości, w której mieszka lub pracuje co najmniej 10 członków PTMTS (było: **Oddziały terenowe PTMTS**, skreślono: ***terenowe***).

§39

Dopisano punkt 2. w brzmieniu:

2. **Kadencja Zarządu Oddziału rozpoczyna się i kończy wraz z rozpoczęciem Zjazdu Delegatów**.

Zmieniono numerację dotychczasowego punktu **3.** na **4.** – poza tym bez zmian.

§41

2. Wybrani zastępcy członków są zapraszani na posiedzenia Komisji Rewizyjnej **Oddziału** i biorą udział w jej pracach z głosem doradczym (dopisano: ***Oddziału***).

Rozdział VI

§47

Dla ważności pism dotyczących praw i obowiązków majątkowych Towarzystwa wymagane są podpisy przewodniczącego **PTMTS** lub jednego z wiceprzewodniczących oraz skarbnika lub jego zastępcy (dopisano: ***PTMTS***).

Każda zmiana w Statucie była przyjmowana w głosowaniu jawnym. Jedną zmianę przyjęto przy 2 głosach wstrzymujących się, pozostałe przyjęto jednomyślnie.

* * * * *

• **Zmiany w Regulaminie przyznawania Złotej i Srebrnej Odznaki *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej***

W jednomyślnym głosowaniu wybrano Kapitułę Odznaki na kadencję 2011--2012. Jej członkami zostali: Zbigniew Kączkowski, Józef Kubik, Arkadiusz Mężyk, Wiesław Nagórko, Wojciech Pietraszkiewicz, Adam Podhorecki, Andrzej Seweryn, Bogdan Skalmierski, Gwidon Szefer, Eugeniusz Świtoński.

* * * * *

• **Nagroda Naukowa im. Wacława Olszaka**

Przewodniczący Andrzej Tylikowski przedstawił protokół Komisji Konkursowej Nagrody (**załącznik nr 5**).

Komisja po dokonaniu przeglądu i analizy prac ustaliła:

- na konkurs zgłoszono 1 pracę (z Oddziału Gdańskiego);
- Komisja po przeanalizowaniu nadesłanej dokumentacji wyłączyła z rozważań konkursowych pracę Marcina Kujawy ze względów regulaminowych (kandydat nie spełniał kryterium wieku);
- Nagrody Naukowej im. Wacława Olszaka w XI edycji Konkursu (2009-2011) nie przyznano.

* * * * *

• **Wręczenie Złotej i Srebrnej Odznaki *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki teoretycznej i Stosowanej***

Przewodniczący Kapituły Odznaki Józef Kubik odczytał postanowienie Kapituły z dnia 23 lutego 2011 r.; jednomyślną decyzją członków Kapituły:

Złotą Odznaką wyróżnieni zostali: Jacek Cieślik – O. Krakowski, Stanisław Drobniak – O. Częstochowski, Michał Kleiber – O. Warszawski, Arkadiusz Mężyk – O. Gliwicki, Wiesław Nagórko – O. Warszawski, Adam Podhorecki – O. Bydgoski, Roman Starosta – O. Poznański, Grzegorz Szwengier – O. Szczeciński, Jerzy Świder – O. Gliwicki, Andrzej Witek – O. Szczeciński, Politechnika Śląska,

Srebrną Odznaką wyróżnieni zostali: Paweł Bachorz – O. Gliwicki, Włodzimierz Będkowski – O. Opolski, Andrzej Bodnar – O. Szczeciński, Adam Bokota – O. Częstochowski, Marcin Chrzanowski – O. Krakowski, Sławomir Duda – O. Gliwicki, Grzegorz Gasiak – O. Opolski, Damian Gąsiorek – O. Gliwicki, Kazimierz Grossman – O. Łódzki, Mieczysław Hann – O. Szczeciński, Paweł Jureczko – O. Gliwicki, Joanna Kaliszuk – O. Zielonogórski, Ryszard Kawiak – O. Szczeciński, Sławomir Kciuk – O. Gliwicki, Maria Kotełko – O. Łódzki, Zygmunt Lipnicki – O. Zielonogórski, Ewa Opoka – O. Gliwicki, Janusz Orkisz – O. Krakowski, Zdzisława Skopińska – O. Gliwicki.

Osobom wyróżnionym, które były delegatami, Odznaki wręczyli: przewodniczący Kapituły Józef Kubik, członek honorowy Zbigniew Kączkowski oraz nowo wybrany przewodniczący Arkadiusz Mężyk.

* * * * *

- **Prezentacja organizatora III Kongresu Mechaniki Polskiej, KMP 2015**

  W imieniu organizatorów – PTMTS, Politechnika Gdańska oraz Instytut Maszyn Przepływowych PAN w Gdańsku – przewodniczący Oddziału Gdańskiego PTMTS Jarosław Górski zaprezentował miejsce III Kongresu Mechaniki Polskiej 2015. Obrady III KMP 2015 będą odbywały się na Politechnice Gdańskiej.

* * * * *

- **Sprawy organizacyjne, dyskusja, wolne wnioski**

  ➢ W otwartej dyskusji poruszono problem podręczników z mechaniki, zwracając uwagę na potrzebę wydawania nowych pozycji z tego przedmiotu (zwłaszcza dla studiów I stopnia), a także powołania Komitetu Redakcyjnego koordynującego takie działania.

  ➢ W świetle nowej Ustawy, zwrócono uwagę na konieczność zainteresowania się przez Zarząd Główny pracami związanymi z Krajowymi Ramami Kwalifikacyjnymi w zakresie mechaniki.

  ➢ W ramach starań o poprawę pozycji kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* w rankingu tzw. listy filadelfijskiej, zachęcano do cytowania autorów publikujących w *JTAM* w okresie ostatnich 2 lat przy okazji składania artykułów do innych czasopism z tej listy.

* * * * *

- **Uchwały i wnioski XXXIV Zjazdu Delegatów PTMTS**

  Przewodniczący Komisji Uchwał i Wniosków Stanisław Drobniak przedstawił zgłoszone w trakcie obrad Zjazdu następujące propozycje uchwał i wniosków:

  ➢ Paweł Kłosowski:

  1. Zgłaszanie kandydatur na przewodniczącego ZG powinno odbywać się w formie pisemnej w trakcie przerwy w obradach Zjazdu.
  2. Kandydaci na przewodniczącego Zarządu Głównego powinni przedstawić program działania na nadchodzącą kadencję.

  Przedstawiając powyższe wnioski, przewodniczący Komisji Uchwał i Wniosków zwrócił uwagę, że podjęcie uchwał o proponowanej treści będzie oznaczało konieczność obligatoryjnego wprowadzenia ich do *Regulaminu Obrad Zjazdu Delegatów*. Wiesław Nagórko zwrócił uwagę, że nowo wybrany Zarząd Główny będzie musiał zmodyfikować *Regulamin* i dostosować go do zatwierdzonych zmian w Statucie; dyskutant podkreślił również, że Paweł Kłosowski, jako nowo wybrany członek Zarządu Głównego, będzie mógł przedstawić swoje propozycje zmian *Regulaminu* Zarządowi. Paweł Kłosowski uznał zasadność przedstawionych argumentów i wycofał propozycje uchwał.

  ➢ Ryszard Pęcherski:

  3. Propozycja utworzenia nagrody PTMTS za wyróżniający się podręcznik z zakresu podstaw mechaniki.
  4. Propozycja utworzenia przez PTMTS serii wydawniczej dotyczącej podręczników z zakresu podstaw mechaniki.

  Wnioskodawca uzasadnił propozycje uchwał; Zjazd dyskutował kolejno obydwie propozycje.

Wniosek 3

Eugeniusz Świtoński stwierdził, że jest to bardzo cenna inicjatywa, zwrócił jednak uwagę, że wymaga to podjęcia zobowiązań finansowych przez nowy Zarząd Główny. Ryszard Parkitny i Lech Dietrich poparli wniosek, stwierdzając, że wnioskowana nagroda będzie formą rekomendacji dobrych podręczników dla czytelników, którzy mają dużą ofertę podręczników dostępnych obecnie na rynku. Arkadiusz Mężyk zwrócił uwagę, że podjęcie zobowiązań finansowych wymaga rozeznania nie tylko obecnej, lecz i przyszłej sytuacji finansowej Towarzystwa i zaproponował, aby w uchwale nie precyzować formy nagrody.

Przewodniczący Zjazdu Eugeniusz Świtoński poddał pod głosowanie wniosek nr 3 w brzmieniu uwzględniającym zastrzeżenia zgłoszone w dyskusji.

Wniosek przyjęto jednomyślnie.

Wniosek 4

Zbigniew Kączkowski zwrócił uwagę, że IPPT PAN wydał serię monografii z zakresu mechaniki, i prosił o dodatkowe wyjaśnienia dotyczące profilu i tematyki proponowanej serii wydawniczej. Ryszard Pęcherski wyjaśnił, że nowa seria dotyczyć ma wyłącznie podręczników, i poinformował, że przewiduje możliwość wydawania proponowanej serii we współpracy z IPPT PAN. Ryszard Parkitny poparł wniosek i zaproponował, aby w uchwale znalazło się stwierdzenie o wydawaniu serii we współpracy z innymi wydawnictwami. Katarzyna Kowal-Michalska poparła wniosek i zwróciła uwagę, że istniejące na rynku podręczniki dotyczą studiów magisterskich. Inicjatywa ta jest szczególnie potrzebna wobec wprowadzenia nowego systemu kształcenia i braku podręczników dla studiów inżynierskich. Bogdan Maruszewski stwierdził, że wniosek jest bardzo cenny, zwrócił jednak uwagę, że do jego realizacji potrzebne są fundusze; zaproponował podjęcie prac zmierzających do utworzenia Komitetu Redakcyjnego, pozostawiając zdobywanie środków finansowych autorom.

Przewodniczący Zjazdu Eugeniusz Świtoński poddał pod głosowanie wniosek nr 4 w brzmieniu uwzględniającym zastrzeżenia zgłoszone w dyskusji. **Wniosek przyjęto jednomyślnie.**

➢ Tomasz Łodygowski:

5. Zarząd Główny PTMTS powinien aktywnie włączyć się w nurt opracowywania efektów kształcenia zgodnych z krajowymi ramami kwalifikacji dla kierunków pokrewnych mechanice (mechanika, budowa maszyn, budownictwo, mechatronika, inżynieria biomedyczna).
6. Propozycja ufundowania nagrody PTMTS dla wyróżniającej pracy przedstawionej w trakcie Kongresu Mechaniki.

Wnioskodawca uzasadnił propozycje uchwał; Zjazd dyskutował kolejno obydwie propozycje.

Wniosek 5

Przewodniczący Zjazdu Eugeniusz Świtoński poddał pod głosowanie wniosek nr 5.

Wniosek przyjęto jednomyślnie.

Wniosek 6

Arkadiusz Mężyk zwrócił uwagę, że podjęcie zobowiązań finansowych wymaga rozeznania nie tylko obecnej, lecz i przyszłej sytuacji finansowej Towarzystwa i zaproponował, aby w uchwale nie precyzować formy nagrody. Przewodniczący Zjazdu Eugeniusz Świtoński poparł powyższe zastrzeżenia i zaproponował wycofanie wniosku; Tomasz Łodygowski uznał zasadność przedstawionych argumentów i wycofał propozycję uchwały.

Komisja Uchwał i Wniosków przyjęła następujące wnioski:

1. Propozycja utworzenia nagrody PTMTS za wyróżniający się podręcznik z zakresu podstaw mechaniki.
2. Propozycja utworzenia przez PTMTS serii wydawniczej dotyczącej podręczników z zakresu podstaw mechaniki.
3. Zarząd Główny PTMTS powinien aktywnie włączyć się w nurt opracowywania efektów kształcenia zgodnych z krajowymi ramami kwalifikacji dla kierunków pokrewnych mechanice (mechanika, budowa maszyn, budownictwo, mechatronika, inżynieria biomedyczna).

* * * * *

Przewodniczący Zjazdu stwierdził, że zostały wyczerpane wszystkie punkty programu, i poprosił o zamknięcie obrad XXXIV Zjazdu Delegatów PTMTS nowo wybranego przewodniczącego Zarządu Głównego.

Nowy przewodniczący PTMTS prof. Arkadiusz Mężyk w krótkim wystąpieniu podziękował delegatom za zaufanie, jakim go obdarzyli, powierzając funkcję przewodniczącego PTMTS na XXXV kadencję; specjalne słowa podziękowania skierował do przewodniczącego dwu ostatnich kadencji prof. Wiesława Nagórko. Stwierdził, że będzie nawiązywał do doświadczeń ustępującego przewodniczącego i całego Zarządu Głównego i z nich korzystał. Oświadczył, że będzie się starał kontynuować dobrą tradycję owocnej współpracy z Oddziałami Towarzystwa oraz że nie zbraknie mu energii ani chęci do pracy na rzecz Towarzystwa.

Zwrócił uwagę na priorytety i zadania nowej XXXV kadencji. Zaliczył do nich II Kongres Mechaniki Polskiej w 2011 roku w Poznaniu i przygotowania do III Kongresu Mechaniki Polskiej, Gdańsk 2015, konferencje organizowane przez Oddziały i ciągłe starania o wzrost roli Towarzystwa.

Złożył podziękowania wszystkim delegatom i przybyłym członkom honorowym za obecność i aktywne uczestnictwo w Zjeździe i konferencji, przewodniczącym Zjazdu, sekretarzom Zjazdu oraz pracującym w czasie obrad Zjazdu Komisjom za sprawne i kompetentne czuwanie nad realizowaniem porządku obrad, przewodniczącemu Oddziału Częstochowskiego prof. Witoldowi Elsnerowi za przygotowanie IX Konferencji „Nowe kierunki rozwoju mechaniki", autorom referatów plenarnych, sekcyjnych i plakatów za przygotowanie interesujących wystąpień, Paniom z biura ZG za przygotowanie organizacyjne XXXIV Zjazdu Delegatów PTMTS.

Dziękując delegatom i Prezydium Zjazdu, przewodniczący XXXIV Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej Eugeniusz Świtoński zamknął obrady.

* * * * *

Po wyborach odbyło się **zebranie konstytuujące nowo wybranego Zarządu**.

- **Prezydium ZG PTMTS** ukonstytuowało się następująco:

Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. Wiesław Nagórko
Wiceprzewodniczący	–	prof. dr hab. inż. Andrzej Tylikowski
Sekretarz Generalny	–	dr hab. inż. Katarzyna Kowal-Michalska, prof. PŁ
Zastępca Sekr. Gen.	–	prof. dr hab. inż. Ryszard Pęcherski
Skarbnik ZG	–	prof. dr hab. inż. Zbigniew Kowalewski
Zastępca Skarbnika	–	prof. dr hab. inż. Paweł Kłosowski

- **Główna Komisja Rewizyjna PTMTS** ukonstytuowała się następująco:

wiceprzewodniczący GKR	–	prof. dr hab. inż. Grzegorz Jemielita
członek GKR	–	prof. dr hab. inż. Jacek Chróścielewski
	–	dr hab. inż. Monika Wągrowska, prof. SGGW

* * * * *

XXXIV Zjazdowi Delegatów PTMTS towarzyszyła IX Konferencja „Nowe kierunki rozwoju mechaniki". Konferencję przygotował Oddział Częstochowski PTMTS. Na czele Komitetu Organizacyjnego stał przewodniczący Oddziału Częstochowskiego PTMTS prof. Witold Elsner. Na konferencji wygłoszono 4 referaty plenarne, 14 sekcyjnych, 17 prezentacji plakatowych. Odbyła się dyskusja panelowa pt. „Perspektywy rozwoju mechaniki", której moderatorami byli prof. Tadeusz Burczyński i prof. Gwidon Szefer. Prowadzący przygotowali obszerne wprowadzenie do dyskusji, zwracając uwagę, że mechanika jest wciąż dynamicznie rozwijającym się działem nauki, chociaż jej rola w ostatnim czasie istotnie się zmienia.

Sekretarze
XXXIV Zjazdu Delegatów

prof. Bogdan Posiadała

dr hab. inż. Piotr Przybyłowicz, prof. PW

Przewodniczący
XXXIV Zjazdu Delegatów

prof. Eugeniusz Świtoński

Załącznik nr 2[3]

Delegaci na XXXIV Zjazd PTMTS
17-19 marca 2011 r., Hucisko
(przy wybranych zastępcach delagatów brak numeru mandatu)

Mandat	Imię i nazwisko	Podpis
Członkowie Honorowi		
1	Zbigniew Kączkowski	obecny
2	Eugeniusz Bielewicz	
3	Jan Kruszewski	
4	Henryk Mikołajczak	
5	Józef Wojnarowski	obecny
6	Jerzy Maryniak	
7	Zbigniew Olesiak	
8	Bogdan Skalmierski	
9	Marek Sokołowski	
10	Krzysztof Wernerowski	obecny
11	Witold Gutkowski	obecny
12	Wojciech Pietraszkiewicz	
13	Gwidon Szefer	obecny
14	Czesław Woźniak	obecny
15	Czesław Cempel	
16	Otton Dąbrowski	obecny
17	Marian Suchar	
18	Eugeniusz Świtoński	obecny
19	Zbigniew Wesołowski	
20	Eugeniusz Dembicki	
21	Emmanuel Gdoutos	
22	Karol Grudziński	Wybrany delegatem na Zjazd – mandat nr 92
23	Józef Kubik	obecny
24	Bolesław Mazurkiewicz	
Oddział Białostocki		
25	Andrzej Seweryn	obecny
26	Andrzej Walendziuk	
27	Adam Tomczyk	obecny
Oddział Bielsko-Bialski		
28	Andrzej Harlecki	obecny
Oddział Bydgoski		
29	Jerzy Sawicki	obecny
30	Adam Podhorecki	
31	Jacek Jackiewicz	

[3]Lista z podpisami Delegatów znajduje się w biurze ZG PTMTS.

Oddział Częstochowski		
32	Witold Elsner	obecny
33	Ryszard Parkitny	obecny
34	Stanisław Drobniak	obecny
35	Wiesława Piekarska	obecna
36	Jacek Przybylski	
37	Bogdan Posiadała	
	Jacek Leszczyński	
	Tadeusz Nieszporek	
Oddział Gdański		
38	Janusz Badur	obecny
39	Jacek Chróścielewski	obecny
40	Jarosław Górski	obecny
41	Robert Jankowski	obecny
42	Krzysztof Wilde	obecny
~~43~~	Edmund Wittbrodt	———
44	Paweł Kłosowski	obecny
	Eligiusz Mieloszyk	
43	Czesław Szymczak	obecny
Oddział Gliwicki		
45	Andrzej Buchacz	
46	Piotr Fedeliński	obecny
47	Marek Gzik	obecny
48	Antoni John	obecny
49	Arkadiusz Mężyk	obecny
50	Jerzy Okrajni	obecny
51	Antoni Skoć	obecny
52	Stanisław Szweda	
53	Jerzy Świder	obecny
54	Alicja Balin	obecna
55	Sławomir Duda	obecny
56	Damian Gąsiorek	obecny
57	Sławomir Kciuk	obecny
	Sławomir Żółkiewski	
Oddział Kielecki		
58	Zbigniew Koruba	obecny
59	Marek Jaśkiewicz	obecny
60	Izabela Krzysztofik	obecna
61	Jakub Takosoglu	obecny
Oddział Koszaliński		
62	Tomasz Krzyżyński	obecny

63	Bogdan Wilczyński	obecny
	Leon Kukiełka	
	Radosław Patyk	
Oddział Krakowski		
64	Bogumił Wrana	obecny
65	Jacek Cieślik	obecny
66	Mariusz Giergiel	
67	Ryszard Pęcherski	obecny
68	Stanisław Wolny	
69	Edward Maciąg	
70	Jacek Snamina	obecny
Oddział Lubelski		
71	Andrzej Teter	obecny
72	Jerzy Warmiński	
~~73~~	Rafał Rusinek	———
	Tomasz Kaźmir	
73	Jarosław Latalski	obecny
Oddział Łódzki		
74	Janusz Lipiński	obecny
75	Katarzyna Kowal-Michalska	obecna
76	Jarosław Jędrysiak	obecny
77	Maria Kotełko	obecna
78	Irena Wagner	obecna
79	Andrzej Żeligowski	obecny
	Zbigniew Kołakowski	
Oddział Opolski		
80	Grzegorz Gasiak	obecny
81	Tadeusz Łagoda	obecny
Oddział Poznański		
82	Andrzej Litewka	obecny
83	Tomasz Łodygowski	obecny
84	Krzysztof Magnucki	obecny
85	Bogdan Maruszewski	obecny
86	Ryszard Dzięcielak	obecny
87	Zdzisław Golec	
88	Roman Starosta	obecny
89	Tomasz Walczak	obecny
	Janusz Jankowski	
	Wojciech Sumelka	
Oddział Rzeszowski		
90	Henryk Kopecki	obecny

91	Jan Zacharzewski	obecny
Oddział Szczeciński		
92	Karol Grudziński	obecny
93	Andrzej Bodnar	obecny
94	Andrzej Witek	obecny
95	Jan Drewko	obecny
96	Grzegorz Szwengier	obecny
Oddział Warszawski		
97	Wiesław Nagórko	obecny
98	Roman Bogacz	obecny
99	Zbigniew Kowalewski	obecny
100	Andrzej Tylikowski	obecny
101	Włodzimierz Kurnik	
102	Piotr Przybyłowicz	obecny
~~103~~	Krzysztof Arczewski	———
104	Lech Dietrich	obecny
105	Elżbieta Pieczyska	obecna
~~106~~	Danuta Jasińska-Choromańska	———
107	Grzegorz Jemielita	obecny
108	Tomasz Kowalewski	obecny
109	Edyta Ładyżyńska-Kozdraś	obecna
110	Wiesław Krzymień	obecny
111	Monika Wągrowska	obecna
	Adam Srebro	
103	Witold Kosiński	obecny
106	Barbara Kozłowska	obecna
	Tomasz Szolc	
Oddział Wrocławski		
112	Danuta Bryja	obecna
~~113~~	Marek Gawliński	———
114	Roman Jankowiak	obecny
115	Krzysztof Jesionek	obecny
116	Piotr Konderla	obecny
117	Leszek Stricker	obecny
	Małgorzata Gładysz	
113	Czesław Machelski	obecny
Oddział Zielonogórski		
118	Petr Alyavdin	obecny
119	Antoni Matysiak	obecny

Załącznik nr 3[4]

Protokół Głównej Komisji Rewizyjnej
Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej
z kontroli oceny działalności Towarzystwa w okresie XXXIV kadencji (2009-2011)
Warszawa, 9 marca 2011 r.

W czasie trwania XXXIV kadencji Towarzystwa GKR zbierała się dwukrotnie; po raz pierwszy 10 marca 2010 r., aby dokonać kontroli za rok 2009, oraz w dniu 9 marca 2011 r., aby dokonać kontroli za rok 2010 oraz ocenić działalność Towarzystwa w całej XXXIV kadencji.

W trakcie upływającej kadencji Przewodniczący GKR uczestniczył z głosem doradczym w większości posiedzeń Zarządu Głównego i jego Prezydium.

9 marca 2011 r. komisja zebrała się w składzie:

doc. dr inż. Janusz Lipiński – przewodniczący
dr hab. inż. Edyta Ładyżyńska-Kozdraś – wiceprzewodnicząca
prof. dr hab. inż. Grzegorz Jemielita

i przeprowadziła kontrolę działalności Towarzystwa za okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.

Dokumenty stanowiące podstawę oceny:

1. Sprawozdanie z działalności PTMTS w kadencji opracowane przez Zarząd Główny.
2. Sprawozdanie finansowe PTMTS za kadencję opracowane przez skarbnika ZG PTMTS.
3. Protokoły Komisji Rewizyjnych Oddziałów Towarzystwa za kadencję.
4. Dokumenty finansowe Towarzystwa.

I Działalność Towarzystwa w XXXIV kadencji

Działalność rzeczowa

Statutowe cele Towarzystwa, koncentrujące się wokół popierania i krzewienia rozwoju mechaniki, realizowane były poprzez organizowanie zebrań i konferencji naukowych, sesji i seminariów, kursów oraz konkursów naukowych, a ponadto poprzez działalność wydawniczą.

Zorganizowano łącznie:

- 168 zebrań naukowych,
- 21 konferencji naukowych,
- 1 sesję naukową,
- 2 warsztaty naukowe,
- 10 seminariów naukowych,
- 9 ogólnopolskich konkursów naukowych.

Bardzo ważną formą działalności były wydawnictwa. Zarząd Główny PTMTS kontynuował i zapewniał warunki wydawania kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* (utrzymując kalendarz wydawniczy i koszty wydawania na wymaganym poziomie).

W okresie sprawozdawczym ukazało się 8 zeszytów o łącznej objętości 154,75 arkuszy wydawniczych.

Wydano również materiały pokonferencyjne o łącznej objętości 291,00 arkuszy drukarskich.

Kontynuowano współpracę ze środowiskami naukowymi z innych krajów, na zebraniach naukowych zorganizowanych przez Towarzystwo referaty wygłosiło 27 uczonych, zaś w konferencjach i seminariach udział wzięło 89 gości zagranicznych.

W XXXIV kadencji PTMTS zorganizowało 9 konkursów naukowych.

[4]Podpisany protokół Głównej Komisji Rewizyjnej znajduje się w biurze ZG PTMTS.

Działalność organizacyjna

W trakcie kadencji odbyło się 6 zebrań Prezydium Zarządu Głównego i 7 zebrań plenarnych Zarządu Głównego.

Ogólna liczba członków Towarzystwa na koniec kadencji – **959**, w tym: **24** Członków Honorowych, **41** członków zagranicznych. Jest **22** członków wspierających. W okresie sprawozdawczym odbyło się 136 zebrań organizacyjnych.

We wszystkich Oddziałach odbyły się Walne Zgromadzenia, podczas których wybrano nowe władze.

W okresie kadencji PTMTS poniosło dotkliwe straty w wyniku śmierci Profesora Marka Dietricha, Profesora Wojciecha Nowackiego oraz Profesor Dagmary Tejszerskiej, pełniących ważne funkcje w PTMTS oraz redakcji *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* (*JTAM*). Zarząd Główny podjął starania i dokonał uzupełnień w składach osobowych Zarządu Głównego PTMTS oraz Redakcji czasopisma *JTAM*.

Zarząd Główny powierzył organizację XXXV Zjazdu Delegatów połączonego z IX Konferencją „Nowe kierunki rozwoju mechaniki" Oddziałowi Częstochowskiemu i ustalił termin 17-19 marca 2011, w Ośrodku wypoczynkowym Orle Gniazdo Hucisko/Częstochowy.

Zarząd Główny powołał Komisję Statutową pod przewodnictwem prof. Ryszarda Parkitnego celem dokonania przeglądu aktualnego statutu i ewentualnych w nim zmian. Zmiany w statucie zatwierdza Zjazd Delegatów.

Zarząd Główny przyjął listę nominowanych do Złotej i Srebrnej Odznaki *Zasłużony dla PTMTS* oraz przyjął wnioski o nadanie godności Członka Honorowego PTMTS zgłoszone przez Oddziały. Godność Członka Honorowego nadaje Zjazd Delegatów.

Zarząd Główny PTMTS wspólnie z Politechniką Poznańską jako głównym organizatorem oraz Politechniką Warszawską podjął prace przy organizacji II Kongresu Mechaniki Polskiej w Poznaniu (sierpień 2011 r.).

Prowadzenie działalności administracyjno-finansowej w Oddziałach odbywa się społecznie.

Działalność finansowa

Towarzystwo czerpało swoje fundusze ze składek członkowskich, dotacji MNiSW, wpłat wynikających z przynależności PTMTS do OPP (1%), opłat konferencyjnych, działalności wydawniczej oraz odsetek bankowych. Struktura wpływów i wydatków oraz bilans końcowy działalności finansowej Towarzystwa zawarty jest w sprawozdaniu finansowym skarbnika ZG.

II Ocena działalności

Główna Komisja Rewizyjna po dokonaniu szczegółowego przeglądu działalności Towarzystwa w mijającej kadencji stwierdza, że Zarząd Główny i Oddziały wypełniały zadania statutowe Towarzystwa, podejmowały działania zmierzające do realizacji wniosków przyjętych na XXXIV Zjeździe Delegatów, przy czym stopień realizacji tych wniosków jest różny.

Do zdecydowanie pozytywnych osiągnięć Towarzystwa, zdaniem GKR, należy zaliczyć:

- Zarząd Główny poprzez Oddział Poznański PTMTS podjął i zrealizował prace przygotowawcze i organizacyjne do odbycia w 2011 roku II Kongresu Mechaniki Polskiej;
- aktywność Oddziałów w organizacji zebrań naukowych i konferencji, jak również znaczny wzrost liczby uczestników tych zebrań, szczególnie należy podkreślić wysoką aktywność Oddziałów: Białostockiego, Opolskiego, Gliwickiego, Gdańskiego oraz Łódzkiego w organizacji zebrań naukowych;
- kontynuowanie działalności wydawniczej kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*;
- uzyskanie przez czasopismo *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* impact factor IF=0.178, co pozwoliło uzyskać większą liczbę punktów za publikacje w tym czasopiśmie;

- ➢ uznanie rangi Towarzystwa w postaci uczestnictwa członków PTMTS w Komitetach Naukowych PAN;
- ➢ udział wybitnych uczonych z dziedziny mechaniki w konferencjach i sympozjach organizowanych przez PTMTS;
- ➢ starania i zapewnienie dofinansowania ze środków MNiSW na działalność wydawniczą i konferencyjną;
- ➢ utrzymywanie współpracy z ośrodkami i naukowcami zagranicznymi.

GKR skontrolowała działalność finansową Towarzystwa i uznaje celowość, rzetelność oraz gospodarność wydatków. Stwierdza także, że liczby podane w sprawozdaniu finansowym są zgodne z odpowiednimi zapisami w dokumentach finansowo-bankowych. Za staranne gospodarowanie dostępnymi środkami finansowymi Towarzystwa GKR wyraża uznanie dla pracy Skarbnika ZG, jak również Kolegów odpowiedzialnych za działalność finansową w Oddziałach.

Oceniając realizację wniosków uchwalonych przez XXXIII Zjazd Delegatów PTMTS, GKR stwierdza, że większość wniosków została w bieżącej kadencji zrealizowana.

Mimo ubytku członków Towarzystwa z przyczyn naturalnych należy zanotować przyjęcie w poczet członków PTMTS młodych pracowników nauki, tak więc stan liczbowy członków PTMTS wzrósł o 34 osoby w stosunku do poprzedniej kadencji.

III Wnioski końcowe

Jako wynik analizy działalności Towarzystwa GKR zaleca:

- ➢ uwzględnienie zniżek w opłatach konferencyjnych organizowanych lub współorganizowanych przez PTMTS dla członków Towarzystwa – aktualnie jest to realizowane;
- ➢ przekazywanie części wpływów ze składek członkowskich na prace prowadzone przez biuro Zarządu Głównego;
- ➢ rozważenie możliwości przekazywania części wpływów z organizowanych pod szyldem Towarzystwa imprez na rzecz biura Zarządu Głównego;
- ➢ podjęcie starań przez przewodniczących Oddziałów do rozpowszechnienia informacji o możliwości przekazywania odpisu 1% podatku na rzecz PTMTS jako OPP.

Biorąc pod uwagę całokształt działalności Towarzystwa w mijającej kadencji, zgodnie ze Statutem §32, Główna Komisja Rewizyjna przedkłada XXXV Zjazdowi Delegatów wniosek o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu PTMTS.

Jednocześnie GKR pragnie wyrazić swoje uznanie przewodniczącemu Zarządu Głównego prof. Wiesławowi Nagórko, wszystkim członkom Zarządu Głównego, paniom pracującym w biurze ZG, Radzie Redakcyjnej oraz Kolegium Redakcyjnemu *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* za działalność i troskę o dobre imię i dalszy rozwój Towarzystwa.

Za Główną Komisję Rewizyjną PTMTS
Przewodniczący

Doc. dr inż. Janusz Lipiński

Załącznik nr 5[5]

Hucisko, 17 marca 2011 r.

PROTOKÓŁ
KOMISJI KONKURSOWEJ NAGRODY NAUKOWEJ
IM. WACŁAWA OLSZAKA
XI EDYCJA
(2009-2011)

Komisja Konkursowa powołana przez ZG PTMTS w składzie:

- Prof. Tadeusz Chmielniak
- Prof. Lech Dietrich – obecny
- Prof. Stanisław Drobniak – obecny
- Prof. Paweł Kłosowski – obecny
- Prof. Józef Kubik – obecny
- Prof. Jerzy Maryniak
- Prof. Piotr Perzyna
- Prof. Gwidon Szefer – obecny
- Prof. Andrzej Tylikowski – przewodniczący – obecny
- Prof. Czesław Woźniak – obecny

w dniu 17 marca 2011 r. dokonała przeglądu i analizy wniosku zgłoszonego na Konkurs i ustaliła, co następuje:

1. **Dr inż. Marcin KUJAWA** ur. w 1974 r. w Gdańsku, członek PTMTS – Oddział Gdański; monografia zgłoszona do Nagrody *Statyka i analiza wrażliwości rusztów zbudowanych z prętów cienkościennych. Analiza teoretyczna i badania doświadczalne* wydana przez Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej w Gdańsku w 2009 r., 154 strony,
   - opinia prof. dra hab. inż. Czesława Szymczaka, Politechnika Gdańska;
   - odniesienia do monografii.

Komisja Nagrody po zapoznaniu się z dokumentacją i jej przeanalizowaniu stwierdziła, co następuje:

- złożona do Nagrody praca dra inż. Marcina Kujawy nie budzi żadnych zastrzeżeń i zasługuje na wyróżnienie. Dr inż. Marcin Kujawa nie spełnia kryteriów regulaminowych – przekroczony limit wieku (pkt 1 Regulaminu Nagrody). Komisja uznała, że regulamin nie może być naruszony.

Komisja w XI edycji Konkursu w latach 2009-2011 nie przyznała Nagrody Naukowej im. Wacława Olszaka.

Przewodniczący Komisji
Nagrody Naukowej im. Wacława Olszaka

Prof. dr hab. inż. Andrzej Tylikowski

[5]Podpisany protokół Komisji Nagrody znajduje się w biurze ZG PTMTS.

4. PROTOKÓŁ Z NADZWYCZAJNEGO ZJAZDU DELEGATÓW PTMTS
Poznań, 29 sierpnia 2011 r.[1]

Nadzwyczajny Zjazd Delegatów PTMTS zwołany w sprawie zmian w treści Statutu Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej obradował z następującym porządkiem obrad:

1. Otwarcie Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS
2. Wybór Przewodniczącego Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS, jego Zastępcy oraz Sekretarzy
3. Wybory Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej oraz Komisji Uchwał
4. Stwierdzenie prawomocności Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS
5. Zmiany w treści Statutu PTMTS
6. Dyskusja
7. Podjęcie uchwały w sprawie zmian w treści Statutu PTMTS
8. Zamknięcie Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS

Ad. 1. i 2. Nadzwyczajny Zjazd Delegatów PTMTS otworzył przewodniczący PTMTS Arkadiusz Mężyk, serdecznie przywitał wszystkich zebranych i zaproponował wybór władz Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS (zgodnie z porządkiem obrad i Regulaminem Zjazdu).

Zgłosił kandydaturę członka honorowego Józefa Kubika na ***Przewodniczącego Zjazdu***.

W głosowaniu jawnym Delegaci wybrali Józefa Kubika ***Przewodniczącym Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS***.

Wybór jednomyślny

Do ***Prezydium Zjazdu*** weszli wiceprzewodniczący Zjazdu, członek honorowy PTMTS Karol Grudziński oraz sekretarze Zjazdu Piotr Przybyłowicz i Andrzej Witek.

Wybór jednomyślny

Ad. 3. Jednomyślnie wybrana została ***Komisja Mandatowo-Skrutacyjna*** w składzie: Marek Gzik (Oddział Gliwicki) – przewodniczący, Jarosław Górski (Oddział Gdański), Roman Starosta (Oddział Poznański).

Jednomyślnie wybrana została **Komisja Uchwał** w składzie: Wiesław Nagórko (Oddział Warszawski), Andrzej Harlecki (Oddział Bielsko-Bialski), Paweł Kłosowski (Oddział Gdański).

Ad. 4. Przewodniczący Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej stwierdził: ***Zjazd jest prawomocny i spełnia wymagania formalne dla podjęcia uchwały wprowadzającej zmiany w treści Statutu PTMTS***; na ogólną liczbę uprawnionych do głosowania – **99** osób (5 obecnych członków honorowych + 95 delegatów wybranych na Walnych Zgromadzeniach

[1] Podpisany protokół z NZD PTMTS znajduje się w biurze ZG PTMTS.

w Oddziałach; 1 członek honorowy jest jednocześnie wybranym delegatem), obecnych jest **61** osób (**załącznik nr 1**)[2].

Zgodnie z §48 Statutu PTMTS uchwałę o zmianie Statutu podejmuje Zjazd Delegatów większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej 1/2 liczby uprawnionych do głosowania.

Określono tryb głosownia na ***jawny***.

Ad. 5. i 6. Przewodniczący PTMTS Arkadiusz Mężyk poprosił wiceprzewodniczącego PTMTS Wiesława Nagórko o zabranie głosu i zreferowanie postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy przy uczestnictwie Prezydenta m.st. Warszawy w kwestii zmian w treści statutu dokonanych na XXXIV Zjeździe Delegatów, Hucisko 2011, Wiesław Nagórko odczytał postanowienie Sądu (**załącznik nr 2**) zobowiązujące Wnioskodawcę, czyli PTMTS, do dokonania zmian w treści statutu zgodnie z uwagami Prezydenta m.st. Warszawy w paragrafach 9 ppkt 5) i 39 pkt 2.

Zakwestionowane paragrafy:

§9

5) prowadzenie działalności wydawniczej (**wykreślono**: *wydawnictwa konferencyjne i pokonferencyjne*),

Zgodnie z uwagami Prezydenta m.st. Warszawy określenie *prowadzenie działalności wydawniczej* bez określeń, które usunięto, budzi zastrzeżenia, gdyż taki zapis daje możliwość osiągania zysku, a w myśl art. 2 ust. 1 ustawy „Prawo o stowarzyszeniach", *Stowarzyszenie jest (...) zrzeszeniem o celach niezarobkowych*, jest organizacją *non for profit*, czyli sposobem realizacji celów nie może być prowadzenie działalności statutowej nastawionej na osiąganie zysku.

Proponujemy zatem pozostawienie wykreślonych słów i zapisanie §9 ppkt 5) w brzmieniu dotychczas obowiązującego Statutu PTMTS zatwierdzonego przez KRS w 2005 roku:

§9

5) prowadzenie działalności wydawniczej (wydawnictwa konferencyjne i pokonferencyjne),

Krótka dyskusja nie zmieniła istoty zapisu; treść przywróconego zapisu poddano pod głosowanie.

W głosowaniu jawnym, przy wszystkich głosach akceptujących, przyjęto zaproponowaną treść **§9 ppkt 5) w brzmieniu jak wyżej**.

Następnie Wiesław Nagórko omówił zakwestionowany **§39 pkt 2**:

§39

2. Kadencja Zarządu Oddziału rozpoczyna i kończy się wraz ze Zjazdem Delegatów.

Zdaniem organu nadzorującego niniejszy zapis stanowi o możliwości przedłużenia kadencji Zarządu Oddziału. Uzasadnienie: Kadencja jest to określony przez statut okres pełnienia

[2]Podpisany protokoł Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej – załącznik 1 – znajduje się w biurze ZG PTMTS.

danej funkcji we władzach stowarzyszenia, w związku z tym nie ma możliwości jej przedłużenia. Ponadto należy pamiętać, że z chwilą podjęcia stosownej uchwały przez Walne Zgromadzenie członków Oddziału nowo wybrany Zarząd Oddziału uzyskuje przysługujące mu na mocy tej uchwały uprawnienia. Zatem uzależnienie początku oraz końca kadencji Zarządu Oddziału od rozpoczęcia Zjazdu Delegatów (który nie dokonuje wyboru władz Oddziału), jest nieuzasadnione.

Wiesław Nagórko zaproponował **wykreślenie dopisanego w §39 punktu 2, przywrócenie poprzedniej numeracji** (Statut PTMTS zatwierdzony przez KRS w 2005 roku) i poprosił o dyskusję.

Po krótkiej dyskusji – w głosowaniu jawnym przy wszystkich głosach akceptujących – **przyjęto propozycję wykreślenia w §39 dopisanego punktu 2 i przywrócenia poprzedniej numeracji**.

Kontynuując, Wiesław Nagórko przypomniał uchwalone na XXXIV Zjeździe Delegatów PTMTS, Hucisko 2011, zmiany w treści Statutu PTMTS:

W całym Statucie zamieniono pisownię określenia: ***Członek Honorowy*** z dużych liter na małe litery, czyli **członek honorowy**.

Rozdział I

§4

PTMTS może powoływać Oddziały (skreślono – ***terenowe***).

Rozdział II

§9

9) ***prowadzenie działalności gospodarczej przez Zarząd Główny i Zarządy Oddziałów na cele Towarzystwa*** (wykreślono w całości).

Rozdział III

§15

3) regularnego opłacania składki członkowskiej (było: ***składek członkowskich***),

§16

5. Członkowie wspierający mają obowiązek regularnego płacenia składki w zadeklarowanej wysokości (było: ***składek w wysokości zadeklarowanej***).

§17

1. Członkami honorowymi mogą zostać osoby, które położyły wybitne zasługi dla rozwoju mechaniki **lub** dla rozwoju PTMTS (było: ***albo***).
4. Członkowie honorowi są zwolnieni z obowiązku płacenia składki (było: ***płacenia składek***).

§18

1. Członkostwo członków zwyczajnych ustaje na skutek:
   2) skreślenia za niepłacenie przez okres **2 lat** składki członkowskiej, pomimo pisemnego upomnienia (było: ***1 roku***),

3) wykluczenia uchwałą Zarządu Oddziału za popełnienie czynu nielicującego z godnością członka PTMTS lub działającego na szkodę Towarzystwa albo w przypadku skazania **go** prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego na karę dodatkową utraty praw publicznych (dopisano: ***go***).

2. Członek skreślony może zostać ponownie przyjęty pod warunkiem opłacenia **składki za okres zalegania** (było: ***zaległych składek – za okres do momentu skreślenia***).

Dopisano §20 w brzmieniu:

W uznaniu zasług dla PTMTS, jego członkom zwyczajnym lub wspierającym, przyznawana jest Złota lub Srebrna Odznaka *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*.

Rozdział IV
Zmieniono numerację §20 na §21.

4. Członkowie wszystkich władz PTMTS swoje funkcje pełnią **społecznie** (było: ***honorowo***).

Zmieniono numerację §21 na §22.

1. Najwyższą władzą PTMTS jest **Zjazd Delegatów – zwyczajny lub nadzwyczajny** (było: ***Zjazd Delegatów, który może być zwyczajny lub nadzwyczajny***).

Zmieniono numerację §22 na §23 – poza tym bez zmian.

Wykreślono dotychczasowy §23 dotyczący uchwał Zjazdu Delegatów podejmowanych w drugim terminie.

§24

2. W Zjeździe Delegatów PTMTS z głosem doradczym udział biorą:
   1) członkowie **ustępującego Zarządu Głównego oraz Głównej Komisji Rewizyjnej**, jeżeli nie zostali wybrani delegatami (było: ***ustępujących władz***),
   2) **goście, zaproszeni przez Zarząd Główny** (było: ***zaproszeni goście***).

   Dopisano p. 3. w brzmieniu:

3. **Zjazd Delegatów obraduje zgodnie z Regulaminem Zjazdu Delegatów.**

§27

2. Funkcję przewodniczącego **PTMTS** ta sama osoba może pełnić kolejno najwyżej przez dwie kadencje (było: ***Zarządu Głównego***).
3. Przewodniczący **PTMTS** nie może pełnić żadnych funkcji we władzach Oddziału (było: ***Zarządu Głównego***).

§28

1. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:
   Dopisano podpunkt 8) w brzmieniu:

8) **zgłaszanie kandydatów do odznaczenia *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej* na wniosek Zarządów Oddziałów lub z własnej inicjatywy**,

Zmieniono numerację dotychczasowych podpunktów **8)-11)** na **9)-12)** – poza tym bez zmian.

Dopisano punkt 4. w brzmieniu:

4. **Uchwały Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Zarządu, w tym przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących**.

§29

Zarząd Główny wybiera spośród siebie **7-osobowe Prezydium** Zarządu Głównego, w skład którego wchodzi **przewodniczący PTMTS**, dwóch wiceprzewodniczących, sekretarz generalny i jego zastępca oraz skarbnik i jego zastępca (było: ***7. osobowe Prezydium***; ***przewodniczący Zarządu Głównego***).

§30

1. **Do kompetencji Prezydium Zarządu Głównego należy kierowanie działalnością PTMTS w okresach pomiędzy posiedzeniami Zarządu Głównego** (było: ***Prezydium Zarządu Głównego kieruje działalnością PTMTS w okresach pomiędzy posiedzeniami Zarządu Głównego***).
2. Uchwały Prezydium Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Prezydium, w tym przewodniczącego **PTMTS** lub jednego z wiceprzewodniczących (dopisano: ***PTMTS***).

Dopisano punkt 3. w brzmieniu:

3. **Dla ważności pism dotyczących działalności PTMTS – z wyłączeniem spraw opisanych w §48 – wymagany jest podpis przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących**.

Zmieniono numerację dotychczasowego punktu **3.** na **4.** – poza tym bez zmian.

Rozdział V
Oddziały PTMTS (było: *Oddziały terenowe PTMTS*, skreślono: *terenowe*)

§33

1. **Oddziały PTMTS** powstają – na podstawie uchwały Zarządu Głównego – w miejscowości, w której mieszka lub pracuje co najmniej 10 członków PTMTS (było: **Oddziały terenowe PTMTS**, skreślono: ***terenowe***).

§41

2. Wybrani zastępcy członków są zapraszani na posiedzenia Komisji Rewizyjnej **Oddziału** i biorą udział w jej pracach z głosem doradczym (dopisano: ***Oddziału***).

Rozdział VI
§47

Dla ważności pism dotyczących praw i obowiązków majątkowych Towarzystwa wymagane są podpisy przewodniczącego **PTMTS** lub jednego z wiceprzewodniczących oraz skarbnika lub jego zastępcy (dopisano: ***PTMTS***).

Powyższe zmiany zostały poddane pod głosowanie w całości. W głosowaniu jawnym zostały przyjęte jednomyślnie.

Ad. 7. Przewodniczący Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS Józef Kubik udzielił głosu przewodniczącemu Komisji Uchwał Wiesławowi Nagórko. W. Nagórko odczytał propozycję uchwały dotyczącej zmian w treści Statutu PTMTS, zmieniającą uchwałę przyjętą na XXXIV Zjeździe Delegatów PTMTS, Hucisko 2011.

W głosowaniu jawnym Delegaci jednomyślnie przyjęli przedstawioną uchwałę dotyczącą zmian w treści Statutu PTMTS (załącznik nr 3).

Ad. 8. Przewodniczący Zjazdu Józef Kubik stwierdził, że zostały wyczerpane wszystkie punkty programu; wyraził podziękowania organizatorom Zjazdu – przewodniczącemu Oddziału Poznańskiego PTMTS Bogdanowi Maruszewskiemu, wszystkim przybyłym delegatom oraz paniom z biura Zarządu Głównego Ewie Koisar i Marii Hendzel – za sprawną organizację tego przedsięwzięcia.

Słowa podziękowania do przybyłych członków honorowych i delegatów skierował również przewodniczący PTMTS prof. Arkadiusz Mężyk.

Następnie przewodniczący Zjazdu Józef Kubik **zamknął obrady Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej**.

Sekretarze
Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów

dr hab. inż. Andrzej Witek, prof. ZUT
dr hab. inż. Piotr Przybyłowicz, prof. PW

Przewodniczący
Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów

prof. Józef Kubik

Załącznik nr 1a[3]

Nadzwyczajny Zjazd Delegatów PTMTS
29 sierpnia 2011 r., Poznań
(przy wybranych zastępcach delagatów brak numeru mandatu)

Mandat	Imię i nazwisko	Podpis
Członkowie Honorowi		
1	Zbigniew Kączkowski	
2	Eugeniusz Bielewicz	
3	Jan Kruszewski	
4	Henryk Mikołajczak	
5	Józef Wojnarowski	
6	Bogdan Skalmierski	
7	Marek Sokołowski	
8	Krzysztof Wernerowski	
9	Witold Gutkowski	
10	Wojciech Pietraszkiewicz	
11	Gwidon Szefer	
12	Czesław Woźniak	obecny
13	Czesław Cempel	
14	Otton Dąbrowski	
15	Marian Suchar	
16	Eugeniusz Świtoński	
17	Zbigniew Wesołowski	
18	Eugeniusz Dembicki	
19	Emmanuel Gdoutos	
20	Karol Grudziński	Wybrany delegatem na Zjazd – mandat nr 94
21	Józef Kubik	obecny
22	Bolesław Mazurkiewicz obecny	
23	John T. Katsikadelis	
24	Reinhold Kienzler	
25	Józef Szala	obecny
26	Edmund Wittbrodt	Wybrany delegatem na Zjazd – mandat nr 45
Oddział Białostocki		
27	Andrzej Seweryn	
28	Andrzej Walendziuk	
29	Adam Tomczyk	
Oddział Bielsko-Bialski		
30	Andrzej Harlecki	obecny
Oddział Bydgoski		
31	Jerzy Sawicki	obecny

[3]Lista z podpisami Delegatów znajduje się w biurze ZG PTMTS.

32	Adam Podhorecki	
33	Jacek Jackiewicz	obecny
Oddział Częstochowski		
34	Witold Elsner	obecny
35	Ryszard Parkitny	obecny
36	Stanisław Drobniak	obecny
37	Wiesława Piekarska	
38	Jacek Przybylski	
39	Bogdan Posiadała	obecny
	Jacek Leszczyński	
	Tadeusz Nieszporek	
Oddział Gdański		
40	Janusz Badur	obecny
41	Jacek Chróścielewski	obecny
42	Jarosław Górski	obecny
~~43~~	Robert Jankowski	—
44	Krzysztof Wilde	
45	Edmund Wittbrodt	
46	Paweł Kłosowski	obecny
	Eligiusz Mieloszyk	
43	Czesław Szymczak	obecny
Oddział Gliwicki		
47	Andrzej Buchacz	
48	Piotr Fedeliński	
49	Marek Gzik	obecny
50	Antoni John	obecny
51	Arkadiusz Mężyk	obecny
52	Jerzy Okrajni	
53	Antoni Skoć	
54	Stanisław Szweda	obecny
55	Jerzy Świder	
56	Alicja Balin	obecna
57	Sławomir Duda	obecny
58	Damian Gąsiorek	obecny
59	Sławomir Kciuk	obecny
	Sławomir Żółkiewski	
Oddział Kielecki		
60	Zbigniew Koruba	
61	Marek Jaśkiewicz	obecny
62	Izabela Krzysztofik	
63	Jakub Takosoglu	

Oddział Koszaliński		
64	Tomasz Krzyżyński	
65	Bogdan Wilczyński	obecny
	Leon Kukiełka	
	Radosław Patyk	
Oddział Krakowski		
66	Bogumił Wrana	obecny
67	Jacek Cieślik	
68	Mariusz Giergiel	obecny
69	Ryszard Pęcherski	obecny
70	Stanisław Wolny	
71	Edward Maciąg	
72	Jacek Snamina	
Oddział Lubelski		
73	Andrzej Teter	
~~74~~	Jerzy Warmiński	———
75	Rafał Rusinek	
	Tomasz Kaźmir	
74	Jarosław Latalski	obecny
Oddział Łódzki		
76	Janusz Lipiński	obecny
77	Katarzyna Kowal-Michalska	obecna
78	Jarosław Jędrysiak	obecny
79	Maria Kotełko	obecna
80	Irena Wagner	
81	Andrzej Żeligowski	
	Zbigniew Kołakowski	
Oddział Opolski		
82	Grzegorz Gasiak	
83	Tadeusz Łagoda	obecny
Oddział Poznański		
~~84~~	Andrzej Litewka	———
85	Tomasz Łodygowski	obecny
86	Krzysztof Magnucki	obecny
87	Bogdan Maruszewski	obecny
88	Ryszard Dzięcielak	obecny
89	Zdzisław Golec	obecny
90	Roman Starosta	obecny
91	Tomasz Walczak	obecny
84	Janusz Jankowski	obecny
	Wojciech Sumelka	

Oddział Rzeszowski		
92	Henryk Kopecki	
93	Jan Zacharzewski	
Oddział Szczeciński		
94	Karol Grudziński	obecny
95	Andrzej Bodnar	obecny
96	Andrzej Witek	obecny
97	Jan Drewko	
98	Grzegorz Szwengier	obecny
Oddział Warszawski		
99	Wiesław Nagórko	obecny
100	Roman Bogacz	
101	Zbigniew Kowalewski	obecny
102	Andrzej Tylikowski	
103	Włodzimierz Kurnik	
104	Piotr Przybyłowicz	obecny
~~105~~	Krzysztof Arczewski	———
106	Lech Dietrich	obecny
107	Elżbieta Pieczyska	
108	Danuta Jasińska-Choromańska	
109	Grzegorz Jemielita	
110	Tomasz Kowalewski	
111	Edyta Ładyżyńska-Kozdraś	
112	Wiesław Krzymień	obecny
113	Monika Wągrowska	obecna
	Adam Srebro	
105	Witold Kosiński	
	Barbara Kozłowska	
	Tomasz Szolc	
Oddział Wrocławski		
114	Danuta Bryja	obecna
115	Marek Gawliński	obecny
116	Roman Jankowiak	
117	Krzysztof Jesionek	obecny
118	Piotr Konderla	obecny
119	Leszek Stricker	obecny
	Małgorzata Gładysz	
	Czesław Machelski	
Oddział Zielonogórski		
120	Petr Alyavdin	
121	Antoni Matysiak	obecny

Załącznik nr 2

ODPIS

Sygnatura sprawy: **10756/11/729**
Data wydania decyzji: 2011-05-25

Sygnatura akt Wa XII Ns-Rej. KRS 10756/11/729
KRS 84101

Postanowienie

dnia 2011-05-25 r.

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie
XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
Referendarz sądowy Małgorzata Kapelusiak
po rozpoznaniu w dniu:2011-05-25 r. w Warszawie
na posiedzeniu niejawnym
sprawy z wniosku: POLSKIE TOWARZYSTWO MECHANIKI TEORETYCZNEJ I STOSOWANEJ
przy uczestnictwie
PREZYDENTA M. ST. WARSZAWY
o zmianę wpisu

postanawia:

I. Doręczyć wnioskodawcy pismo organu nadzoru - Prezydenta m.st.Warszawy .

II. Zobowiązać wnioskodawcę do dokonania zmian w treści statutu zgodnie z uwagami Prezydenta m.st. Warszawy .

Zmieniony jednolity tekst statutu należy przedłożyć w 2 egzemplarzach podpisanych zgodnie ze sposobem reprezentacji wraz z protokołem i uchwałą zmieniającą statut.

- w terminie 14 dni - pod rygorem odmowy wpisu.

Jednocześnie Sąd informuje, że wymienione w sentencji postanowienia dokumenty winny być złożone wraz z pismem przewodnim do niniejszej sygnatury.

Referendarz sądowy Małgorzata Kapelusiak

Za zgodność z oryginałem
stwierdza .....
Sekretarz Sądowy

PREZYDENT MIASTA STOŁECZNEGO
WARSZAWY
-165-

Pl. Starynkiewicza 7/9
02-015 Warszawa
tel. 22 257-94-00, 22 257-94-01

Warszawa, dnia 19 maja 2011 r.

AO-I-JBO-510-296-2-11

Sygnatura akt Wa XII Ns - Rej.KRS 10756/11/729

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy
Sąd Gospodarczy
XII Wydział
Krajowego Rejestru Sądowego
ul. Czerniakowska 100
00-454 Warszawa

W związku z toczącym się postępowaniem w sprawie rejestracji zmian statutu stowarzyszenia pn. **Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej** zgodnie z art. 21 w zw. z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.), wnoszę o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w charakterze uczestnika oraz przedstawiam następujące uwagi do zmian statutu:

1. W myśl art. 2 ust. 1 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach, *Stowarzyszenie jest (...)zrzeszeniem o celach niezarobkowych*, a co za tym idzie również sposoby ich realizacji muszą mieć jednoznacznie charakter niezarobkowy. Należy pamiętać, że stowarzyszenie jest organizacją *non for profit,* co oznacza, iż sposobem realizacji celów nie może być prowadzenie działalności statutowej nastawionej na osiąganie zysku. Z uwagi na powyższe oraz w kontekście zapisu § 45 pkt 4 w części stanowiącej, że na fundusze stowarzyszenia składają się *dochody z wydawnictw*, zastrzeżenia organu nadzorującego budzi sposób realizacji celów określony w § 9 pkt 5 statutu - *prowadzenie działalności wydawniczej.*
2. Zdaniem organu nadzorującego wykreślenia ze statutu wymaga zapis w § 39 ust. 2 statutu stanowiący, że *kadencja Zarządu Oddziału rozpoczyna się i kończy wraz z rozpoczęciem Zjazdu Delegatów,* stanowiący o możliwości przedłużenia kadencji Zarządu Oddziału. Kadencja jest to określony przez statut okres pełnienia danej funkcji we władzach stowarzyszenia, w związku z tym nie ma możliwości jej przedłużania. Ponadto należy pamiętać, że z chwilą podjęcia stosownej uchwały przez Walne Zgromadzenie Członków Oddziału nowowybrany Zarząd Oddziału uzyskuje przysługujące mu na mocy tej uchwały uprawnienia. Zatem uzależnienie początku oraz końca kadencji Zarządu Oddziału, od *rozpoczęcia Zjazdu* Delegatów (które nie dokonuje wyboru władz Oddziału), jest nieuzasadnione.

z up. PREZYDENTA
Miasta Stołecznego Warszawy
Agnieszka Bajko
Główny Specjalista
w Biurze Administracji i Spraw Obywatelskich

Załącznik nr 3[4]

Uchwała nr 1/2011
Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTMTS, Poznań
z dnia 29 sierpnia 2011 r.

Nadzwyczajny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, zwołany w sprawie zmian w treści Statutu PTMTS, zmienia uchwałę przyjętą na XXXIV Zjeździe Delegatów PTMTS, Hucisko 2011.

Zmiany dotyczą zakwestionowanych przez Prezydenta m.st. Warszawy paragrafów:

- §9 ppkt 5) pozostaje niezmieniony w odniesieniu do dotychczas obowiązującego Statutu PTMTS (zatwierdzony przez KRS w 2005 roku);
- §39 wykreślono dopisany punkt 2. i przywrócono poprzednią numerację.

Jednocześnie pozostają w mocy uchwalone na XXXIV Zjeździe Delegatów PTMTS, Hucisko 2011, następujące zmiany:

W całym Statucie zamieniono pisownię określenia: ***Członek Honorowy*** z dużych liter na małe litery, czyli **członek honorowy**.

Rozdział I

§4

PTMTS może powoływać Oddziały (skreślono – ***terenowe***).

Rozdział II

§9

9) ***prowadzenie działalności gospodarczej przez Zarząd Główny i Zarządy Oddziałów na cele Towarzystwa*** (wykreślono w całości).

Rozdział III

§15

3) regularnego opłacania składki członkowskiej (było: ***składek członkowskich***),

§16

5. Członkowie wspierający mają obowiązek regularnego płacenia składki w zadeklarowanej wysokości (było: ***składek w wysokości zadeklarowanej***).

§17

1. Członkami honorowymi mogą zostać osoby, które położyły wybitne zasługi dla rozwoju mechaniki **lub** dla rozwoju PTMTS (było: ***albo***).
4. Członkowie honorowi są zwolnieni z obowiązku płacenia składki (było: ***płacenia składek***).

§18

1. Członkostwo członków zwyczajnych ustaje na skutek:

   2) skreślenia za niepłacenie przez okres **2 lat** składki członkowskiej, pomimo pisemnego upomnienia (było: ***1 roku***),
   3) wykluczenia uchwałą Zarządu Oddziału za popełnienie czynu nielicującego z godnością członka PTMTS lub działającego na szkodę Towarzystwa albo w przypadku skazania **go** prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego na karę dodatkową utraty praw publicznych (dopisano: ***go***).

[4]Podpisana Uchwała znajduje się w biurze ZG PTMTS.

2. Członek skreślony może zostać ponownie przyjęty pod warunkiem opłacenia **składki za okres zalegania** (było: ***zaległych składek – za okres do momentu skreślenia***).

Dopisano §20 w brzmieniu:

W uznaniu zasług dla PTMTS, jego członkom zwyczajnym lub wspierającym, przyznawana jest Złota lub Srebrna Odznaka *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*.

Rozdział IV
Zmieniono numerację §20 na §21.

4. Członkowie wszystkich władz PTMTS swoje funkcje pełnią **społecznie** (było: ***honorowo***).

Zmieniono numerację §21 na §22.

1. Najwyższą władzą PTMTS jest **Zjazd Delegatów – zwyczajny lub nadzwyczajny** (było: ***Zjazd Delegatów, który może być zwyczajny lub nadzwyczajny***).

Zmieniono numerację §22 na §23 – poza tym bez zmian.

Wykreślono dotychczasowy §23 dotyczący uchwał Zjazdu Delegatów podejmowanych w drugim terminie.

§24

2. W Zjeździe Delegatów PTMTS z głosem doradczym udział biorą:

   1) członkowie **ustępującego Zarządu Głównego oraz Głównej Komisji Rewizyjnej**, jeżeli nie zostali wybrani delegatami (było: ***ustępujących władz***),
   2) **goście, zaproszeni przez Zarząd Główny** (było: ***zaproszeni goście***).

Dopisano p. 3. w brzmieniu:

3. **Zjazd Delegatów obraduje zgodnie z Regulaminem Zjazdu Delegatów.**

§27

2. Funkcję przewodniczącego **PTMTS** ta sama osoba może pełnić kolejno najwyżej przez dwie kadencje (było: ***Zarządu Głównego***).
3. Przewodniczący **PTMTS** nie może pełnić żadnych funkcji we władzach Oddziału (było: ***Zarządu Głównego***).

§28

1. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:

Dopisano podpunkt 8) w brzmieniu:

   8) **zgłaszanie kandydatów do odznaczenia *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej* na wniosek Zarządów Oddziałów lub z własnej inicjatywy**,

Zmieniono numerację dotychczasowych podpunktów **8)-11)** na **9)-12)** – poza tym bez zmian.

Dopisano punkt 4. w brzmieniu:

4. **Uchwały Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Zarządu, w tym przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących.**

§29

Zarząd Główny wybiera spośród siebie **7-osobowe Prezydium** Zarządu Głównego, w skład którego wchodzi **przewodniczący PTMTS**, dwóch wiceprzewodniczących, sekretarz generalny i jego zastępca oraz skarbnik i jego zastępca (było: ***7. osobowe Prezydium***; ***przewodniczący Zarządu Głównego***).

§30

1. **Do kompetencji Prezydium Zarządu Głównego należy kierowanie działalnością PTMTS w okresach pomiędzy posiedzeniami Zarządu Głównego** (było: ***Prezydium Zarządu Głównego kieruje działalnością PTMTS w okresach pomiędzy posiedzeniami Zarządu Głównego***).

2. Uchwały Prezydium Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Prezydium, w tym przewodniczącego **PTMTS** lub jednego z wiceprzewodniczących (dopisano: ***PTMTS***).

Dopisano punkt 3. w brzmieniu:

3. **Dla ważności pism dotyczących działalności PTMTS – z wyłączeniem spraw opisanych w §48 – wymagany jest podpis przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących**.

Zmieniono numerację dotychczasowego punktu **3.** na **4.** – poza tym bez zmian.

Rozdział V

Oddziały PTMTS (było: ***Oddziały terenowe PTMTS***, skreślono: ***terenowe***)

§33

1. **Oddziały PTMTS** powstają – na podstawie uchwały Zarządu Głównego – w miejscowości, w której mieszka lub pracuje co najmniej 10 członków PTMTS (było: **Oddziały terenowe PTMTS**, skreślono: ***terenowe***).

§41

2. Wybrani zastępcy członków są zapraszani na posiedzenia Komisji Rewizyjnej **Oddziału** i biorą udział w jej pracach z głosem doradczym (dopisano: ***Oddziału***).

Rozdział VI

§47

Dla ważności pism dotyczących praw i obowiązków majątkowych Towarzystwa wymagane są podpisy przewodniczącego **PTMTS** lub jednego z wiceprzewodniczących oraz skarbnika lub jego zastępcy (dopisano: ***PTMTS***).

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Nadzwyczajnego Zjazdu
Delegatów PTMTS, Poznań 2011

Prof. dr hab. inż. Józef Kubik

5. STATUT POLSKIEGO TOWARZYSTWA MECHANIKI TEORETYCZNEJ I STOSOWANEJ

uchwalony na Nadzwyczajnym Zjeździe Delegatów, Poznań 2011[1]

Rozdział I

Nazwa, teren działalności, siedziba władz i charakter prawny

§1

Stowarzyszenie nosi nazwę: Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, w skrócie PTMTS.

§2

Terenem działalności PTMTS jest obszar Rzeczpospolitej Polskiej, a siedzibą Zarządu Głównego Warszawa.

§3

PTMTS jest stowarzyszeniem zarejestrowanym, działającym na podstawie obowiazującego prawa o stowarzyszeniach i posiada osobowość prawną.

§4

PTMTS może powoływać Oddziały.

§5

PTMTS używa pieczęci podłużnej i okrągłej z napisem określającym nazwę, siedzibę oraz jednostkę organizacyjną Towarzystwa.

§6

PTMTS opiera swoją działalność na pracy społecznej ogółu członków.

§7

PTMTS może być członkiem krajowych i zagranicznych stowarzyszeń naukowych o podobnych celach działania.

Rozdział II

Cele i środki działania

§8

Celem PTMTS jest krzewienie i popieranie rozwoju mechaniki teoretycznej i stosowanej oraz współdziałanie w jej szerzeniu i rozpowszechnianiu.

[1]Statut został zatwierdzony w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 9 grudnia 2011 roku.

§9

PTMTS realizuje swoje cele między innymi przez:

1) organizowanie zebrań naukowych, odczytów, seminariów,
2) organizowanie konferencji, sympozjów i szkoleń naukowych,
3) organizowanie konkursów naukowych i dydaktycznych,
4) wydawanie kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*,
5) prowadzenie działalności wydawniczej (wydawnictwa konferencyjne i pokonferencyjne),
6) inicjowanie dyskusji i wyrażanie opinii na tematy dotyczące programów nauczania, programów badawczych oraz zastosowania osiągnięć naukowych w praktyce,
7) wyrażanie opinii w sprawach środowiska naukowego, nauki, techniki i edukacji,
8) współpracę z innymi stowarzyszeniami krajowymi i zagranicznymi o tych samych lub podobnych celach działania.

Rozdział III

Członkowie, ich prawa i obowiązki

§10

Członkowie PTMTS dzielą się na:

1) członków zwyczajnych,
2) członków wspierających (indywidualnych i zbiorowych),
3) członków honorowych.

§11

Członkami zwyczajnymi PTMTS mogą zostać osoby pracujące naukowo w zakresie mechaniki teoretycznej i stosowanej i nauk pokrewnych.

§12

1. Członków zwyczajnych przyjmuje Zarząd Oddziału PTMTS na podstawie pisemnej deklaracji kandydata, podpisanej przez dwóch członków wprowadzających.
2. Uchwała Zarządu Oddziału w sprawie przyjęcia lub skreślenia członka zapada większością co najmniej 2/3 głosów składu Zarządu.

§13

Członkowie zwyczajni należą organizacyjnie do jednego z Oddziałów.

§14

Członkowie zwyczajni PTMTS mają prawo:

1) wybierać i być wybieranymi do wszystkich władz PTMTS,
2) brać udział w zebraniach, odczytach, konferencjach naukowych, seminariach i innych imprezach organizowanych przez PTMTS,
3) otrzymywać ulgę w opłatach za udział w konferencjach organizowanych lub współorganizowanych przez PTMTS.

§15

Członkowie zwyczajni PTMTS mają obowiązek:

1) aktywnej pracy badawczej w obszarze zainteresowania Towarzystwa,
2) brania czynnego udziału w pracach PTMTS oraz popierania tych prac w zakresie określonym celami PTMTS,
3) regularnego opłacania składki członkowskiej.

§16

1. Członkami wspierającymi mogą być osoby prawne lub fizyczne, związane merytoryczną działalnością z rozwojem mechaniki teoretycznej i stosowanej i nauk pokrewnych.
2. Członkowie wspierający, osoby prawne, działają w Towarzystwie za pośrednictwem swoich przedstawicieli.
3. Członków wspierających PTMTS przyjmuje Zarząd Główny na podstawie pisemnej deklaracji.
4. Członkowie wspierający mają wszystkie prawa członków zwyczajnych z wyjątkiem czynnego i biernego prawa wyborczego.
5. Członkowie wspierający mają obowiązek regularnego płacenia składki w zadeklarowanej wysokości.

§17

1. Członkami honorowymi mogą zostać osoby, które położyły wybitne zasługi dla rozwoju mechaniki lub dla rozwoju PTMTS.
2. Godność członka honorowego nadaje Zjazd Delegatów na wniosek Zarządu Głównego PTMTS.
3. Członkowie honorowi mają wszystkie prawa członków zwyczajnych.
4. Członkowie honorowi są zwolnieni z obowiązku płacenia składki.

§18

1. Członkostwo członków zwyczajnych ustaje na skutek:

   1) dobrowolnego wystąpienia z PTMTS zgłoszonego na piśmie właściwemu Zarządowi Oddziału,
   2) skreślenia za niepłacenie przez okres 2 lat składki członkowskiej, pomimo pisemnego upomnienia,
   3) wykluczenia uchwałą Zarządu Oddziału za popełnienie czynu nielicującego z godnością członka PTMTS lub działania na szkodę Towarzystwa albo w przypadku skazania go prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego na karę dodatkową utraty praw publicznych.

2. Członek skreślony może zostać ponownie przyjęty pod warunkiem opłacenia składki za okres zalegania.
3. Członkowi wykluczonemu przysługuje prawo wniesienia odwołania do Zarządu Głównego w terminie 3 miesięcy od daty doręczenia uchwały o wykluczeniu. Uprawnienie to nie dotyczy przypadku wykluczenia członka w związku ze skazaniem go na dodatkową karę utraty praw publicznych.

§19

Członkostwo członków wspierających i honorowych ustaje na skutek:

1) dobrowolnego wystąpienia zgłoszonego na piśmie Zarządowi Głównemu,
2) wykluczenia uchwałą Zarządu Głównego za działalność na szkodę Towarzystwa,
3) utraty osobowości prawnej przez członków wspierających.

§20

W uznaniu zasług dla PTMTS, jego członkom zwyczajnym lub wspierającym, przyznawana jest Złota lub Srebrna Odznaka *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*.

Rozdział IV
Władze PTMTS

§21

1. Władzami PTMTS są:
   1) Zjazd Delegatów,
   2) Zarząd Główny,
   3) Główna Komisja Rewizyjna.
2. Kadencja wszystkich władz PTMTS trwa 2 lata.
3. Uchwały wszystkich władz PTMTS, poza wyjątkami przewidzianymi w niniejszym Statucie, zapadają zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania. W przypadku równości głosów decyduje głos przewodniczącego zebrania.
4. Członkowie wszystkich władz PTMTS swoje funkcje pełnią społecznie.

§22

1. Najwyższą władzą PTMTS jest Zjazd Delegatów – zwyczajny lub nadzwyczajny.
2. Zwyczajny Zjazd Delegatów zwołuje Zarząd Główny co dwa lata.

§23

Do kompetencji zwyczajnego Zjazdu Delegatów należy:

1) uchwalenie głównych kierunków działalności merytorycznej i finansowej PTMTS,
2) rozpatrywanie i przyjmowanie sprawozdań z działalności Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej,
3) podejmowanie uchwały o udzieleniu absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu – na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej,
4) podejmowanie uchwał określających liczbę osób we władzach,
5) wybór przewodniczącego, 6 do 9 członków i 2 do 3 zastępców członków Zarządu Głównego oraz wybór przewodniczącego, 3-4 członków i 2-3 zastępców członków Głównej Komisji Rewizyjnej, zgodnie z Regulaminem Obrad Zjazdu Delegatów,
6) nadawanie godności członków honorowych na wniosek Zarzadu Głównego,

7) podejmowanie uchwał o zmianie Statutu i rozwiazaniu się PTMTS,
8) podejmowanie uchwał w sprawach nie należących do kompetencji innych władz PTMTS.

§24

1. W Zjeździe Delegatów PTMTS z głosem stanowiącym biorą udział:
   1) delegaci Oddziałów wybrani na Walnych Zgromadzeniach członków Oddziału według klucza wyborczego ustalonego każdorazowo przez Zarząd Główny,
   2) członkowie honorowi.
2. W Zjeździe Delegatów PTMTS z głosem doradczym udział biorą:
   1) członkowie ustępującego Zarządu Głównego oraz Głównej Komisji Rewizyjnej, jeżeli nie zostali wybrani delegatami,
   2) goście, zaproszeni przez Zarząd Główny.
3. Zjazd Delegatów obraduje zgodnie z Regulaminem Zjazdu Delegatów.

§25

O dacie, miejscu i porządku obrad zwyczajnego Zjazdu Delegatów Zarząd Główny zawiadamia delegatów co najmniej na 14 dni przed terminem Zjazdu.

§26

1. Nadzwyczajny Zjazd Delegatów PTMTS może być zwołany z inicjatywy Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej lub na wniosek co najmniej 1/5 liczby Zarządów Oddziałów.
2. Nadzwyczjny Zjazd Delegatów PTMTS jest zwoływany przez Zarząd Główny w terminie do 6 tygodni od daty zgłoszenia wniosku i obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których został zwołany.

§27

1. Zarząd Główny składa się z przewodniczącego, 6-9 członków, 2-3 zastępców wybranych przez zwyczajny Zjazd Delegatów oraz z przewodniczących Zarządów Oddziałów.
2. Funkcję przewodniczącego PTMTS ta sama osoba może pełnić kolejno najwyżej przez dwie kadencje.
3. Przewodniczący PTMTS nie może pełnić żadnych funkcji we władzach Oddziału.

§28

1. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:
   1) reprezentowanie PTMTS na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
   2) kierowanie działalnością PTMTS zgodnie z postanowieniami Statutu, wytycznymi i uchwałami Zjazdu Delegatów,
   3) uchwalanie okresowych planów działalności merytorycznej, preliminarza i budżetu,
   4) zatwierdzanie rocznych sprawozdań finansowych,
   5) powoływanie i rozwiązywanie Oddziałów, komisji problemowych stałych i okresowych oraz nadzorowanie ich działalności,

6) zawieszanie Zarządu Oddziału w razie niewypełniania obowiązków statutowych,
7) występowanie z wnioskami do Zjazdu Delegatów o nadanie lub pozbawienie członkostwa honorowego,
8) zgłaszanie kandydatów do odznaczenia „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej" na wniosek Zarządów Oddziałów lub z własnej inicjatywy,
9) podejmowanie uchwał o nabywaniu, zbywaniu i obciążaniu majątku nieruchomego PTMTS,
10) zarządzanie majątkiem i funduszami PTMTS,
11) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządów Oddziałów w sprawach sporów powstałych pomiędzy członkami PTMTS w związku z ich przynależnością do PTMTS,
12) ustalanie wysokości rocznej składki członkowskiej.

2. W razie zawieszenia Zarządu Oddziału Zarząd Główny powołuje zarząd tymczasowy w składzie do trzech osób, który pełni swoje funkcje do czasu wyboru nowego Zarządu Oddziału przez Walne Zgromadzenie Członków Oddziału.
3. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż 2 razy w roku.
4. Uchwały Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Zarządu, w tym przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących.

§29

Zarząd Główny wybiera spośród siebie 7-osobowe Prezydium Zarządu Głównego, w skład którego wchodzi przewodniczący PTMTS, dwóch wiceprzewodniczących, sekretarz generalny i jego zastępca oraz skarbnik i jego zastępca.

§30

1. Do kompetencji Prezydium Zarządu Głównego należy kierowanie działalnością PTMTS w okresach pomiędzy posiedzeniami Zarządu Głównego.
2. Uchwały Prezydium Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Prezydium, w tym przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących.
3. Dla ważności pism dotyczących działalności PTMTS – z wyłączeniem spraw opisanych w §47 – wymagany jest podpis przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących.
4. Posiedzenia Prezydium odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż 3 razy w roku.

§31

1. Główna Komisja Rewizyjna składa się z przewodniczącego i 3-4 członków, którzy na pierwszym posiedzeniu wybierają spośród siebie zastępcę przewodniczącego.
2. Zastępcy członków Głównej Komisji Rewizyjnej są zapraszani na posiedzenia Głównej Komisji Rewizyjnej i biorą udział w jej pracach z głosem doradczym.

§32

1. Do kompetencji i szczegółowego zakresu obowiązków Głównej Komisji Rewizyjnej należą:
   1) przeprowadzenie, co najmniej raz w roku, kontroli całokształtu działalności finansowo-gospodarczej pod względem celowości, rzetelności i gospodarności,
   2) występowanie do Zarządu Głównego z wnioskami wynikającymi z ustaleń kontroli i żądanie wyjaśnień,
   3) występowanie na Zjeździe Delegatów z wnioskiem o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu,
   4) nadzorowanie Komisji Rewizyjnych Oddziałów.
2. Przewodniczący bądź upoważniony przezeń członek Komisji Rewizyjnej ma prawo brać udział w posiedzeniach Zarządu Głównego i jego Prezydium z głosem doradczym.
3. Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej nie mogą pełnić innych funkcji we władzach PTMTS.

Rozdział V

Oddziały PTMTS

§33

1. Oddziały PTMTS powstają – na podstawie uchwały Zarządu Głównego – w miejscowości, w której mieszka lub pracuje co najmniej 10 członków PTMTS.
2. Teren działalności Oddziału i miejsce siedziby ustala Zarząd Główny.

§34

Władzami Oddziału są:

1) Walne Zgromadzenie Członków Oddziału,
2) Zarząd Oddziału,
3) Komisja Rewizyjna Oddziału.

§35

1. Walne Zgromadzenie Członków Oddziału może być zwyczajne lub nadzwyczajne.
2. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Oddziału zwołuje Zarząd Oddziału co dwa lata, nie później niż dwa miesiące przed terminem Zjazdu Delegatów PTMTS.
3. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Oddziału zwoływane jest przez Zarząd Oddziału z jego własnej inicjatywy, na żądanie Zarządu Głównego lub Komisji Rewizyjnej Oddziału bądź co najmniej 1/3 liczby członków Oddziału i obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których zostało zwołane.

§36

W Walnym Zgromadzeniu Członków Oddziału biorą udział:

1) z głosem stanowiącym – wszyscy członkowie Oddziału,
2) z głosem doradczym – zaproszeni goście.

§37

Walne Zgromadzenie Członków Oddziału podejmuje uchwały zwykłą większością głosów, w I terminie przy obecności co najmniej 1/2 uprawnionych do głosowania, natomiast w II terminie bez względu na liczbę obecnych.

§38

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia Członków Oddziału należy:

1) uchwalanie wytycznych działalności Oddziału na podstawie postanowień Statutu i uchwał władz PTMTS,
2) rozpatrywanie i przyjmowanie sprawozdań z działalności Zarządu i Komisji Rewizyjnej Oddziału oraz udzielanie absolutorium ustępującemu Zarządowi Oddziału – na wniosek Komisji Rewizyjnej Oddziału,
3) określenie liczby osób we władzach Oddziału,
4) wybieranie przewodniczącego, 3-5 członków i 1-2 zastępców członków Zarządu Oddziału,
5) wybieranie 3 członków i 1-2 zastępców członków Komisji Rewizyjnej Oddziału,
6) wybieranie delegatów na Zjazd Delegatów PTMTS.

§39

1. Zarząd Oddziału składa się z przewodniczącego i 3 do 5 członków, spośród których wybiera się wiceprzewodniczącego oraz sekretarza, skarbnika i ewentualnie ich zastępców.
2. Do kompetencji Zarządu Oddziału należy:

   1) realizacja celów statutowych PTMTS na terenie działalności Oddziału,
   2) współpraca z pokrewnymi stowarzyszeniami na terenie działalności Oddziału,
   3) zarządzanie majątkiem PTMTS, oddanym przez Zarząd Główny w administrację Oddziałowi z prawem zawierania umów,
   4) opracowywanie sprawozdań ogólnych i finansowych oraz preliminarzy budżetowych Oddziału,
   5) wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia, Zarządu Głównego i Zjazdu Delegatów PTMTS,
   6) utrzymywanie łączności z Zarządem Głównym i składanie mu sprawozdań,
   7) zwoływanie Walnych Zgromadzeń zwyczajnych i nadzwyczajnych,
   8) przyjmowanie i skreślanie członków zwyczajnych,
   9) wysuwanie kandydatów do nadania członkostwa honorowego i zagranicznego.

§40

Posiedzenia Zarządu Oddziału odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż 4 razy w roku.

Wybrani zastępcy członków Zarządu Oddziału są zapraszani na posiedzenia Zarządu Oddziału i biorą udział w jego pracach na pełnych prawach.

§41

1. Komisja Rewizyjna Oddziału składa się z trzech członków, którzy na pierwszym posiedzeniu wybierają spośród siebie przewodniczącego i jego zastępcę.
2. Wybrani zastępcy członków są zapraszani na posiedzenia Komisji Rewizyjnej Oddziału i biorą udział w jej pracach z głosem doradczym.

§42

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej Oddziału należy:

1) sprawowanie bieżącej kontroli nad działalnością Oddziału pod względem celowości merytorycznej, legalności wydatkowania funduszy, zgodności z przepisami prawa, zasadami i postanowieniami Statutu oraz uchwałami władz PTMTS,
2) przeprowadzanie raz na rok szczegółowej kontroli działalności Oddziału,
3) zgłaszanie na posiedzeniach Zarządu Oddziału uwag i wniosków dotyczących działalności Oddziału,
4) składanie na Walnym Zgromadzeniu Członków Oddziału sprawozdań ze swej działalności i jej wyników oraz uwag do sprawozdań Zarządu Oddziału, jak również wniosków dotyczących udzielenia Zarządowi absolutorium.

§43

Członkowie Komisji Rewizyjnej Oddziału mogą brać udział w zebraniach Zarządu Oddziału z głosem doradczym.

Rozdział VI

Majątek PTMTS

§44

Na majątek Towarzystwa składają się ruchomości i fundusze.

§45

Na fundusze składają się:

1) wpływy ze składek członkowskich,
2) subwencje, dotacje i darowizny,
3) dochody z majątku Towarzystwa,
4) dochody z wydawnictw i innych przedsięwzięć Towarzystwa prowadzonych na podstawie uzyskanych zezwoleń.

§46

Wszelkie postanowienia władz Towarzystwa, zmierzające do uszczuplenia majątku Towarzystwa, wymagają zgody władzy rejestracyjnej.

§47

Dla ważności pism dotyczących praw i obowiązków majątkowych Towarzystwa wymagane są podpisy przewodniczącego PTMTS lub jednego z wiceprzewodniczących oraz skarbnika lub jego zastępcy.

Rozdział VII

Zmiana Statutu i rozwiązanie się PTMTS

§48

Uchwałę o zmianie Statutu podejmuje Zjazd Delegatów większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej 1/2 liczby uprawnionych do głosowania.

§49

1. Uchwałę o rozwiązaniu się Towarzystwa podejmuje Zjazd Delegatów większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej 1/2 liczby uprawnionych do głosowania.
2. Jednocześnie z podjęciem uchwały o rozwiązaniu się PTMTS Zjazd Delegatów podejmuje uchwałę o przeznaczeniu majątku Towarzystwa, która podlega zatwierdzeniu przez władzę rejestracyjną.

Część II

Członkowie PTMTS

1. NOMINACJE I ODZNACZENIA

Doktorat honoris causa Politechniki Śląskiej dla profesora Tadeusza Chmielniaka

23 maja 2011 r. w Centrum Edukacyjno-Kongresowym Politechniki Śląskiej w Gliwicach odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Politechniki Śląskiej prof. dr. hab. inż. Tadeuszowi Chmielniakowi – członkowi korespondentowi PAN.

Uhonorowany został za wielkie zaangażowanie w rozwój badań nad problemami maszyn przepływowych i nowych technologii energetycznych, znaczące osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne, wkład w rozwój kadr naukowych, a także znaczącą pozycję międzynarodową oraz aktywnie rozwijaną współpracę z nauką polską i organizacjami przemysłowymi.

* * * * *

Doktorat honoris causa Politechniki Śląskiej dla profesora Michała Kleibera

30 września 2011 r., podczas inauguracji roku akademickiego w Politechnice Śląskiej w Gliwicach, odbyła się uroczystość nadania doktoratu honoris causa tej uczelni Prezesowi PAN profesorowi Michałowi Kleiberowi. Laudację wygłosił promotor przewodu doktorskiego profesor Tadeusz Burczyński, członek korespondent PAN. W uroczystości, oprócz Senatu uczelni, uczestniczyli liczni przedstawiciele świata nauki i polityki. Profesor Michał Kleiber wygłosił, przyjęty z wielkim zainteresowaniem i uznaniem, wykład „Nauki techniczne – globalne wyzwania, polskie możliwości”.

* * * * *

Godność członka honorowego PTMTS

W dniu 18 marca 2011 r. XXXIV Zjazd Delegatów PTMTS w Hucisku nadał godność członka honorowego Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej czterem Profesorom:

- **Profesor Józef Szala** otrzymał godność na wniosek Oddziału Bydgoskiego. W uzasadnieniu czytamy:

  Profesor Józef Szala jest członkiem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej od 1976 roku. W tym okresie aktywnie uczestniczył w działalności Towarzystwa

w skali kraju i Oddziału Bydgoskiego. Pełnił również funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu Naukowego I Kongresu Mechaniki Polskiej, Warszawa 2007, organizował seminaria i sympozja naukowe w Oddziale Bydgoskim PTMTS, był członkiem komitetów naukowych międzynarodowych kongresów i konferencji z zakresu mechaniki teotretycznej i stosowanej. Jest członkiem międzynarodowych organizacji: European Structural Integrity Society oraz The Society of Experimental Mechanics.

Działalność naukowa Profesora związana jest z problematyką badań trwałości zmęczeniowej złożonych konstrukcji. Do najważniejszych osiągnięć naukowych należy: opracowanie oryginalnej metody programowanych badań trwałości zmęczeniowej konstrukcji z uwzględnieniem stochastycznego charakteru obciążeń, sformułowanie oryginalnych hipotez sumowania uszkodzeń opartych na tzw. liniach stałych uszkodzeń, współautorstwo metody badań stref plastycznych na dnie karbu w warunkach obciążeń zmęczeniowych opartej na zastosowaniu laserowej interferometrii siatkowej oraz projektu i wykonania instrumentarium pomiaru długości pęknięcia i trajektorii w trakcie obciążenia zmęczeniowego, nagrodzonych na światowych wystawach w Brukseli i Genewie. Opublikował 4 monografie, 9 podręczników akademickich, 2 rozprawy oraz 140 artykułów.

- **Profesor Edmund Wittbrodt** na wniosek Oddziału Gdańskiego.

  Prof. Edmund Wittbrodt jest współtwórcą oryginalnej, polskiej metody sztywnych elementów skończonych oraz autorem oryginalnej hybrydowej metody sztywnych i odkształcalnych elementów skończonych. Na Jego dorobek naukowy składa się m.in.: 25 monografii i skryptów, ponad 200 oryginalnych twórczych publikacji naukowych, a także 110 opracowań na rzecz gospodarki. Wypromował 9 doktorów. Prowadził wiele projektów badawczych. Otrzymał m.in. 18 nagród ministra edukacji narodowej oraz ministra nauki, a także 47 nagród rektora Politechniki Gdańskiej. Prof. Edmund Wittbrodt był prodziekanem i dziekanem Wydziału Budowy Maszyn oraz, przez dwie kadencje, rektorem Politechniki Gdańskiej (1990-1996). Był także ministrem edukacji narodowej (2000-2001), członkiem Konferencji Rektorów Uczelni Europejskich (1990-1996). Jest kierownikiem Katedry Mechaniki i Mechatroniki, a także Zakładu Mechaniki i Wytrzymałości Materiałów (od 1991).

  Prof. Edmund Wittbrodt od 1997 roku jest Senatorem RP, był członkiem Komisji Gospodarki Narodowej (1997-2001) oraz przewodniczącym Komisji Nauki i Edukacji Narodowej (1997-2005). Był członkiem Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy (1997-2001), w tym Komitetu Nauki i Technologii, posłem do Parlamentu Europejskiego (2003-2004), członkiem Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej (2001-2004). Od 2005 jest Przewodniczącym Komisji Spraw Unii Europejskiej.

  Prof. Edmund Wittbrodt pełni liczne funkcje w towarzystwach i stowarzyszeniach naukowych. Od 1974 roku jest członkiem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Pełnił funkcję członka zarządu i wiceprzewodniczącego Oddziału Gdańskiego, a także był sekretarzem (1978-1986) i członkiem Komisji Rewizyjnej. W ramach PTMTS organizował i aktywnie uczestniczył w wielu seminariach i konferencjach naukowych.

- **Profesor John Katsikadelis** (Ateny, Grecja) i **profesor Reinhold Kienzler** (Brema, Niemcy) na wniosek Oddziału Warszawskiego.

  Obaj uczeni wraz z prof. Włodzimierzem Kurnikiem Rektorem Politechniki Warszawskiej kontynuują współpracę międzynarodową zainicjowaną przez profesorów A. Sawczuka, W. Szczepińskiego i R. Bogacza z Polski oraz profesorów O. Mahrenholtza, H. Lippmanna i T. Lehmanna z Niemiec, współorganizując od 1978 roku Sympozja Polsko-Niemieckie,

które przekształcono w roku 1993 na Sympozja Polsko-Grecko-Niemieckie, rozszerzając współpracę na badaczy z Grecji. Od tego czasu były one koordynowane przez profesorów R. Bogacza, A. Kounadisa i O. Mahrenholza, po czym koordynowanie powierzono wymienionym na wstępie badaczom, którzy z powodzeniem je kontynuują, wpływając na rozwój mechaniki teoretycznej i stosowanej. Działalność wymieniona wyżej, jak i nieprzeciętne osiągnięcia naukowe obu badaczy uzasadniają wniosek o nadanie im godności członka honorowego naszego Towarzystwa.

* * * * *

Medal Honorowy Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego dla Prezesa PAN prof. Michała Kleibera

15 kwietnia 2011 r. z okazji Święta Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy odbyło się uroczyste posiedzenie Senatu UKW, podczas którego prof. Michał Kleiber – członek Oddziału Warszawskiego PTMTS – otrzymał Medal Honorowy Casimirus Magnus tej uczelni, przyznawany osobom szczególnie zasłużonym.

* * * * *

Order Zasługi Republiki Francuskiej dla Prezesa PAN prof. Michała Kleibera

Prezydent Republiki Francuskiej dekretem z dnia 12 października 2011 r. mianował profesora Michała Kleibera Oficerem Państwowego Orderu Zasługi.

* * * * *

Nagroda dla prof. Jana Awrejcewicza

Profesor Jan Awrejcewicz z Oddziału Łódzkiego PTMTS został w lutym 2011 r. uhonorowany prestiżową nagrodą badawczą im. Alexandra von Humboldta (Humboldt Research Award) za ostatnie jego osiągnięcia w obszarze badań naukowych i pracy dydaktycznej. Nagroda badawcza im. Alexandra von Humboldta skierowana jest do wybitnych naukowców będących u szczytu swej kariery naukowej, tzn. profesorów i kierowników/dyrektorów jednostek naukowych.

* * * * *

Nominacje profesorskie członków PTMTS

W 2011 roku członkowie naszego Towarzystwa otrzymali z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nominacje profesorską:

- 24 lutego 2011 r.

  Tadeusz Michał Wegner z Oddziału Poznańskiego
- 19 września 2011 r.

  Tadeusz Hoffmann z Oddziału Poznańskiego
- 24 października 2011 r.

  Krzysztof Grysa z Oddziału Kieleckiego

  Jarosław Jędrysiak z Oddziału Łódzkiego

2. JUBILEUSZE

2.1. Jubileusz 90-lecia Profesora Zbigniewa Szczepana Kączkowskiego

W dniu 10 kwietnia 2011 r. Profesor Zbigniew Kączkowski ukończył 90 lat. Z tej okazji 10 maja 2011 r. w Sali Senatu Politechniki Warszawskiej odbyła się uroczystość Jubileuszu 90-lecia Profesora. Uroczystość uświetnili goście z Polski i z zagranicy, ponad 100 osób, w tym JM Rektor Politechniki Warszawskiej prof. dr hab. inż. Włodzimierz Kurnik, Prorektor PW prof. dr hab. inż. Roman Gawroński oraz Prezes Polskiej Akademii Nauk prof. dr hab. inż. Michał Kleiber.

Laudację na cześć Jubilata pt. *Dziecko Szczęścia* wygłosił prof. Grzegorz Jemielita.

Jubilat – w sposób niezwykle interesujący – przedstawił bogato ilustrowaną slajdami historię swojej rodziny. Tytuł przemówienia Profesora był bardzo wymowny, po prostu *XC*.

Na Jubileusz została wydana Księga Pamiątkowa z pracą doktorską Profesora z 1953 roku w języku polskim i angielskim. W preambule do tej pracy napisaliśmy poniższe zdania.

Drodzy Czytelnicy

W dniu 10 kwietnia 2011 r. Profesor Zbigniew Kączkowski ukończył 90 lat.

Z okazji tego pięknego Jubileuszu oddajemy do Waszych rąk niezwykłą pracę doktorską z 1953 roku ***Obliczanie płyt anizotropowych metodą nakładania ugięć fałdowych*** *humanisty, konstruktora, uczonego, wspaniałego Człowieka, naszego Mistrza i Nauczyciela*

Profesora Zbigniewa Szczepana Kączkowskiego.

Mija 58 lat od momentu powstania tej – jakże pomysłowej i pięknej – pracy. Naszym zdaniem, ta pionierska praca nie straciła nic na wartości, co więcej, twierdzimy, że nie została w pełni wykorzystana przez następnych badaczy. Z uwagi na piękno i ważność pracy doktorskiej Profesora, chcieliśmy zorganizować uroczyste odnowienie doktoratu, ale niestety stało się to niemożliwe, gdyż Profesor bronił pracę na Politechnice Gdańskiej, a Statut, tej zasłużonej dla nauki uczelni, nie przewiduje tego typu uroczystości. Żywimy nadzieję, że Senat Politechniki Gdańskiej zmieni Statut i na Jubileuszu 95-lecia lub 100-lecia odnowimy ten doktorat. Profesorowi życzymy 120 lat życia, a Państwu miłej lektury.

Poniżej przedstawiamy notkę biograficzną Profesora.

Profesor Zbigniew Szczepan Kączkowski urodził się 10 kwietnia 1921 r. w Krakowie. Wymieńmy kilka znaczących dat Jego kariery naukowej:

- 1945-1949 – studia na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Gdańskiej,
- 1950 – niespełna rok po ukończeniu studiów zostaje Kierownikiem Katedry Wytrzymałości Materiałów i Mechaniki Budowli w Szkole Inżynierskiej w Szczecinie,
- 1953 – rozpoczyna pracę w kierowanej przez Profesora Witolda Nowackiego Katedrze Mechaniki Budowli na Wydziale Budownictwa Przemysłowego Politechniki Warszawskiej; w tym samym roku broni na Politechnice Gdańskiej pracę doktorską *Obliczenie płyt anizotropowych metodą nakładania ugięć fałdowych*,
- 1955 – zostaje Kierownikiem Katedry Mechaniki Budowli na Politechnice Warszawskiej,
- 1957 – otrzymuje tytuł profesora nadzwyczajnego,
- 1957 – wchodzi w skład Komitetu Organizacyjnego Członków Założycieli Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, powstaje Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (rejestracja 1958 rok), którego jest aktywnym członkiem do dzisiaj,
- 1972 – otrzymuje tytuł profesora zwyczajnego,
- 1978 – otrzymuje godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej,
- 1983 – odchodzi na emeryturę.

Krótki przegląd osiągnięć naukowych Profesora Kączkowskiego dowodzi, że jego znaczący wkład w rozwój polskiej mechaniki jest nie do przecenienia. Prof. Z. Kączkowski napisał 17 monografii i podręczników oraz ponad 120 prac, rozpraw i raportów naukowych. W pracy naukowej

w wielu dziedzinach mechaniki Z. Kączkowski uzyskał wiele wartościowych i uznanych wyników. Szczególnie znane są Jego osiągnięcia w mechanice prętów, tarcz, płyt i powłok, w zakresie sprężystym i termosprężystym.

Książka Profesora *Metoda Crossa* (napisana wspólnie z S. Błaszkowiakiem) została przetłumaczona na język angielski i wydana pod tytułem *Iterative Methods in Structural Analysis*.

Profesor Z. Kączkowski uzyskał wiele wartościowych nagród za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne, w tym sześciokrotnie nagrodę Ministra Edukacji. W roku 1984 otrzymał specjalną nagrodę Ministra Budownictwa za drugie wydanie książki *Płyty. Obliczenia statyczne*. Książka ta została także przetłumaczona na język rosyjski.

W roku 2007 Profesor Zbigniew Kączkowski został nagrodzony medalem nr. 1 Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej.

W roku 2007 Profesor Zbigniew Kączkowski został także nagrodzony medalem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Komputerowej im. O.C. Zienkiewicza za całokształt działalności.

Istotnym elementem pracy Profesora są recenzje prac naukowych (795) oraz rozpraw doktorskich i dorobku naukowego przy awansach habilitacyjnych i profesorskich (147).

Bardzo ważną dziedziną działalności Profesora Z. Kączkowskiego jest kształcenie młodej kadry naukowej. Jest on promotorem 24 rozpraw doktorskich. Niektórzy z Jego doktorantów są już profesorami.

Profesor Z. Kączkowski jest również członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego i American Mathematical Society.

Wiele informacji biograficznych o Profesorze Zbigniewie Kączkowskim, wraz z komentarzami i anegdotami, znaleźć można w książce wydanej z okazji Jubileuszu 85-lecia przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Warszawskiej w roku 2006.

Wojciech Gilewski
Grzegorz Jemielita

2.2. Jubileusz 80-lecia Profesora Czesława Woźniaka

W dniach 8-10 czerwca 2011 r. odbyła się w Łodzi Konferencja „Modelling of Microstructured Media III". Drugi dzień konferencji poświęcony był Jubileuszowi 80-lecia Profesora Czesława Woźniaka.

Profesor Czesław Woźniak urodził się 15 marca 1931 r. w Katowicach. W 1956 roku ukończył Wydział Budownictwa Politechniki Śląskiej i rozpoczął pracę w Katedrze Mechaniki Teoretycznej. Rozprawę doktorską obronił w 1961 roku, stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w 1963 roku, tytuł profesora nadzwyczajnego nauk technicznych został Profesorowi nadany przez Radę Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w 1969 roku, a w 1977 tytuł profesora zwyczajnego nauk matematycznych.

W 1964 roku rozpoczął pracę na Wydziale Budownictwa Politechniki Łódzkiej jako kierownik Katedry Mechaniki Budowli. W latach 1966-1969 pracował na Wydziale Matematyki i Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1988-1996 pełnił obowiązki kierownika grupy badawczej mechaniki kompozytów w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. W 1996 roku rozpoczął pracę w Instytucie Matematyki i Informatyki Politechniki Częstochowskiej.

Profesor Woźniak aktywnie współpracował z wieloma zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Prowadził wykłady na Uniwersytetach w Pizie, Bochum, Glasgow, Pekinie, „La Sapienza" w Rzymie, „Tor Vergata" w Rzymie oraz Uniwersytecie Technicznym w Aachen i Międzynarodowym Centrum Mechaniki w Udine.

Profesor Woźniak jest autorem lub współautorem 7 monografii i 295 artykułów naukowych dotyczących matematyki i mechaniki kontinuum (opublikowanych w latach 1960-2010). Wykształcił liczne grono naukowców, będąc promotorem 25 przewodów doktorskich.

W 1988 roku profesor Czesław Woźniak uzyskał tytuł doktora honoris causa Politechniki Łódzkiej, a w 2007 Politechniki Częstochowskiej. Od lat 60. utrzymuje aktywne związki naukowe z Politechniką Łódzką, szczególnie z Wydziałem Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska.

Stanowiska dydaktyczne

- 1955-1964 – młodszy asystent, asystent, adiunkt w Katedrze Mechaniki i Wytrzymałości Materiałów, Wydział Budownictwa, Politechnika Śląska, Gliwice,
- 1964-1966 – docent i kierownik Katedry Mechaniki Konstrukcji, Wydział Budownictwa, Politechnika Łódzka,

- 1966-1969 – docent w Katedrze Teorii Sprężystości i Plastyczności, Wydział Matematyki i Fizyki, Uniwersytet Warszawski,
- 1969-1988 – profesor nadzwyczajny (od 1969), profesor zwyczajny (od 1977); kierownik Zakładu Mechaniki Ciała Stałego (1976-1988), dyrektor Instytutu Mechaniki, Wydział Matematyki, Informatyki i Mechaniki, Uniwersytet Warszawski (1984-1988),
- 1988-1996 – profesor; kierownik Zakładu Teorii Kompozytów, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa (od 1992), kierownik Studium Doktoranckiego IPPT,
- 1996-2001 – profesor; Politechnika Częstochowska.

Wykłady i szkolenia zagraniczne

- 1972-1973 – profesor wizytujący, Szkoła Inżynierska w Pizie, Włochy,
- 1979-1980 – profesor wizytujący, Wydział Mechaniki, Uniwersytet w Bochum, Niemcy,
- 1979, 1983 – profesor wizytujący, Uniwersytet w Glasgow, Wielka Brytania,
- 1972, 1974, 1976 – starszy wykładowca, Międzynarodowe Centrum Mechaniki, Udine, Włochy,
- 1986 – profesor wizytujący, Uniwersytet w Pekinie, Chiny,
- 1994 – profesor wizytujący, Uniwersytet La Sapienza, Rzym, Włochy, profesor wizytujący, Uniwersytet L'Aquila, L'Aquila, Włochy,
- 1999, 2000 – profesor wizytujący, RWTH, Aachen, Niemcy.

Nagrody

- 1966 – Nagroda M.T. Hubera, Polska Akademia Nauk,
- 1967, 1970, 1990 – Nagroda Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Informatyki, druga klasa,
- 1970 – Nagroda F. Jasińskiego, Polska Akademia Nauk,
- 1974 – Nagroda Zespołowa Rady Ministrów za pracę nt. teorii struktur siatkowych, druga klasa,
- 1973, 1983 – Nagroda Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Informatyki, pierwsza klasa,
- 1990 – Nagroda Zespołowa Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za pracę nt. modelowania kompozytów warstwowych,
- 2002 – Nagroda Zespołowa Ministra Edukacji Narodowej i Sportu za redakcję i współautorstwo VIII tomu serii „Mechanika Techniczna".

Kierowanie projektami badawczymi

- 1992-1995 – grant Komitetu Badań Naukowych „Mikrodynamika materiałów kompozytowych",
- 1996-1999 – grant Komitetu Badań Naukowych „Analiza efektu skali w dynamice kompozytów",
- 1995, 1996, 1997 – granty Uniwersytetu „Roma III" na badania dynamiki ciał mikroniejednorodnych.

Działalność w stowarzyszeniach i organizacjach naukowych

- członek Komitetu Mechaniki Polskiej Akademii Nauk,
- członek Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (PTMTS), od roku 2005 członek honorowy PTMTS, wieloletni członek Zarządu Głównego PTMTS,

- członek i założyciel International Society for the Interaction of Mathematics and Mechanics,
- członek GAMM,
- redaktor kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* (*JTAM*),
- członek the International Advisory Board of Archives of Mechanics,
- wieloletni Przewodniczący Sekcji Mechaniki Ciał z Mikrostrukturą Komitetu Mechaniki Polskiej Akademii Nauk,
- wieloletni Przewodniczący Sekcji Mechaniki Konstrukcji Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk,
- wieloletni Przewodniczący Sekcji Materiałów Kompozytowych Komitetu Nauki o Materiałach Polskiej Akademii Nauk,
- wieloletni członek rad naukowych: Instytutu Maszyn Przepływowych PAN (Gdańsk), Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN (Warszawa).

Publikacje prof. Czesława Woźniaka

- Monografie

1. *Nieliniowa teoria powłok*, PWN, Warszawa, 1996
2. *Podstawy dynamiki ciał odkształcalnych*, PWN, Warszawa, 1969
3. *Siatkowe dźwigary powierzchniowe. Podstawy teorii i przykłady obliczeń*, PWN, Warszawa, 1970
4. *Nieliniowa mechanika konstrukcji*, współautor: M. Kleiber, PWN, Warszawa, 1982
5. *Więzy w mechanice ciał odkształcalnych*, seria: *Najnowsze osiągnięcia nauki*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa 1988
6. *Nonlinear Mechanics of Stuctures*, współautor: M. Kleiber, PWN, Warszawa, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht/Boston/London, 1991
7. *Averaging Techniques in Thermomechanics of Composite Solids. Tolerance Averaging Versus Homogenization*, współautor: E. Wierzbicki, Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa, 2000
8. *A Model for Analysis of Micro- Heterogeneous Solids*, Mechanik Berichte 1, IAM, RWTH, Aachen, 1999
9. *Mechanika sprężystych płyt i powłok*, seria *Mechanika Techniczna*, t. VIII, redaktor i współautor, PWN, Warszawa, 2001
10. *Thermomechanics of Heterogeneous Solids and Structures. Tolerance Averaging Approach*, współredaktorzy: B. Michalak, J. Jędrysiak, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź, 2008

- Książki

1. *Podstawy nieliniowej teorii sprężystości*, współautor: Z. Wesołowski, PWN, Warszawa, 1970
2. *Nonlinear Mechanics of Constrained and Discretized Material Continua*, CISM, Udine (Italy), 1973
3. *Wstęp do mechaniki analitycznej kontinuum materialnego*, w: *Dynamika układów sprężystych*, red. Cz. Woźniak, Ossolineum, Wrocław, 1976, 187-285
4. *Analytical Mechanics of Elastic Media*, w: *Nonlinear Mechanics of Elastic Bodies*, CISM Courses and Lectures, 227, Springer Verlag, 1975, 55-79
5. *Large Deformations of Elastic and Nonelastic Plates, Shells and Rods*, Ruhr Universität Bochum, Mitteilungen aus dem Institut für Mechanik, 20, 1980

6. *On the Non-Classical Boundary Value Problems in Structural and Solid Mechanics*, Raporty Politechniki Wrocławskiej, Wrocław, 1981
7. *Mechanika ośrodków ciągłych*, Część IV w *Podstawy mechaniki*, red. H. Zorski, PWN, Warszawa, 1985, 378-436
8. *Mechanics of Continuous Media*, w: *Foundations of Mechanics*, red. H. Zorski, PWN--Elsevier, 1992, 405-483.
9. *Modelowanie w dynamice kompozytów. Teoria i zastosowania*, współautor M. Woźniak, Prace IPPT, Warszawa, 1995
10. *Selected Topics in the Mechanics of Inhomogeneous Media*, współredaktorzy: R. Świtka, M. Kuczma, Uniwesytet Zielonogórski, Zielona Góra, 2006
11. *Advances in the mechanics of inhomogeneous media*, współredaktorzy: M. Kuczma, R. Świtka, K. Wilmański, Uniwesytet Zielonogórski, Zielona Góra, 2010
12. *Mathematical Modelling and Analysis in Continuum Mechanics of Microstructured Media*, współredaktor, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice, 2010

Jarosław Jędrysiak
Bogdan Michalak

2.3. Jubileusz 70-lecia dra hab. inż. Jerzego Gołasia, prof. nadzw. UTP

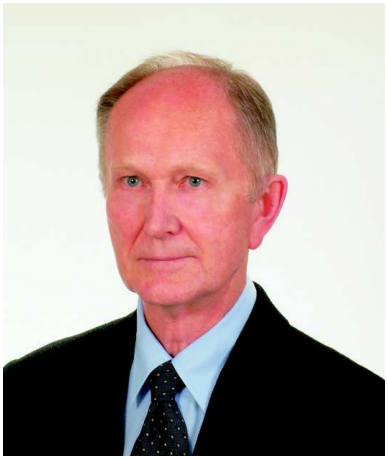

W dniu 21 października 2011 r. w sali Senatu Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, w Regionalnym Centrum Innowacji odbyła się Sesja Naukowa zorganizowana dla uczczenia 70-lecia urodzin dra hab. inż. Jerzego Gołasia, prof. UTP.

Jubilat urodził się 23 marca 1941 r. w Czarnkowie województwie wielkopolskim. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1958 roku po ukończeniu Technikum Przemysłu Okrętowego w Gdańsku. W latach 1958-1963 studiował na Wydziale Budownictwa Lądowego w Politechnice Gdańskiej specjalność mosty, którą ukończył z wynikiem bardzo dobrym, uzyskując dyplom magistra inżyniera budownictwa lądowego. Przeniósł się do Poznania, gdzie 1 kwietnia 1964 r. podjął pracę dydaktyczną na stanowisku asystenta w Katedrze Mechaniki Budowli i Konstrukcji Budowlanych na Oddziale Melioracji Wodnych w Wyższej Szkole Rolniczej (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy). Od tego czasu datuje się działalność naukowo-dydaktyczna Jubilata w szkolnictwie wyższym. W 1966 roku ukończył kurs pedagogiczny w Studium Nauk Pedagogicznych WSR w Poznaniu.

W latach 1964-1972 działalność badawcza Jubilata koncentrowała się głównie na problematyce związanej z teorią płyt cienkich, płyt jednostronnie użebrowanych i płyt trójwarstwowych. W tej tematyce uzyskał wiele wartościowych wyników. W szczególności wspólnie z prof. dr. hab. inż. Ryszardem Ganowiczem podał rozwiązania analityczne dla półpasma płytowego z żebrami jednostronnymi obciążonego na krawędzi momentem skupionym i siłą skupioną oraz rozwiązania dla nieograniczonej i półnieograniczonej płyty obciążonej jednostkowymi siłami tarczowymi. Własne indywidualne rozwiązania przedstawił w pracy doktorskiej *Pewne przypadki nieciągłych warunków brzegowych dla kołowych płyt trójwarstwowych*, obronionej 16 czerwca 1969 r. na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Poznańskiej. Wyniki pracy doktorskiej zostały zreferowane na Konferencji Naukowej Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN w 1969 roku oraz opublikowane w *Rozprawach Inżynierskich* w 1971 roku. Na stanowisko adiunkta został powołany w październiku 1969 r.

Od 1 października 1970 r. podjął pracę na stanowisku wykładowcy w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu (obecnie Politechnika Opolska) na Wydziale Budownictwa Lądowego, obejmując jednocześnie kierownictwo Pracowni Konstrukcji Budowlanych. 1 listopada 1971 r. został powołany na stanowisko docenta etatowego w WSI w Opolu.

Obok metod analitycznych Jubilat zainteresowany był także metodami numerycznymi stosowanymi w mechanice, początkowo metodą wariacyjnego ujęcia różnic skończonych, a następnie metodą elementów skończonych. Pracując w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu, opracował wraz z asystentami algorytmy i programy komputerowe do obliczeń statycznych i dynamicznych płyt i powłok obrotowych, zarówno w zakresie liniowym, jak i geometrycznie nieliniowym (wariant umiarkowanych obrotów). W czerwcu 1975 r. kierowana przez niego pracownia została przekształcona w Zakład Mechaniki Budowli. Zakładem tym kierował do 30 kwietnia 1989 r. Jako pracownik naukowo-dydaktyczny z ponad czterdziestoletnim stażem Jubilat prowadził wykłady, seminaria naukowe i ćwiczenia z wielu przedmiotów teoretycznych i zawodowych. W swojej działalności dydaktycznej i szkoleniowej wprowadził wiele nowości wynikających z własnych badań naukowych. Na szczególne uznanie zasługuje prowadzenie jeszcze w WSI w Opolu wielu cykli seminariów naukowych z różnych zagadnień teorii i analizy płyt i powłok, które pozwoliły wyszkolić własną kadrę naukową.

We wspomnianym okresie jeden z pracowników Zakładu uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego, a pięciu innych pod opieką Jubilata – jako promotora – uzyskało stopnie naukowe doktora nauk technicznych: dwóch na Politechnice Gdańskiej, jeden na Politechnice Łódzkiej i dwóch w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu. Cztery z owych doktoratów zostały wyróżnione. Był także promotorem trzech prac dyplomowych w zakresie budownictwa, które uzyskały nagrody II i III stopnia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

W latach 1976-1980 stworzył i kierował zespołem naukowym realizującym zadania: *Numeryczne rozwiązania powłok obrotowych w oparciu o liniową i geometryczną nieliniową teorię powłok*, *Opracowanie programów na EMC do obliczeń statycznych płyt*. Uwieńczeniem osiągnięć naukowych Jubilata w owym okresie było m.in. wydanie wspólnie z doktorantem Zygmuntem Kasperskim monografii *Obliczenia numeryczne powłok obrotowych metodą elementów skończonych*, OTPN-PWN, Warszawa-Wrocław, 1978.

Z dniem 1 września 1973 r. został powołany na stanowisko prodziekana ds. dydaktyki na Wydziale Budownictwa Lądowego WSI w Opolu. Funkcję tę pełnił do 31 sierpnia 1974 r. Od 1 września 1974 r. został powołany na stanowisko dziekana tego wydziału, a po reorganizacji uczelni został powołany na stanowisko dyrektora Instytutu Inżynierii Lądowej na prawach wydziału. Funkcję tę pełnił do 31 sierpnia 1976 r. W okresie od 1 września 1984 r. do 31 sierpnia 1987 r. pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu ds. nauki.

1 października 1989 r. podjął pracę na Wydziale Budownictwa w Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy (obecnie Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy) na stanowisku docenta w Katedrze Mechaniki Budowli (obecnie Katedra Mechaniki Konstrukcji).

Począwszy od roku 1989, Jubilat rozszerzył zainteresowania o zagadnienia związane z mechaniką kompozytów, a zwłaszcza koniecznością stosowania teorii uściślonych w analizie wytrzymałościowej lepkosprężystych dźwigarów powierzchniowych wykonanych z kompozytów włóknistych.

Dnia 22 stycznia 2003 r. Rada Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Gdańskiej nadała Mu stopień naukowy doktora habilitowanego z wyróżnieniem, za przedstawioną rozprawę *Efekt ścinania poprzecznego w kompozytowych dźwigarach powierzchniowych*.

Od 1 grudnia 2003 r. jest profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy oraz kierownikiem Zakładu Mechaniki Budowli w Katedrze Mechaniki Konstrukcji na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska. Prowadził wykłady na studiach doktoranckich Wydziału Inżynierii Mechanicznej (d. Wydziału Mechanicznego) UTP. Ponadto aktualnie pełni obowiązki promotora przewodu doktorskiego otwartego w 2007 roku na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska.

Jest autorem 53 opublikowanych prac naukowych (w tym 26 współautorskich), a spośród nich: osiem w *Archiwum Inżynierii Lądowej*, sześć w *Rozprawach Inżynierskich*, cztery w *Mechanice Teoretycznej i Stosowanej*, dwie w *Mechanice i Komputerze* i po jednej w *Mechanics of Composite Materials* (lista filadelfijska) oraz *Studia Geotechnica et Mechanica*, a także jednej monografii w PWN, dwie w *Procedings of the SSTA Conference*, Gdańsk-Jurata 2000, 2005, *Shell Structures; Theory and Applications*, cztery w *Inżynierii i Budownictwie*, dwie w *Österreichische Kunststoff Zeitschrift*, dziewiętnaście w *Zeszytach Naukowych*: Politechniki Gdańskiej, Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu, Politechniki Śląskiej, UTP w Bydgoszczy, Uniwersytetu Lwowskiego i Instytutu Fizyko-Mechanicznego Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie oraz po jednej w *Pracach Komisji Nauk Podstawowych i Stosowanych Poznańskiego Towarzystwa Naukowego* i *Przeglądzie Budowlanym*.

Ponadto przygotował i przedstawił 57 prac (w tym 30 współautorskich), które opublikowano w materiałach konferencji naukowych. Łącznie opublikował 110 artykułów i referatów naukowych.

W maju 1983 r. został powołany na rzeczoznawcę Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa w specjalności 5.1 – konstrukcje skomplikowane i pionierskie w budownictwie kubaturowym. Od kwietnia 1984 r. do października 1989 r. pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Rady Technicznej CUTOB-PZITB Oddział w Opolu, a w latach 1985-1989 funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu Oddziału PZITB w Opolu. Od 1970 roku jest członkiem Komitetu Nauki PZITB, a w latach 1995-1998 był w Zarządzie Głównym tego Komitetu.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej od 1969 roku, w latach 1984-1987 pełnił funkcję przewodniczącego Zarządu Oddziału PTMTS w Opolu. W latach 2007-2010 był przewodniczącym Zarządu Oddziału PTMTS w Bydgoszczy. W kadencji XXII 1984-1986 był zastępcą członka Zarządu Głównego PTMTS.

Od 1972 roku był członkiem Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, w latach 1975-1981 wiceprzewodniczącym Wydziału Nauk Technicznych OTPN.

Przez okres czterech kolejnych kadencji, tj. w latach 1978-1993 był członkiem Sekcji Mechaniki Konstrukcji Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN. W 1982 roku przewodniczył Komitetowi Organizacyjnemu III Konferencji Naukowej KILiW PAN „Konstrukcje powłokowe – teoria i zastosowanie". Był członkiem Komitetu Naukowego III i IV Konferencji „Konstrukcje powłokowe".

Od 1989 roku jest członkiem Komisji Inżynierii Budowlanej Oddziału Katowickiego PAN, a od 1992 roku członkiem Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2008 i 2010 roku był członkiem Komitetu Naukowego Międzynarodowego Sympozjum „Mosty – tradycja i nowoczesność", UTP w Bydgoszczy.

Był dwukrotnie po dwie kadencje członkiem Senatu Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu i Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy.

Jest czterokrotnym laureatem nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dwu zespołowych II i III stopnia oraz dwu indywidualnych III stopnia), wielokrotnie otrzymywał nagrody Rektora Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu i Rektora UTP w Bydgoszczy. W 2004 roku otrzymał wyróżnienie marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dziedzinie „Nauka i Postęp Techniczny" za nowatorskie prace naukowe.

Otrzymał odznaczenia: Złoty Krzyż Zasługi (1980) i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1988). Ponadto został wyróżniony Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1983) i Złotą Odznaką Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budowlanych (1989) oraz Złotą Odznaką *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej* (2009).

Adam Podhorecki

2.4. Jubileusz 80-lecia Profesora Piotra Perzyny

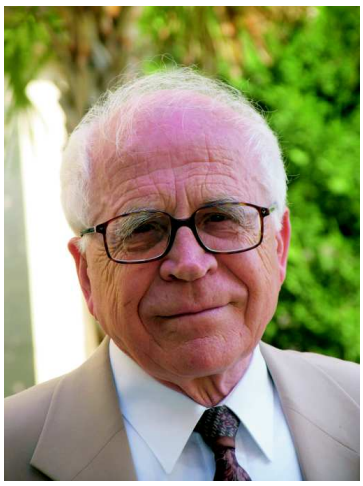

Piotr Perzyna urodził się w 1931 roku koło Łowicza. Początki Jego działalności naukowo-dydaktycznej sięgają jeszcze czasów studenckich roku 1953. Wówczas, będąc jeszcze studentem Wydziału Mechanicznego, Technologiczno-Konstrukcyjnego Politechniki Warszawskiej, został w tej uczelni zatrudniony jako asystent w Katedrze Mechaniki Ogólnej. Dnia 28 czerwca 1956 r. ukończył studia i uzyskał tytuł magistra inżyniera na podstawie pracy dyplomowej kierowanej przez prof. Wacława Olszaka. Dalsza działalność naukowa Profesora była realizowana w nowopowstałym Instytucie Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk. Z tym ośrodkiem naukowym Profesor Perzyna był związany przez ponad 45 lat, będąc kolejno zatrudniony w Zakładzie Mechaniki Ośrodków Ciągłych na stanowiskach: starszego asystenta od 1956 roku, adiunkta od 1959 roku, docenta od 1964 roku, a dalej profesora nadzwyczajnego od 1971 roku i profesora zwyczajnego od 1978 roku. Od stycznia 1964 r. Profesor Perzyna był kierownikiem Pracowni Teorii Lepkoplastyczności, zaś od lutego 1979 r. kierownikiem Pracowni Teorii Materiałów Niesprężystych IPPT PAN, do momentu odejścia na emeryturę.

W IPPT PAN w 1959 roku uzyskał stopień doktora nauk technicznych (promotor prof. Wacław Olszak), a 25 kwietnia 1963 r. stopień doktora habilitowanego. W latach 1961-1962 odbył staż podoktorski w zespole prof. Williama Pragera w Division of Applied Mathematics, Brown University, Providence, R.I., USA.

W latach 1963-1973 prowadził wykłady monograficzne na Wydziale Matematyki Uniwersytetu Warszawskiego z *Teorii plastyczności* i *Termodynamiki materiałów niesprężystych*, w latach 1969-1970 przebywał w National Science Foundation Senior Fellow w Department of Engineering Mechanics, University of Kentucky, Lexington, USA. W latach 1982 i 1985 pracował jako CNRS Visiting Professor w Université Poitiers we Francji oraz w 1982 roku jako Visiting Professor w Brown University, Providence, R.I., USA. W 1985 roku przebywał jako Visiting Professor w MIT, Cambridge, Mass., USA oraz w 1986 roku jako Visiting Professor w Tokyo University, Japonia. W latach 1988-1991 był DFG Visiting Professor w Universität Hannover w Niemczech.

Podstawową dyscypliną naukową Profesora jest mechanika ciała stałego. Profesor Piotr Perzyna jest współtwórcą nowej dyscypliny naukowej – teorii lepkoplastyczności. Jego prace z tej dziedziny stały się podstawą intensywnych badań w wielu krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowych. Na szczególną uwagę zasługują badania i uzyskane rezultaty w dziedzinie modelowania konstytutywnego materiałów niesprężystych dla opisu lokalizacji i zniszczenia. Prof. Piotr Perzyna zaproponował oryginalną koncepcję opisu w ramach termodynamicznej struktury z parametrami wewnętrznymi. Wybór zbioru parametrów wewnętrznych jest uzasadniony zarówno podstawami fizykalnymi, jak również obserwacjami doświadczalnymi. Koncepcja ta została szeroko wykorzystana do zbadania zjawisk lokalizacji i zniszczenia w monokryształach oraz w materiałach polikrystalicznych metodami analitycznymi. Z tego okresu pochodzą też wyniki o postaci kryteriów lokalizacji deformacji plastycznych. Dzięki temu szczegółowo zbadał wpływ różnych efektów na wystąpienie zjawiska lokalizacji. Profesor Piotr Perzyna osiągnął również oryginalne rezultaty w dziedzinie badania niestabilności procesów plastycznego płynięcia i teorii zniszczenia. Rezultaty tych badań mają szczególne znaczenie dla rozwoju metod numerycznych oraz symulacji procesów plastycznego płynięcia. Opracowane procedury numeryczne są stabilne i pozwalają na badanie zjawisk lokalizacji i zniszczenia. Dzięki temu są powszechnie cytowane i rozwijane w wielu ośrodkach naukowych USA, Anglii, Francji, Hiszpanii, Danii, Włoch, Holandii, Japonii, Niemiec, Argentyny, Bułgarii, Rumunii i Rosji.

Profesor Piotr Perzyna uzyskał bardzo ciekawe rezultaty w dziedzinie termodynamiki materiałów niesprężystych oraz w zagadnieniach dynamicznych i falowych. Dużą wagę poznawczą i praktyczną miały Jego prace w dziedzinie opisu własności mechanicznych materiałów napromieniowanych. Warto dodać, że tematyka prac doktorskich w różnych ośrodkach zagranicznych (np. Delft University of Technology, MIT, Tokyo University, George Washington University, Grenoble University, Barcelona University of Technology) często jest inspirowana wynikami badań Profesora Perzyny.

Wiele rozdziałów w obecnie wydawanych monografiach naukowych dotyczących teorii plastyczności omawia szczegółowo rezultaty Profesora Piotra Perzyny z zakresu teorii lepkoplastyczności oraz modelowania konstytutywnego dla opisu lokalizacji i zniszczenia. Będąc na emeryturze, Profesor nie zmienił swojego trybu życia, dalej jest aktywny w pracach Rady Naukowej Instytutu, tutaj przebywa kilka razy w tygodniu, utrzymując aktywność jako doradca, współpracownik i współautor artykułów ze swoimi młodszymi kolegami czy uczniami. Jest dalej kreatywny i poszukujący nowych tematów. Na przykład, ostatnio z pasją zajął się zagadnieniem istnienia zasady wariacyjnej Hamiltona dla ciał dyssypatywnych i ewentualnymi konsekwencjami wynikającymi z niezmienniczości funkcjonału działania.

Profesor Piotr Perzyna uczestniczył w wielkiej liczbie konferencji międzynarodowych i był zapraszany do ich komitetów naukowych oraz do wygłaszania referatów generalnych. Od 1964 roku brał czynny udział we wszystkich Międzynarodowych Kongresach Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (IUTAM), wygłaszając na nich referaty dotyczące własnych badań naukowych. Na Kongresie IUTAM w Toronto w 1980 roku został poproszony o wygłoszenie referatu generalnego. Uczestniczył w wielu Sympozjach IUTAM oraz Colloquiach EUROMECH. Był organizatorem konferencji międzynarodowych, odpowiedzialnym za poziom merytoryczny tych spotkań. Ze względu na swoje rozległe, przyjacielskie kontakty zawsze był w stanie zgromadzić na tych

spotkaniach wybitnych naukowców, stawiających rangę imprezy przez Niego organizowanych na najwyższym poziomie. Sam organizował trzy Colloquia EUROMECH w 1972, 1979 i 1986. Był również głównym organizatorem XVI Polskiej Konferencji Ciała Stałego (Krynica, 1974) oraz XXXIII Solid Mechanics Conference (Zakopane, 2000). Organizował w 1978, 1980, 1988 i 1997 międzynarodowe kursy w Europejskim Centrum Mechaniki CISM w Udine, Włochy. Profesor Piotr Perzyna w latach 1981-1986 pełnił funkcje członkowskie w Europejskim Komitecie Mechaniki (EUROMECH).

Od 1964 roku przez 30 lat był członkiem Komitetu Redakcyjnego *Archiwum Mechaniki Stosowanej* i *Rozpraw Inżynierskich*. Od 1972 do 2002 roku był członkiem Komitetu Redakcyjnego *Biblioteki Mechaniki Stosowanej*, IPPT, PAN. W latach 1991-1996 był członkiem Advisory Board *International Journal of Plasticity*, Pergamon Press; 1990-1996 członkiem Advisory Board *International Journal Impact Engineering*, Pergamon Press; 1992-1998 członkiem Advisory Board *JSME International Journal Mechanics and Material Engineering*, The Japan Society of Mechanical Engineers; 1992-1997 członkiem Advisory Board *European Journal of Mechanics*.

Od 1974 roku jest członkiem Rady Naukowej IPPT PAN, przewodnicząc w wielu jej komisjach. Przez trzy kadencje pełnił funkcje kierownika Sekcji Mechaniki Ciała Stałego w Komitecie Mechaniki PAN.

Na dorobek twórczy Profesora składa się 6 monografii naukowych oraz 2 podręczniki akademickie i blisko 300 oryginalnych prac naukowych, w zdecydowanej większości publikowanych w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej, w tym przed uzyskaniem tytułu profesora zwyczajnego 103, po uzyskaniu tego tytułu blisko 200.

Publikacje, których Profesor jest autorem, są powszechnie cytowane, a kilka z nich należy do najczęściej cytowanych polskich prac w dziedzinie nauk technicznych i matematycznych (prace z lat 1963, 1966, 1971, 1978). Teoria lepkoplastyczności, którą Profesor utworzył, jest powszechnie omawiana również w najpoważniejszych monografiach wydanych w eksponowanych wydawnictwach naukowych. W tym miejscu wypada wymienić artykuł, który należy uznać za otwierający nową dziedzinę – lepkoplastyczność materiałów, a mianowicie *The constitutive equations for rate sensitive plastic material* opublikowany w *Quarterly of Applied Mathematics*, vol. 15, 321-332. Ponadto Profesor jest autorem lub współautorem ponad dwudziestu wydawnictw książkowych, w tym jednej z pierwszych w świecie książek na temat plastyczności z 1966 roku. Cytowania prac Profesora nie ograniczają się tylko do publikacji z listy filadelfijskiej. Setki prac promocyjnych doktorskich i habilitacyjnych nawiązujące do problematyki plastyczności zawsze omawiają fundamentalne wyniki Profesora Piotra Perzyny.

Patrząc na imponującą liczbę Jego zagranicznych staży naukowych, wizyt profesorskich i wyjazdów na najbardziej prestiżowe konferencje naukowe na świecie, bez wątpienia można powiedzieć, że należy do wąskiego grona naukowców prawdziwie światowych, dla których nawet w trudnych latach naszej powojennej historii granice nie stanowiły istotnej przeszkody.

Profesor Piotr Perzyna jest promotorem 17 skończonych przewodów doktorskich. Z Jego współpracowników 9 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, a 7 tytuł profesora. Profesor inspirował również wielu innych badaczy, a wartość dyskusji naukowych z Nim jest nie do przecenienia. Jest badaczem, który istotnie i skutecznie nakierowuje tematykę naukową dyskutantów czy uczestników seminariów. To jest liczna rzesza współpracowników, którzy nie zmieniają przedstawianej statystyki, a którzy prawdziwie należą do grona Jego wychowanków; dzięki Profesorowi mechanika polska utrzymuje i ugruntowuje swoją pozycję naukową na świecie. Nazwiska Jego doktorantów, w porządku alfabetycznym to: Angel Baltov, Józef Bejda, Paweł Dłużewski, Aldona Drabik, Kurt Frischmuth, Tadeusz Jeske, Witold Kosiński, Sumio Murakami, Zdzisław Nowak, Anna Pabjanek, Ryszard Pęcherski, Amalia Pielorz, Jacek Rońda, Katarzyna Szmit-Saxton, Tomasz Wierzbicki i Włodzimierz Wojno.

Profesor jest bardzo wymagającym promotorem, ale także znakomitym i bardzo wysoko szanowanym specjalistą, kolegą i przyjacielem. Jego entuzjazm, wysoki standard etyczny i naukowa

uczciwość w dążeniu do rozwiązania problemów naukowych, znalezienia wytłumaczenia obserwowanych zjawisk, w sumie podejście do badań ukształtowały umysły pokolenia współpracowników. Wielu z Jego uczniów i doktorantów stało się dobrze znanymi fachowcami – uczonymi w kraju i za granicą. Na przykład Tomasz Wierzbicki ma pozycje profesora w MIT, Angel Baltov przez wiele lat pełnił funkcje Dyrektora naukowego Bułgarskiej Akademii Nauk, Sumio Murakami jest profesorem w Nagoya University, Witold Kosiński jest profesorem w Polsko-Japońskiej Wyższej Szkole Technik Komputerowych, w której przez 6 lat pełnił funkcję prorektora ds. naukowych, a Aldona Drabik pełni tam funkcję prorektora ds. ogólnych, Jacek Rońda, obecnie profesor w AGH, był profesorem przez wiele lat w Cape Town University, Kasia Saxton jest od wielu lat profesorem w Loyola University w Nowym Orleanie, profesorami w IPPT PAN są Paweł Dłużewski, Zdzisław Nowak i Ryszard Pęcherski, ten ostatni przez wiele lat był profesorem w Politechnice Krakowskiej, a Kurt Frischmuth jest profesorem w Uniwerytetu w Rostoku.

Profesor Piotr Perzyna jest laureatem prestiżowych nagród. W 1960 roku nagrody im. M. T. Hubera, Wydziału IV PAN, w 1968 roku zespołowej Nagrody Państwowej II stopnia, w 1974 i 1978 roku nagród Sekretarza Naukowego PAN, w 1984 roku indywidualnej Nagrody Państwowej II stopnia oraz w 1993 roku wraz z prof. Erwinem Steinem z Hanoweru (dr h.c. Politechniki Poznańskiej) nagrody Max Plank Research Award (Max Plank Society and Humboldt Association). Profesor Piotr Perzyna jest odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wielu kolegów i przyjaciół na całym świecie chciałoby się dołączyć do wyżej wymienionej grupy bliskich kolegów Profesora i życzyć wiele szczęśliwych lat w Jego działalności naukowej i życiu prywatnym.

Witold Kosiński
Zdzisław Nowak

2.5. Jubileusz 80-lecia Profesora Józefa Giergiela

W dniu 15 listopada 2011 r. w auli AGH odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Robotyki z okazji Jubileuszu 80 lat życia prof. zw. dra hab. inż. Józefa Giergiela, doktora honoris causa Politechniki Rzeszowskiej i Politechniki Łódzkiej, Profesora Honorowego AGH i Politechniki Warszawskiej, wieloletniego pracownika Wydziału, pełniącego wiele zaszczytnych funkcji między innymi Prorektora AGH oraz Dziekana Wydziału.

W uroczystym posiedzeniu Rady Wydziału wzięło udział wielu znakomitych gości, rektorów i prorektorów uczelni, dziekanów i prodziekanów wydziałów, przedstawicieli polskiego świata nauki z Polskiej Akademii Nauk i kilkunastu uczelni z całego kraju, Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych oraz bardzo licznie przybyli przyjaciele i wychowankowie Jubilata.

Jubilat swoje wystąpienie poświęcił bardzo osobistym refleksjom o życiu i pracy naukowca.

Szczegółowa relacja z uroczystości została zamieszczona w *Biuletynie AGH-2011*, nr 47.

Sylwetkę Jubilata przedstawił prof. Janusz Kowal, Dziekan Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Robotyki.

Nasz dzisiejszy Jubilat urodził się 3 stycznia 1931 r. w Krakowie. Po ukończeniu z wyróżnieniem Liceum Elektrotechnicznego w Krakowie w roku 1950, otrzymuje obowiązujący naówczas nakaz pracy do Centralnego Biura Projektów Maszyn Elektrycznych w Katowicach.

W roku 1952 podejmuje studia w Akademii Górniczo-Hutniczej na Wydziale Mechaniczno-Elektrycznym, które kończy w roku 1957, uzyskując stopień magistra inżyniera mechanizacji hutnictwa. Już w czasie studiów podejmuje pracę zawodową jako konstruktor w Biurze Projektów Maszyn Drogowych „MADRO" w Krakowie, a w rok później, na tym samym stanowisku, w Zakładach Cynkowych w Trzebini.

W 1958 roku rozpoczyna pracę naukowo-dydaktyczną w Katedrze Mechaniki na Wydziale Maszyn Górniczych i Hutniczych w swojej macierzystej AGH, przechodząc kolejno stanowiska od asystenta do profesora zwyczajnego.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych nadaje Mu w roku 1965 Rada Wydziału Maszyn Górniczych i Hutniczych Akademii Górniczo-Hutniczej na podstawie rozprawy *Wpływ tłumienia w układach nieliniowych na oscylacyjny charakter drgań w konstrukcjach.*

Sześć lat później, tj. w roku 1971, ta sama Rada nadaje Mu stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy *Problemy tarcia konstrukcyjnego w dynamice maszyn.*

W roku 1976 otrzymuje tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, zaś w roku 1986 – tytuł profesora zwyczajnego. W latach 1972-1974 pełni funkcję z-cy dyrektora Instytutu Podstaw Konstrukcji Maszyn, zaś po reorganizacji na Wydziale Maszyn Górniczych i Hutniczych tę samą funkcję pełni w Instytucie Mechaniki i Wibroakustyki. Po kolejnej reorganizacji na wydziale zostaje kierownikiem Katedry Robotyki i Dynamiki Maszyn na Wydziale Inżynierii Mechanicznej i Robotyki. W latach 1974-1977 pełni funkcję prodziekana Wydziału Maszyn Górniczych i Hutniczych, w latach 1977-1986 funkcję dziekana tego wydziału, a następnie w latach 1986-1989 funkcję prorektora AGH.

Równolegle z pracą naukową prowadzi działalność zawodową, pełniąc od 1962 roku funkcję konsultanta naukowego w przemyśle hutniczym, najpierw w Hucie „Łabędy", a następnie w Hucie „Bobrek", Hutniczym Przedsiębiorstwie Remontowym i Hucie „Dzierżyński" (obecnie Huta Bankowa).

Po ukończeniu pracy w AGH przechodzi do Politechniki Rzeszowskiej, gdzie do dziś aktywnie pracuje na stanowisku profesora zwyczajnego w Katedrze Mechaniki Stosowanej i Robotyki na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa.

Politechnika Rzeszowska nadaje Mu godność doktora honoris causa. Godność tę nadaje mu także Politechnika Łódzka oraz Uniwersytet du Littoral. Ponadto godność Honorowego Profesora nadaje mu Politechnika Warszawska i Akademia Górniczo-Hutnicza.

Bogaty dorobek naukowy prof. Józefa Giergiela skupia się wokół szeroko rozumianej problematyki mechaniki stosowanej. Głównymi obszarami aktywności naukowej Profesora są zagadnienia nieliniowej dynamiki układów mechanicznych z tarciem, dynamiki maszyn, identyfikacji układów mechanicznych oraz robotyki i mechatroniki.

Opublikował ponad 400 publikacji naukowych, w tym 33 podręczniki i monografie.

Jednym z najważniejszych osiągnięć Profesora jest przeprowadzenie kompleksowej analizy nieliniowych układów dynamicznych, z uwzględnieniem różnych odmian tłumienia drgań,

w tym tarcia wewnętrznego zachodzącego w materiale, tarcia suchego, tłumienia mieszanego, tłumienia wiskotycznego oraz tarcia konstrukcyjnego. Znaczącym osiągnięciem Profesora jest też opracowanie metody zapobiegania powstawaniu drgań samowzbudnych w układach z tarciem. Osiągnięcia te przedstawione są w licznych publikacjach, a także w monografiach Profesora. Do najbardziej znaczących monografii z tego zakresu można zaliczyć:

- *Zagadnienia stateczności w układach dyskretnych*, Wyd. IPPT PAN, 1970,
- *Problemy tarcia konstrukcyjnego w dynamice maszyn*, Wyd. AGH, Kraków, 1971,
- *Zagadnienia tłumienia drgań*, Wyd. AGH, Kraków, 1974,
- *Tłumienie drgań układów mechanicznych*, PWN, Warszawa, 1990,
- *Drgania mechaniczne*, AGH, Kraków, 2000.

Profesor Józef Giergiel jest współtwórcą polskiej szkoły naukowej tłumienia drgań w układach mechanicznych.

Należy podkreślić, że prace naukowe Profesora z zakresu dynamiki maszyn są głęboko osadzone w realiach polskiego przemysłu. Szczególnie wartościowe pod względem naukowym są prace dotyczące dynamiki napędu maszyn hutniczych. Ich rezultaty to oryginalne metody modelowania i analizy sprzężonych drgań mechanicznych i elektrycznych, uwzględniające nieliniowości występujące w układach napędowych.

Znaczące dla rozwoju mechaniki są dokonania Profesora w dziedzinie identyfikacji układów mechanicznych. Efektem osiągnięć w tym obszarze jest oryginalna metoda identyfikacji modeli układów mechanicznych w warunkach wymuszenia losowego i udarowego. Podsumowaniem osiągnięć Profesora w obszarze identyfikacji stanowi wysoko ceniona monografia *Identyfikacja układów mechanicznych*, PWN, Warszawa, 1987, napisana wspólnie ze swoim wychowankiem, profesorem Tadeuszem Uhlem.

W latach osiemdziesiątych ubiegłego stulecia swoje zainteresowania naukowe Profesor koncentruje na zagadnieniach robotyki i mechatroniki, uzyskując wiele wartościowych wyników, zarówno o charakterze poznawczym, jak i aplikacyjnym. Na szczególną uwagę zasługują prace dotyczące kinematyki i dynamiki mobilnych robotów kołowych. Prace Profesora i Jego współpracowników w tej dziedzinie znajdują odzwierciedlenie w licznych publikacjach, a także w monografiach:

- *Kinematyka, dynamika i sterowanie mobilnych robotów kołowych*, Wyd. AGH, Kraków, 2000,
- *Zastosowanie metod sztucznej inteligencji w mechatronicznym projektowaniu mobilnych robotów kołowych*, Wyd. AGH, Kraków, 2004,
- *Podstawy robotyki i mechatroniki*, Wyd. AGH, Kraków, 2004.

Najnowsze prace prof. Józefa Giergiela dotyczą wykorzystania metod sztucznej inteligencji w sterowaniu systemów mechatronicznych. Prace te prowadzi na przykładzie stacjonarnych i mobilnych robotów kołowych i kroczących, co powoduje, że obok wysokiego poziomu naukowego mają one jeszcze wysoki walor edukacyjny.

Podejmuje także pionierskie badania z zakresu mikro- i nanomechaniki oraz mikro-, a także nano- i bionanorobotów. Wygłasza wiele referatów i publikacji z tej dyscypliny naukowej, m.in. w Politechnice Łódzkiej i Rzeszowskiej, na I Polskiej Konferencji z Mikro i Nanotechnologii, Polsko-Czeskim Seminarium 2007 i 2008 rok. Prowadzi wykłady z tej dyscypliny na studiach stacjonarnych i doktoranckich w Politechnikach Rzeszowskiej i Białostockiej.

Profesor Józef Giergiel ma wielkie zasługi jako organizator nauki. Jest także zaangażowanym i powszechnie lubianym Nauczycielem Akademickim. Wypromował ponad 250 magistrów inżynierów, opracował ponad 300 recenzji rozpraw doktorskich, habilitacyjnych i opinii wniosków profesorskich. Jest promotorem 18 prac doktorskich. Pod jego opieką wykonano 6 rozpraw habilitacyjnych w AGH, tworząc szkołę naukową w zakresie identyfikacji układów mechanicznych oraz

robotyki i mechatroniki. Pod Jego kierownictwem naukowym wykształciło się 6 profesorów tytularnych. Jest jednym ze współtwórców kierunku *Automatyka i Robotyka* w Polsce. Jest autorem lub współautorem 29 książek i podręczników akademickich o wysokim poziomie merytorycznym i dydaktycznym.

Profesor Józef Giergiel jest znany i bardzo szanowany w krajowych i międzynarodowych gremiach mechaników i specjalistów z zakresu robotyki. Od wielu kadencji jest członkiem Komitetu Mechaniki PAN, Komitetu Budowy Maszyn PAN, Komitetu Transportu PAN, Zespołu Naukowo-Dydaktycznego MEN, Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej. Od 2003 roku przewodniczy Sekcji Dynamiki Układów Komitetu Mechaniki PAN. Z inicjatywy Profesora realizowane są projekty badawcze finansowane przez Komitet Badań Naukowych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Unię Europejską, jak i bezpośrednio przez przemysł.

Profesor Józef Giergiel od początku pracy naukowo-dydaktycznej podejmuje współpracę naukową z liczącymi się ośrodkami naukowymi na całym świecie, w tym szczególnie z Politechniką Warszawską. Na początku lat 70. XX wieku podejmuje owocną współpracę z profesorem Zbigniewem Osińskim, głównie w zakresie nieliniowej dynamiki maszyn. Aktywnie uczestniczy w realizacji, ale także koordynacji badań naukowych w ramach wielu programów badawczych (CPBP, CPBR, Granty KBN). Na szczególne wyróżnienie zasługuje Jego aktywny udział w realizacji, ale przede wszystkim w koordynacji badań w ramach centralnie sterowanych programów badawczych poświęconych komputerowo wspomaganemu projektowaniu maszyn. Programy te, kierowane przez profesora Zbigniewa Osińskiego, a realizowane w latach 1976-1990, przyczyniły się do powstania wielu silnych i współpracujących ze sobą zespołów naukowych.

Profesor Józef Giergiel aktywnie angażuje się w rozwój naukowy wielu pracowników naukowych, opiniując ich dokonania na różnych szczeblach awansu naukowego. Jest założycielem i członkiem Kolegium Redakcyjnego wydawanego w Politechnice Warszawskiej czasopisma *Machine Dynamics Problems*. Jest aktywnym członkiem komitetów naukowych i uczestnikiem wielu konferencji naukowych organizowanych przez Politechnikę, np. Konferencji „Metody i środki projektowania wspomaganego komputerowo".

Profesor Józef Giergiel wspólnie w wieloma zespołami prowadzi badania naukowe, szczególnie z zakresu nieliniowej dynamiki maszyn. Badania te owocują licznymi publikacjami i prezentacjami na konferencjach naukowych.

Przedstawiając sylwetkę Profesora, nie sposób pominąć Jego umiejętności tworzenia wspaniałej atmosfery do pracy zespołowej. Swoim współpracownikom zawsze daje przykład solidnej pracy naukowej, dydaktycznej i wychowawczej. Należy podkreślić, że jest On nie tylko wybitnym polskim uczonym, ale przy tym niesłychanie skromnym i uczynnym człowiekiem.

Bolesław Karwat

3. WSPOMNIENIA

3.1. Profesor Zbigniew Stanisław Olesiak

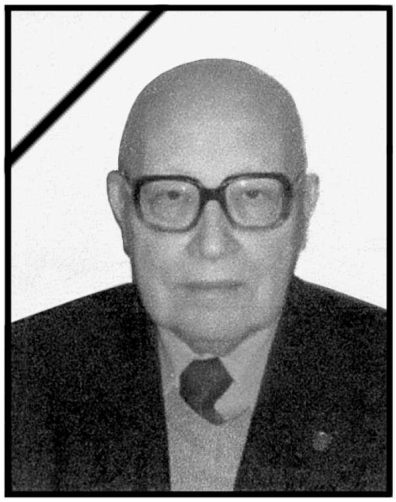

(1927–2011)

Zbigniew Olesiak urodził się 29 marca 1927 r. w Katowicach, dokąd Jego rodzice – Maria i Stanisław przenieśli się czasowo ze Lwowa w celach zarobkowych. Ojciec pracował jako urzędnik na poczcie. Dzieciństwo Zbigniew Olesiak spędził we Lwowie, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej oraz do Konserwatorium Polskiego Towarzystwa Muzycznego. W latach okupacji niemieckiej był uczniem Szkoły Handlowej, a w 1942 roku rozpoczął pracę jako robotnik w fabryce produkującej rolety do zaciemniania okien. Od jesieni 1942 roku należał do Szarych Szeregów, a od 1944 roku do AK (batalion „Trzaski"). Maturę zdał we Lwowie, już po zajęciu miasta przez Armię Czerwoną. Po egzaminach wstępnych w październiku 1944 roku rozpoczął studia na wydziale Energetyki i Budowy Maszyn Lwowskiego Instytutu Politechnicznego. W marcu 1945 roku Zbigniew Olesiak został aresztowany przez NKGB, spędził dwa tygodnie w słynnym z okrucieństwa więzieniu przy ul. Łąckiego we Lwowie.

We wrześniu 1945 roku opuścił Lwów i z matką przybył do Gdańska. Tu kontynuował naukę na Wydziale Mechanicznym Politechniki Gdańskiej, uzyskując dyplom w 1948 roku. Jeszcze w czasie studiów rozpoczął pracę jako młodszy asystent w Katedrze Stereomechaniki Technicznej kierowanej przez profesora M. T. Hubera. Trzy lata asystentury, do momentu wyjazdu państwa Huberów do Krakowa, odcisnęły się w życiu i pamięci młodego wtedy asystenta, który oprócz dyskusji naukowych spędzał czas z profesorem Huberem, grając z nim w szachy, bywał w jego domu na przyjęciach, grał na prośbę pani profesorowej utwory Chopina.

Równocześnie studiując i pracując, Zbigniew Olesiak rozwijał też swoje umiejętności muzyczne w Średniej Szkole Muzycznej w Sopocie, a w listopadzie 1948 roku zdał egzamin dyplomowy w klasie fortepianu prof. J. Ekiera. Poza pracą zawodową muzyka klasyczna pozostała wielkim zamiłowaniem Profesora przez całe Jego życie.

Po 1948 roku Zbigniew Olesiak przeniósł się do Warszawy, gdzie znalazł zatrudnienie na ponad 4 lata w biurze projektów przy CPN. W tym czasie rozpoczął i ukończył studia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Warszawskiego, otrzymując dyplom magistra filozofii w zakresie matematyki w 1952 roku. W styczniu 1954 roku Zbigniew Olesiak rozpoczął pracę w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN w charakterze adiunkta. Pracę doktorską (nazywaną wtedy kandydacką) obronił w 1955 roku, promotorem jej był profesor Witold Nowacki, a temat pochodził od profesora M. T. Hubera. Dwa lata później Centralna Komisja Kwalifikacyjna dla Pracowników Nauki po przeprowadzeniu odpowiedniego postępowania nadała Zbigniewowi Olesiakowi tytuł naukowy docenta. W latach 1956-1962 pracował równocześnie na Wydziale Samochodów i Ciągników Politechniki Warszawskiej z roczną przerwą w latach 1958-1959, podczas której odbył staż podoktorski na Uniwersytecie w Glasgow. Tam współpracował z prof. I. N. Sneddonem. Wspólne zainteresowania naukowe (między innymi zagadnieniami brzegowymi termosprężystości) oraz muzyczne zaowocowały przyjaźnią – prof. Sneddon często odwiedzał Warszawę, Uniwersytet Warszawski, IPPT PAN, jak również Filharmonię Warszawską. Wspomnieć tu należy o tym, że profesor Sneddon był założycielem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Szkockiej.

W 1963 roku Zbigniew Olesiak został profesorem nadzwyczajnym w IPPT PAN. W latach 1966-1968 prof. Zbigniew Olesiak pracował na kontrakcie na Uniwersytecie Houstońskim w USA. Po powrocie do kraju przeniósł się do pracy na Wydziale Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie pozostał do swojej emerytury. Tu pełnił wiele kierowniczych funkcji, przez trzy kadencje był wicedyrektorem Instytutu Mechaniki, prodziekanem Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki (1972-1975), a w latach 1981-1984 dyrektorem Instytutu Mechaniki. Profesor Zbigniew Olesiak pracował i wykładał na wielu uniwersytetach zagranicznych: Houston (USA, 1966-1968), Glasgow, Strathdyde i Bath (Wielka Brytania), Waterloo (Kanada, 1980), Manitoba (Kanada, 1981-1982), Paderborn (RFN, 1986), Darmstadt (RFN, 1990), Stuttgart (RFN, 1991-1992), z cyklami wykładów wystąpił w Międzynarodowym Centrum Mechaniki CISM Udine (Włochy).

Działalność naukowa profesora Zbigniewa Olesiaka została udokumentowana w postaci publikacji w czasopismach (począwszy od 1955 roku) i monografiach. Jej problematykę stanowiły zagadnienia teorii sprężystości, termosprężystości, termodyfuzji, teorii lepkosprężystości i plastyczności, mikropolarnej teorii sprężystości. Szczególny wkład profesor Olesiak wniósł do mieszanych zagadnień brzegowych opisujących zagadnienia kontaktu ciał lub szczelin. Jego prace są często cytowane przez innych autorów (na szczególne podkreślenie zasługuje tu praca wspólna z I. N. Sneddonem opublikowana w *Archive of Rational Mechanics*). Dorobek publikacyjny profesora Olesiaka jest bardzo duży, obejmuje około 200 pozycji, które ukazały się między innymi w następujących czasopismach: *Archiwum Mechaniki Stosowanej*, *Bulletin de l'Akademie Polonaise des Science* (Série des Science Techniques), *Rozprawy Inżynierskie*, *Archive for Rational Mechanics and Analysis*, *Archiwum Budowy Maszyn*, *Archiwum Inżynierii Lądowej*, *Journal of Thermal Stresses*, *Quarterly Journal of Mechanics and Applied Mathematics*, *Mechanika Teoretyczna i Stosowana*, *Journal of Technical Physics*, *Rendiconti di Mathematica*, *Zeitschrift für angewandte Mathematik und Mechanik*, *European Journal of Mathematical Analysis and Applications*, *Wear*, *Matematyka Stosowana*, *Physicochemical Mechanics of Materials*, *Journal of Elasticity*, a także w księgach pamiątkowych i wydawnictwach konferencyjnych. Profesor Olesiak był współautorem monografii *Termodyfuzja w ciałach stałych, Strength of Structural Elements*, autorem *Fracture Mechanics – Coupled Fields*, wydanej w Stuttgarcie oraz rozdziałów w kilku innych monografiach. Profesor Olesiak przetłumaczył 10 monografii z języka angielskiego i rosyjskiego na język polski, w tym dwie z języka rosyjskiego na angielski. Swoje prace przedstawił na ponad 160 konferencjach naukowych.

Profesor Olesiak był promotorem 6 prac doktorskich. Opiekował się również licznymi stażami podoktorskimi naukowców przybywających do niego z zagranicy. Szczególnie blisko związał się

z pracownikami Uniwersytetu Lwowskiego (Rudnicki, Jewtuszenko, Mokryk, Kulczycki-Żygajło, Pyriew), którym przekazywał nie tylko wiedzę dotyczącą mechaniki, lecz także historii Jego ukochanego Lwowa. Ponadto staż naukowy pod Jego kierunkiem odbyli Andrejew oraz Miszuris. Na współpracowników ze Lwowa zawsze czekał przygotowany pokój w domu państwa Olesiaków na ul. Śląskiej w Warszawie.

Przez wiele lat miałem zaszczyt uczestniczyć w seminariach profesora Olesiaka, prowadzonych tradycyjnie w poniedziałki, dla młodych pracowników naukowych. Profesor inspirował nas do badań, wskazując nowe kierunki naukowego rozwoju; zawsze służył radą, traktując nas młodszych po ojcowsku. Przekazał nam, Jego uczniom, swoją wiedzę z mechaniki ciała stałego, termodyfuzji, metod matematycznych stosowanych do rozwiązywania zagadnień fizyki matematycznej. Nauczył nas stawiania problemów, analizy otrzymywanych rozwiązań, wyciągania wniosków. Natomiast szczególnie cenne pozostały dla nas Jego wyjątkowe uwagi i wskazówki dotyczące życia codziennego. Profesor Olesiak był świetnym wykładowcą, wychowawcą młodzieży. Studenci Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego cenili Jego wykłady, seminaria, o czym świadczy wybór na najlepszego wykładowcę w roku akademickim 1978-1979.

Oprócz wspomnianej pracy naukowej i dydaktycznej Zbigniew Olesiak dużo czasu poświęcał na działalność społeczną. Był członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, sekretarzem generalnym i prezesem Zarządu Głównego. W latach 1963-1991 był redaktorem naczelnym i redaktorem *Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*, potem wchodził w skład Rady Redakcyjnej tego pisma. Był również przez wiele lat członkiem Rady Redakcyjnej *International Journal of Engineering Science* (USA). Należał do kilku towarzystw naukowych w Polsce i za granicą (PTMTS, PTM, Society for Natural Philosophy, GAMM, Society for Interaction of Mathematics and Mechanics). O wszechstronności profesora Zbigniewa Olesiaka świadczy między innymi pięciokrotne powołanie na członka Rady Naukowej Instytutu Historii Nauki PAN.

Profesor Zbigniew Olesiak był sekretarzem Okręgu Warszawa oraz Sekretarzem Zarządu Głównego i Wiceprezesem Rady Naczelnej w Światowym Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Został odznaczony między innymi Krzyżem Armii Krajowej (Londyn), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim O.O.P. (Londyn), Krzyżem Partyzanckim Obrony Lwowa. Był wyróżniony Medalem Edukacji Narodowej i innymi. Nagrodzony wielokrotnie przez resort szkolnictwa wyższego i nauki.

Profesor Zbigniew Olesiak miał mocne wsparcie w rodzinie. Z panią Hanną pobrali się w 1956 roku. Małżonka profesora była zatrudniona jako pracownik naukowo-dydaktyczny na Politechnice Warszawskiej. Wychowali razem córkę i syna. Prof. Z. Olesiak był dziadkiem dla dwóch wnuczek i dwóch wnuków. Przed śmiercią doczekał narodzin prawnuczka, przyjął to z wielką radością.

Ciężka choroba, z którą dzielnie walczył, przykuła Go do łóżka. Profesor Olesiak do końca był aktywny, kontaktował się ze światem poprzez Internet. Mimo cierpienia przyjmował przyjaciół i gości, zawsze pamiętał o szczególnych dla nas dniach. W każdej rozmowie interesował się naszymi losami, rodzinami.

W dniu 16 maja 2011 r. odszedł od nas profesor Zbigniew Olesiak, wielki uczony w dziedzinie mechaniki, człowiek o wszechstronnej wiedzy, znawca i wielbiciel muzyki, teatru. Odszedł nasz nauczyciel, a jednocześnie przyjaciel. W dniu 20 maja 2011 r. spoczął na cmentarzu Wawrzyszewskim w Warszawie żegnany przez rodzinę, kolegów ze Związku Żołnierzy Armii Krajowej, współpracowników i znajomych. Pożegnaliśmy Go, pozostawiając pamięć o Nim w naszych myślach i sercach.

Stanisław Matysiak

* * * * *

Do wspomnienia o Zbigniewie Olesiaku chciałbym dodać krótką refleksję o Jego działalności związanej z historią nauki, w szczególności z historią osiągnięć polskich inżynierów i mechaników. Dwaj uczeni z ukochanego Lwowa: Maksymilian Tytus Huber oraz Włodzimierz Stanisław Burzyński byli w centrum Jego zainteresowania. W roku 2006 ukazała się napisana wspólnie ze Zbigniewem W. Englem książka: *Maksymilian Tytus Huber: biografia i reprinty dzieł naukowych*, wydana przez Instytut Technologii i Eksploatacji w Radomiu. W rok później ukazało się jej uzupełnione drugie wydanie. Sylwetki wspomnianych wielkich mechaników stały się także przedmiotem naszych wspólnych zainteresowań z profesorem Olesiakiem. Dzięki temu mieliśmy okazje do zawsze miłych i oczekiwanych licznych spotkań w ciągu ostatnich kilkunastu lat.

Obszerna publikacja prof. Zbigniewa Olesiaka w *European Journal of Mechanics, Series A Solids* z roku 2000 poświęcona życiu i działalności naukowej M. T. Hubera stała się dla mnie źródłem inspiracji do działań, aby uczcić w roku 2004 setną rocznicę opublikowania fundamentalnej pracy M. T. Hubera o energetycznej hipotezie wytężenia. Odbywający się w tym samym roku XXI Międzynarodowy Kongres Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej IUTAM w Warszawie stał się dodatkową motywacją, aby przypomnieć postać tego polskiego uczonego międzynarodowej społeczności mechaników. W czasie naszego spotkania na jednym ze zjazdów PTMTS zrodził się pomysł przygotowania angielskiego tłumaczenia opublikowanej po polsku we Lwowie w 1904 roku w *Czasopiśmie Technicznym* pracy M. T. Hubera *Właściwa praca odkształcenia jako miara wytężenia materiału*. Praca ta, poprzedzona wstępem Zbigniewa Olesiaka: *Huber's yield criterion and strength hypothesis centennial*, została opublikowana w *Archives of Mechanics* w 2004 roku. Drugim pomysłem było zorganizowanie w Krakowie w dniach 12-14 sierpnia 2004 r., w przeddzień XXI Kongresu IUTAM, międzynarodowej konferencji International Symposium on Developments of Plasticity and Fracture: Centenary of M. T. Huber Criterion. Zadania tego podjęły się wspólnie Akademia Górniczo-Hutnicza i Politechnika Krakowska. Zaangażowanie profesora Zbigniewa Olesiaka oraz profesorów Michała Życzkowskiego, Zbigniewa Engla i Stanisława Wolnego przyczyniły się do tego, że konferencja ta zakończyła się dużym sukcesem, skupiając 80 uczestników z 19 krajów całego świata. Każdy z uczestników Sympozjum w Krakowie, jak również uczestnicy XXI Kongresu IUTAM, otrzymali reprinty angielskiego tłumaczenia publikacji M. T. Hubera oraz wstępu Z. Olesiaka.

Nasze wspólne zainteresowania z profesorem Zbigniewem Olesiakiem skupiły się następnie na postaci Włodzimierza Burzyńskiego. Zbigniew Olesiak był wcześniej redaktorem naukowym cennego dwutomowego opracowania *Włodzimierz Burzyński. Prace Wybrane*, które zostało wydane przez Polską Akademię Nauk w 1982 roku. Dzieło to spełniło szczególne zadanie, gdyż w ponurym okresie stanu wojennego przyczyniło się do uchronienia przed zapomnieniem dzieła wybitnego polskiego mechanika. Nasze rozmowy o życiu i działalności tego lwowskiego uczonego naprowadziły mnie na pomysł opublikowania angielskiego tłumaczenia jednej z fundamentalnych prac Włodzimierza Burzyńskiego *Teoretyczne podstawy hipotez wytężenia* z *Czasopisma Technicznego* oryginalnie wydanej po polsku w 1929 roku we Lwowie. Nadarzającą się okazją był organizowany w dniach 9-13 lutego w 2009 r. w Gdańsku Kongres GAMM (Geselschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik). Angielskie tłumaczenie tej pracy zostało opublikowane w *Engineering Transactions* w 2008 roku pt. *Theoretical foundations of the hypothesis of material effort*. Publikacja tłumaczenia została poprzedzona notą biograficzną *Włodzimierz Stanisław Trzywdar Burzyński (1900-1970)* autorstwa Zbigniewa Olesiaka. Specjalnie przygotowany reprint angielskiego tłumaczenia pracy Burzyńskiego poświęconej kryterium wytężeniowemu *Burzyński failure criteria. Translation of the original paper* został wręczony uczestnikom Kongresu GAMM w Gdańsku.

Z kolei ogrom oryginalnych materiałów źródłowych o życiu i działalności Włodzimierza Burzyńskiego, który został zgromadzony przez Zbigniewa Olesiaka, skłonił nas po wielu dyskusjach do podjęcia kolejnej inicjatywy wydawniczej. Zaplanowaliśmy wspólnie napisanie krótkiej monografii pt. *Włodzimierz Burzyński. Biografia i dzieło o wytężeniu materiałów*, która jest przewidziana w planie wydawniczym Prac IPPT PAN w Warszawie. Rozdział pierwszy *Życie profesora Włodzimierza Stanisława Trzywdara Burzyńskiego (1900-1970)* został napisany przez Zbigniewa Olesiaka. Niestety, mój Współautor nie doczekał zakończenia tej pracy. W czasie naszego ostatniego spotkania, na tydzień przed śmiercią, omawialiśmy szczegółowo poprawki do napisanego przez Niego rozdziału. Wtedy też Zbigniew Olesiak nakreślił zupełnie nowy plan tego fragmentu monografii, wręczając mi odpowiednie materiały i namawiając do nakreślenia nowej perspektywy, która by uwzględniła wkład innych polskich mechaników i inżynierów poprzedzających i współczesnych pokoleniu W. Burzyńskiego. Przyjmuję to jako testament do spełnienia.

Ryszard Pęcherski

3.2. Profesor Jerzy Maryniak

(1932–2011)

24 maja 2011 r. zmarł prof. dr hab. inż. Jerzy Maryniak. Był jednym z najwybitniejszych znawców problematyki lotniczej w Polsce, niekwestionowanym autorytetem w dziedzinie mechaniki lotu, ekspertem w zakresie badania przyczyn katastrof lotniczych.

Jerzy Maryniak urodził się 22 października 1932 r. w Łomży. Jego rodzice Stanisław i Elżbieta z domu Kołodziejska byli pracownikami poczty; ojciec w wielu miejscowościach był naczelnikiem poczty. Charakter, ambicje, postawy życiowe człowieka kształtowane są zazwyczaj we wczesnej młodości przez najbliższe otoczenie. Dla Jerzego Maryniaka ten czas to lata wojny. Krótko przed 1939 rokiem rodzina zamieszkała we wsi Dąbrowa k. Żuromina. Podczas wojny ojciec Jerzego – Stanisław był żołnierzem, a wuj Anastazy Kołodziejski – komendantem obwodu sierpeckiego Armii Krajowej. W tym czasie młody Jerzy przerabiał zakres sześciu klas szkoły podstawowej w tajnym nauczaniu w miejscu zamieszkania. Czy to nadmiar wolnego czasu, czy też patriotyczna świadomość skłoniły Jerzego oraz innych żuromińskich nastolatków do założenia drużyny harcerskiej liczącej około czterdziestu chłopców. Tajne zbiórki odbywały się w przykościelnym klasztorze. W lecie 1944 roku na wieść o wybuchu powstania w Warszawie żuromińscy harcerze

odgrzebali własną broń i wyruszyli w stronę stolicy. Na szczęście tuż za Żurominem niedoszłych powstańców zatrzymali żołnierze Armii Krajowej, nakazując powrót do domów (zob. *Kurier Żuromiński*, 12 (181), 20 III 2009, *Harcerze czasów okupacji* – Adam Ejnik).

W 1945 roku Jerzy Maryniak zdał egzamin do Państwowego Gimnazjum w Mławie, ale naukę rozpoczął w Państwowym Gimnazjum i Liceum w Działdowie, dokąd przeprowadzili się Jego rodzice. Po zdaniu małej matury w roku 1949 wstąpił do Państwowego Liceum Mechanicznego i Lotniczego w Warszawie, które ukończył w 1952 roku, otrzymując dyplom technika mechanika budowy płatowców. Tegoż roku rozpoczął studia na Wydziale Lotniczym Politechniki Warszawskiej, a ukończył je w listopadzie 1958 roku z tytułem inżyniera magistra lotnictwa.

Z Politechniką Warszawską Jerzy Maryniak związał swe życie zawodowe. Pracę rozpoczął 1 czerwca 1957 r. w Katedrze Mechaniki Lotu Wydziału Lotniczego jako asystent naukowo-badawczy. Po reorganizacji nadal pracował w Katedrze Mechaniki, a następnie w Zakładzie Mechaniki Wydziału Mechanicznego Energetyki i Lotnictwa. W 1967 roku obronił rozprawę doktorską pt. *Stateczność dynamiczna szybowca w locie na holu*, której promotorem był prof. Władysław Fiszdon. W 1975 roku uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie dynamiki ruchu obiektów ruchomych na podstawie pracy *Dynamiczna teoria obiektów ruchomych*. W lutym 1978 roku Rada Państwa nadała Mu tytuł naukowy profesora nauk technicznych.

Jerzy Maryniak pełnił różne odpowiedzialne funkcje na Wydziale MEiL. W latach 1970-1978 był zastępcą dyrektora Instytutu Mechaniki Stosowanej (zaś po reorganizacji Instytutu Techniki Lotniczej i Mechaniki Stosowanej). W latach 1978-1984 był dziekanem Wydziału, w kadencji drugiej od roku 1981 z wyboru. Ta druga kadencja przypadła na mroczne lata stanu wojennego. Nie do przecenienia są Jego zasługi w owym czasie dla społeczności akademickiej, nie tylko samego Wydziału MEiL, ale także środowiska akademickiego Warszawy. Oto bowiem jako dziekan miał odwagę przyjąć na dalsze studia elewów z rozwiązanej Wyższej Oficerskiej Szkoły Pożarniczej, na MEL-u znalazło schronienie również kilku studentów innych szkół, którzy nie mogli kontynuować nauki na swojej wybranej uczelni. Także wielu studentów MEL-u było ratowanych z milicyjnego „dołka" dzięki wstawiennictwu swojego dziekana lub za Jego poręczeniem.

Profesor Jerzy Maryniak w swojej karierze akademickiej brał udział, a następnie kierował pracami naukowymi o różnorodnej tematyce, m.in. badania rezonansowe szybowców, analiza dynamiczna podwozi samolotów i śmigłowców, analiza własności dynamicznych szybowców o konstrukcji kompozytowej, dynamika sterowanych obiektów ruchomych oraz uzbrojenia (analiza ruchu rakiet, bomb lotniczych), wreszcie sterowanie samolotem w stanach awaryjnych. Wiele tematów badawczych Profesor realizował we współpracy z prcownikami takich instytucji jak Instytut Lotnictwa, Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych, Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia, Wojskowa Akademia Techniczna, PZL Okęcie, WSK Mielec. Profesor podejmował także badania układów biomechanicznych, jak dynamika lotu człowieka na lotni, w trakcie opadania ze spadochronem czy aerodynamika skoczka narciarskiego. Rezultatem tych badań były liczne sprawozdania, publikacje (także współautorskie), których liczba przekracza 320, ale przede wszystkim prace magisterskie i doktorskie.

Badania naukowe były niewątpliwie ważną częścią aktywności Profesora. Można wszakże zaryzykować stwierdzenie, że najpełniej realizował się jako Nauczyciel akademicki. Profesor kochał uczyć, bo lubił studentów z wzajemnością. Poświęcał im wiele czasu. A gdy zaistniała taka potrzeba (zwłaszcza w okresie stanu wojennego), to ich bronił. Jego wykłady cieszyły się nadzwyczajną frekwencją.

Jerzy Maryniak był promotorem 182 prac dyplomowych magisterskich i 42 prac doktorskich. Recenzował 74 rozprawy doktorskie, 23 habilitacyjne oraz 8 wniosków na tytuł naukowy profesora.

Profesor Jerzy Maryniak był członkiem wielu towarzystw naukowych, technicznych i społecznych. Bodaj największą aktywnością darzył Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, którego członkiem był od 1973 roku. Przez 4 kadencje był przewodniczącym Oddziału Warszawskiego, zaś w latach 1994-1998 pełnił funkcję Przewodniczącego Zarządu Głównego Towarzystwa. W 2000 roku nadano Mu godność członka honorowego PTMTS. Od 1978 do 1984 roku był członkiem Kolegium Redakcyjnego kwartalnika *Mechanika Teoretyczna i Stosowana*. W 1999 roku został powołany w skład Rady Redakcyjnej kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*. Zainicjował i organizował pod auspicjami Towarzystwa, jako przewodniczący Komitetu Naukowego i Organizacyjnego, 13 kolejnych konferencji „Mechanika w Lotnictwie".

Profesor Jerzy Maryniak miał niezwykle pogodne usposobienie, lubił opowiedzieć anegdotę lub dowcip. Któż z Jego kolegów lub wychowanków nie wspomni spotkań w Jego gabinecie, zwłaszcza z okazji imienin w dniu 23 kwietnia?

Profesor miał mocne wsparcie w rodzinie. W 1954 roku zawarł związek małżeński z Ireną z domu Manturo. Wychowali syna Michała i córkę Agnieszkę. Żona jest profesorem, doktorem habilitowanym nauk humanistycznych. Pracuje w Instytucie Slawistyki PAN.

W dniu 30 maja 2011 r. spoczął na cmentarzu Wawrzyszewskim w Warszawie żegnany przez rodzinę, kolegów i studentów z Politechniki Warszawskiej, liczne grono wychowanków, współpracowników i znajomych.

W pamięci Jego licznych wychowanków i współpracowników Profesor pozostanie jako Autorytet naukowy, jako Człowiek życzliwy, pogodny, wręcz radosny, jako Nauczyciel akademicki wielkiego formatu.

Pożegnaliśmy Go w smutku, pozostawiając pamięć o Nim w naszych myślach i sercach.

Krzysztof Arczewski

3.3. Dr hab. inż. Wojciech Stanisław Barański

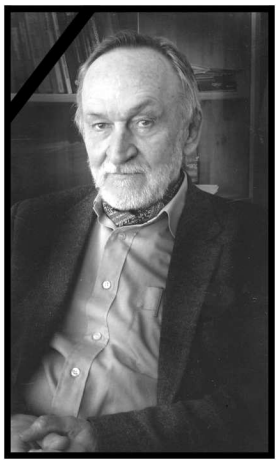

(1940–2011)

17 maja 2011 r. zmarł dr hab. inż. Wojciech Stanisław Barański, inżynier budowlany, nauczyciel akademicki, profesor Politechniki Łódzkiej, członek Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej oraz Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, Człowiek wielkiej wiedzy i pracowitości, nacechowany ogromną prawością i życzliwością.

Wojciech Stanisław Barański urodził się 18 sierpnia 1940 r. w Przanowicach, w województwie łódzkim. Po ukończeniu Technikum Budowlanego nr 1 w Łodzi rozpoczął studia na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Łódzkiej, które ukończył w 1963 roku, uzyskując dyplom magistra inżyniera. W tym samym roku podjął pracę naukowo-dydaktyczną na tym samym wydziale. Stopień doktora uzyskał w 1967 roku, broniąc na Wydziale Budownictwa Lądowego PŁ pracę nt. „Powierzchniowe ośrodki włókniste i ich zastosowanie". W 1975 roku, po obronie rozprawy nt. „Oddziaływania w ośrodku ciągłym", otrzymał stopień doktora habilitowanego nadany przez Radę Naukową Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk.

Prawie całą swoją działalność zawodową Profesor prowadził na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska (wcześniej Wydział Budownictwa Lądowego oraz Wydział Budownictwa i Architektury) Politechniki Łódzkiej. Na wydziale pełnił funkcje dziekana przez dwie kadencje, prodziekana do spraw studenckich oraz prodziekana do spraw nauki. W okresie zmian na polskich uczelniach w 1981 roku wywołanych powszechnym protestem studentów, Profesor Wojciech S. Barański został wybrany na stanowisko prorektora do spraw studenckich w Politechnice Łódzkiej. Niestety, Jego praca na tym stanowisku została przerwana krótko po wprowadzeniu stanu wojennego; ówczesna władza nie tolerowała osób wybranych w ramach demokratycznych procedur i cieszących się szacunkiem oraz zaufaniem społeczności akademickiej. Osiem lat swojego życia zawodowego Profesor spędził w Nigerii, gdzie w latach 1986-1989 pracował na uczelni Federal University of Technology w Minnie, pełniąc tam między innymi funkcję dziekana wydziału, a następnie w latach 1989-1994 w przedsiębiorstwie budowlanym Nabilco Ltd, Lagos, kierując budowami w kilku miastach tego kraju.

Dyscypliną, w ramach której Profesor Wojciech S. Barański prowadził badania naukowe, jest mechanika ciała stałego. W swoich pracach Profesor zawsze dbał o ścisłe formułowanie pojęć i zasad mechaniki i stosował nowoczesne narzędzia matematyki, takie jak analiza funkcjonalna i teoria miary. Profesor opublikował wiele prac dotyczących fundamentalnych zasad mechaniki racjonalnej, reprezentacji ładunków i oddziaływań ciał z punktu widzenia teorii miary, uogólnień zasad wariacyjnych mechaniki w przypadku nieciągłości pól przemieszczenia i naprężenia. Tematyka, którą zajmował się w ostatnim okresie, dotyczyła mechaniki materiałów kompozytowych. W jej ramach Profesor rozwiązał zagadnienie homogenizacji kompozytu sprężystego, uwzględniając nieliniowości geometryczne. Rozwiązał ponadto zagadnienie stateczności kompozytu o strukturze periodycznej. Wyniki swoich badań Profesor przedstawił w takich czasopismach, jak: *Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences* (*Serie des Sciences Techniques*), *Archives of Mechanics*, *Mathematical Models and Methods in Applied Mechanics*.

Pracując w Katedrze Mechaniki Materiałów, wcześniejszej – Mechaniki Teoretycznej, Profesor Barański prowadził zajęcia dydaktyczne w ramach wielu przedmiotów: mechanika ogólna, wytrzymałość materiałów, teoria sprężystości i plastyczności, teoria drgań, podstawy informatyki. W ramach Studium Doktoranckiego prowadził wykłady i ćwiczenia z przedmiotów: modelowanie konstytutywne i podstawy mechaniki nieliniowej. Wykłady Profesora charakteryzowały się zwięzłością, przejrzystością i precyzją. Profesor Wojciech S. Barański wypromował czterech doktorów. Opracował wiele programów komputerowych, ilustrujących tematykę prowadzonych w katedrze zajęć, wspomagających proces dydaktyczny. Profesor Wojciech S. Barański cenił głęboką, profesjonalną wiedzę i taką postawę starał się zaszczepić swoim wychowankom.

Praca zawodowa była dla Profesora Wojciech S. Barańskiego wielką pasją. Poświęcał jej prawie cały swój czas, nie oszczędzając sił. Był zawsze przyjaźnie usposobiony do studentów i współpracowników. Potrafił wzbudzić entuzjazm i motywację do pracy w gronie swoich kolegów bez względu na rodzaj przedsięwzięcia, począwszy od przygotowania nowego ćwiczenia w laboratorium wytrzymałości materiałów, a skończywszy na złożonym zagadnieniu modelowania procesu rozbiórki wysokiego komina żelbetowego za pomocą ładunku wybuchowego. Wykonując wiele

odpowiedzialnych funkcji na uczelni, zawsze kierował się w swoich działaniach zasadami krystalicznej uczciwości i sprawiedliwości. Zawsze cieszył się głębokim zaufaniem zarówno studentów, jak i współpracowników. Takim pozostanie w naszej pamięci.

Profesor Wojciech S. Barański był odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi i Medalem Złotym za Długoletnią Służbę.

Profesor Wojciech S. Barański odszedł od nas nagle, w pełni sił twórczych, wykonując swoje obowiązki służbowe, po wygłoszeniu – jeszcze tego samego dnia – wykładu dla studentów. Pozostawił w bólu rodzinę, żonę Barbarę, córki Monikę i Małgorzatę oraz przyjaciół i kolegów. Pożegnaliśmy Go 23 maja 2011 r. na Cmentarzu Komunalnym na Dołach w Łodzi.

Zdzisław Więckowski

3.4. Profesor Czesław Rymarz

(1930–2011)

Czesław Rymarz urodził się 26 listopada 1930 r. w Łucku, powiat wołyński (obecnie Ukraina) w rodzinie robotniczej. W 1950 roku ukończył Liceum Humanistyczne w Malborku. Po maturze przez rok pracował w szkole podstawowej w Suszu.

W 1951 roku został powołany do zasadniczej służby wojskowej, a w roku 1952 ukończył podoficerską szkołę piechoty w Rembertowie. Rok później zgłosił się na studia do Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi. Jak sam twierdził, „przez pomyłkę zostałem skierowany na studia do Wojskowej Akademii Technicznej. Po zdaniu egzaminów wstępnych studia rozpocząłem ze sporymi brakami". Mimo tej „pomyłki" studia ukończył w 1958 roku i to z wyróżnieniem! Jest absolwentem Fakultetu Wojsk Lotniczych WAT.

Początkowo pracował w Katedrze Elementów Automatyki i Urządzeń Pokładowych jako starszy asystent. Następnie w Katedrze Mechaniki Precyzyjnej i Osprzętu (do 1962).

W 1959 roku rozpoczął eksternistyczne studia drugiego stopnia na Wydziale Filozoficznym UW, ukończył je w 1965 roku, a w 1960 roku studia zaoczne na Wydziale Matematyczno-Fizycznym UW, które ukończył w 1966 roku, uzyskując tytuł magistra matematyki. Tematem pracy magisterskiej, której kierownikiem był prof. Witold Nowacki, były „Fale powierzchniowe

w ośrodku Cosserat". Wspólnie z profesorem Sylwestrem Kaliskim i kpt. dr. inż. Jerzym Kapelewskim (od 1990 roku profesor) prowadził dalsze prace badawcze w tym obszarze.

Pod koniec 1962 roku został przeniesiony do Katedry Mechaniki Teoretycznej i Wytrzymałości Materiałów. W latach 1964-1976 wykładał w Katedrze Podstaw Mechaniki i Fizyki Technicznej, założonej w 1959 roku przez profesora Sylwestra Kaliskiego, późniejszego komendanta Wojskowej Akademii Technicznej. Trafił do zespołu skupiającego najzdolniejszych pracowników WAT. W tym elitarnym środowisku por. mgr inż. Czesław Rymarz współpracował z wieloma młodymi naukowcami, m.in.: ppor. mgr. inż. Lechem Solarzem (od 2004 roku profesor), ppor. mgr. inż. Edwardem Włodarczykiem (od 1974 profesor, komendant WAT w latach 1984-1995), mgr. inż. Dominikiem Rogulą (od 1976 profesor). Ci nauczyciele kształtowali sylwetki naukowe pierwszych absolwentów nowego kierunku studiów – fizyki technicznej.

20 kwietnia 1967 r. na podstawie rozprawy doktorskiej nt. „Dyskretno-ciągła i asymptotyczna metoda rozwiązania dynamicznych problemów brzegowych brył o symetrii osiowej" uzyskał stopień doktora nauk technicznych. Promotorem był profesor Sylwester Kaliski, a recenzentami profesorowie Jan Szmelter i Jan Rychlewski.

W następnych latach mjr dr inż. Czesław Rymarz zajmował się teoriami strukturalnymi ośrodka ciągłego, teorią drgań, dynamiką ciał sprężystych i nielokalnymi teoriami sprężystości oraz metodami numerycznymi. Wspólnie z prof. Dominikiem Rogulą opracował w 1969 roku nowy język algorytmiczny ASTER.

W okresie 1966-1977 uczestniczył w pracy kierowanej przez prof. Edwarda Włodarczyka dotyczącej dynamiki i obliczeń wytrzymałościowych obiektów fortyfikacyjnych umieszczonych w gruntach i narażonych na działanie fali uderzeniowej. W roku 1970 zespół w składzie: ppłk doc. dr hab. inż. Edward Włodarczyk, ppłk dr inż. Lech Solarz, mjr dr inż. Czesław Rymarz i por. inż. Franciszek Chwalczyk (obecnie dyrektor Biblioteki Głównej WAT) został wyróżniony zespołową nagrodą komendanta WAT za opracowanie metod i programów obliczeniowych dynamiki obiektów fortyfikacyjnych specjalnego przeznaczenia.

W tym samym roku, wspólnie z doc. Edwardem Włodarczykiem i dr. hab. inż. Zdzisławem Łęgowskim, prowadził badania nad zagadnieniem związanym z rozprzestrzenianiem się płaskich fal ściskania w uniewodnionym gruncie uwarstwionym. Z powyższym zespołem uzupełnionym osobą dra inż. Andrzeja Paplińskiego równolegle zajmował się dynamiką pionowego ruchu obiektu umieszczonego w gruncie uwarstwionym.

W 1971 roku został laureatem zespołowej nagrody Ministra Obrony Narodowej w dziedzinie nauki i techniki za opracowanie metody obliczania wytrzymałości budowli wojskowych. Prowadził badania nad nieklasycznymi falami powierzchniowymi w ośrodkach ciągłych z oddziaływaniami nielokalnymi.

Mjr dr inż. Czesław Rymarz był prekursorem wydawania w WAT skryptów rękopisowych dla studentów i doktorantów fizyki technicznej i meteorologii z zakresu mechaniki ośrodków ciągłych (MOC) i elektronicznej techniki obliczeniowej (ETO) z elementami metod numerycznych (1973 rok). Pierwsza część skryptu *MOC – podstawy teorii* została wytypowana przez Sekcję Mechaniki Ciała Stałego Komitetu Mechaniki PAN jako pierwszy rozdział monografii o tym samym tytule. Prowadził badania nad numerycznym modelowaniem rozprzestrzeniania się fali uderzeniowej w gorącej plazmie oraz wspólnie z Sylwestrem Kaliskim, Lechem Solarzem i Edwardem Włodarczykiem poszukiwał rozwiązań numerycznych płaskich problemów brzegowych laserowego nagrzania plazmy z odzyskiem energii syntezy jądrowej.

W okresie 1971-1975 był koordynatorem działań prowadzących do wykorzystywania techniki komputerowej w obliczeniach naukowych. Wspólnie z mjr. dr. inż. Andrzejem Spychałą (późniejszym komendantem wydziału i zastępcą komendanta WAT) przygotował cykl wykładów metodycznych na temat nauczania elektronicznej techniki obliczeniowej.

W 1975 roku wyróżniony został nagrodą zespołową komendanta WAT za opracowanie projektu koncepcyjnego budowy i technologii funkcjonowania systemu abonenckiego WAT.

W roku 1974 na podstawie pracy habilitacyjnej pt. „Problemy brzegowe nielokalnej teorii sprężystości" uzyskuje stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie nauk technicznych. Dorobek recenzowali profesorowie: Sylwester Kaliski, Henryk Zorski i Czesław Woźniak. Praca została wyróżniona w konkursie „O nagrodę Rektora" na najlepszą pracę habilitacyjną.

Zawsze powtarzał, że szczególną przyjemność sprawiła Mu nagroda im. Maksymiliana Tytusa Hubera przyznana 16 grudnia 1976 r. przez Wydział IV Nauk Technicznych Polskiej Akademii Nauk za pracę habilitacyjną.

W tym samym roku ppłk doc. dr hab. inż. Czesław Rymarz został wyznaczony na stanowisko Zastępcy Komendanta Wydziału Chemii i Fizyki Technicznej ds. Naukowych (od 23 kwietnia 1976 r. kieruje już Zakładem Meteorologii – do końca września 1983 r.).

Dwa lata po rozpoczęciu badań w zakresie meteorologii opublikował swoje pierwsze analizy dotyczące własności widmowych modeli atmosfery oraz widmowych struktur równań ruchu atmosfery zgodnych z reprezentacją ich grupy symetrii z uwzględnieniem ruchu obrotowego Ziemi. Biorąc pod uwagę ograniczony dostęp studentów do literatury z obszaru metod obliczeniowych w dynamice atmosfery, w roku 1978 wydaje skrypt WAT *Metody numeryczne w meteorologii.*

Tytuł profesora nauk technicznych otrzymał w 1982 roku.

W kolejnych latach zajmował się teorią ciekłych kryształów, teorią przestrzeni włóknistych, geometrią różniczkową, nielokalnymi oddziaływaniami ciał ograniczonych z otoczeniem (tzw. zagadnieniem warstwy granicznej). Prowadził badania teoretyczne i eksperymentalne nad rozprzestrzenianiem się dymów w spokojnej atmosferze oraz mieszanin aerozolowych w atmosferze burzliwej.

Od 1 października 1983 do końca 1990 roku jest Zastępcą Komendanta Wydziału Inżynierii Lądowej i Geodezji ds. Naukowo-Szkoleniowych.

W 1986 roku opublikował pracę *Fale w ośrodkach sprężystych i niesprężystych*, która stanowiła jedną z części monografii *Drgania i fale* pod redakcją Sylwestra Kaliskiego.

Pamięci swoich nauczycieli: prof. Sylwestra Kaliskiego i prof. Witolda Nowackiego poświęca monografię *Mechanika ośrodków ciągłych* wydaną w 1993 roku przez Wydawnictwo Naukowe PWN. Do dzisiaj jest ona traktowana jako podstawowy podręcznik adresowany do studentów, doktorantów oraz pracowników naukowych.

W pierwszej połowie lat 90. poświęcił się zagadnieniom fizyki atmosfery i meteorologii satelitarnej. Główny obszar Jego zainteresowań to badanie niestabilności barotropowej i baroklinowej przepływów strefowych oraz teoria chaosu i samoorganizacji w układach żyjących (atmosfera). Celem, do którego dążył profesor Czesław Rymarz, było wyjaśnienie zjawisk samoorganizacji nierównowagowych procesów atmosferycznych na podstawie własności wielowymiarowych układów dynamicznych rekonstruowanych z szeregów pomiarowych standardowych wielkości meteorologicznych. Ideę samoorganizacji i chaosu deterministycznego wykorzystał do wyznaczania obszarów generacji i zaniku podstawowych układów dynamicznych.

Z zespołem, którym kierował, opracowuje nieklasyczne wskaźniki frontogenezy i frontolizy oraz cyklogenezy i cyklolizy. Wykazał, że zjawisko samoorganizacji jest warunkiem wystarczającym istnienia głównych frontów atmosferycznych. Na procesy atmosferyczne patrzył oczyma fizyka, jak na osobliwe struktury energetyczne. Efektem tych rozważań jest wydana pod Jego redakcją przez Wydawnictwo Naukowe PWN w 1999 roku kolejna monografia *Satelitarne obrazy procesów atmosferycznych kształtujących pogodę.*

Pod koniec lat 90. w analizach procesów zachodzących wokół nas zaprezentował podejście filozofa. Zastanawiał się, „czy świat realny jest poznawalny". Zajmował się triadami życia: narodziny – rozwój – zanik, generowanymi przez nieliniowe układy dynamiczne z bifurkacjami. Wynikiem tych rozważań jest teza: „... nie jesteśmy w stanie rozstrzygnąć, czy świat istnieje według niezmiennych praw, czy dryfujemy w nieznaną przyszłość".

Wypromował 13 doktorów nauk technicznych, w tym pierwszych doktorów na kierunku meteorologia. Był recenzentem licznych prac doktorskich, habilitacyjnych i postępowań w sprawie

nadania tytułu profesora, autorem lub współautorem około 150 publikacji naukowych. Był też organizatorem konferencji międzynarodowych i krajowych z metod numerycznych w mechanice i meteorologii satelitarnej.

Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i wieloma medalami resortowymi.

Członek wielu gremiów naukowych i naukowo-technicznych: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Centrum Badań Kosmicznych, Komitet Mechaniki PAN, Instytut Matematyki PAN, Centre International de Sciences Mecaniques (Udine), Polskie Towarzystwo Zastosowań Elektromagnetyzmu, Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, przez dwie kadencje redaktor *Journal of Technical Physics*.

W dniu 26 listopada 2010 r. prof. Czesław Rymarz – matematyk, fizyk, mechanik, meteorolog, cybernetyk, informatyk, humanista, filozof – obchodził swój jubileusz. Były kwiaty, kawa, krótkie wspomnienia i oczywiście życzenia z listem i upominkiem od Jego Magnificencji Rektora Gen. Bryg. Profesora Zygmunta Mierczyka. Ani dr inż. Sławomir Pietrek – kierownik Zakładu Systemów Informacji Geograficznej (obecnego Zakładu profesora Czesława Rymarza), ani ja – pracownik tego Zakładu, nie przypuszczaliśmy, że widzimy profesora po raz ostatni.

Profesor Czesław Rymarz do końca życia cieszył się bardzo dobrą pamięcią. Wspominał swoich przyjaciół, kolegów i współpracowników: Jerzego Kapelewskiego, Lecha Solarza, Mieczysława Szustakowskiego, Edwarda Włodarczyka, Józefa Żmiję. Pamiętał też swoich najzdolniejszych studentów: Zygmunta Mierczyka i Radosława Trębińskiego.

Zmarł 8 kwietnia 2011 r.

Odszedł rzeczywiście Wielki Uczony i Szlachetny Człowiek.

Ireneusz Winnicki
Romuald Kotowski

3.5. Profesor Witold Żurek

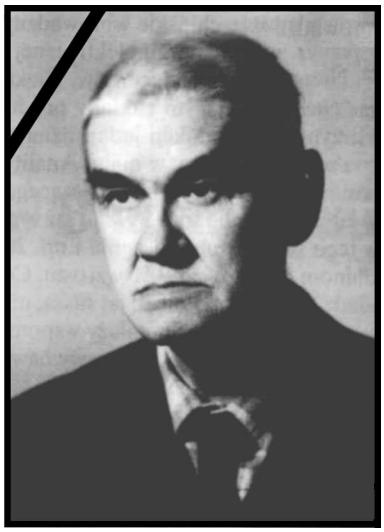

(1918–2011)

W dniu 15 lipca 2011 r. odszedł zasłużony nauczyciel akademicki i wybitny naukowiec prof. dr inż. Witold Żurek. Urodził się 18 lutego 1918 r. w Pojałowicach, wsi leżącej w Małopolsce koło Miechowa. W wieku siedmiu lat wraz z rodzicami przeniósł się do Warszawy, w której

mieszkał do roku 1945. W latach 1936-1939 studiował na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej, gdzie w roku 1939 został zatrudniony jako zastępca asystenta w Katedrze Włókiennictwa. W czasie okupacji w latach 1943-1944 pracował jako nauczyciel w X Obowiązującej Szkole Zawodowej. W czasie wojny był więziony na Pawiaku. Po II wojnie światowej w roku 1945 przybył do Łodzi, aby kontynuować studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Łódzkiej, gdzie w roku 1948 uzyskał dyplom magistra inżyniera mechanika. W roku 1956 otrzymał stopień doktora nauk technicznych na Wydziale Włókienniczym Politechniki Łódzkiej za pracę pt. „Zmiana wydłużenia jedwabiu wiskozowego w funkcji długości rozrywanych odcinków". Był pierwszym doktorem nauk technicznych z zakresu włókiennictwa wypromowanym na Wydziale Włókienniczym. Jego promotorem był prof. Tadeusz Żyliński. W roku 1964 Rada Państwa nadała Mu tytuł profesora nadzwyczajnego, a w roku 1975 został profesorem zwyczajnym.

Jego wybitne prace naukowe zyskały również uznanie na świecie, czego dowodem był wybór Profesora w roku 1990 na członka korespondenta Królewskiej Akademii Nauk i Sztuk w Barcelonie. W roku 1995 otrzymał tytuł doktora honoris causa Politechniki Łódzkiej. W roku 2010 w uznaniu ogromnych zasług dla rozwoju inżynierii materiałowej oraz wielkiego wkładu we współpracę pomiędzy różnymi ośrodkami kapituła World Academy of Materials and Manufacturing Engineering przyznała Profesorowi medal 65-lecia Inżynierii Materiałowej na Śląsku im. Profesora Jana Adamczyka.

Profesor Witold Żurek całe swoje życie zawodowe związał z Politechniką Łódzką. Pracę, jeszcze jako student, rozpoczął na stanowisku zastępcy asystenta w roku 1945 na Wydziale Mechanicznym w Katedrze Włókiennictwa. W roku 1948 po utworzeniu Wydziału Włókienniczego został jednym z pierwszych Jego pracowników, biorąc czynny udział w organizacji Laboratorium Metrologii Włókienniczej w Katedrze Surowców Włókienniczych Naturalnych kierowanej przez prof. Tadeusza Żylińskiego. Przez prawie dziesięć lat od roku 1960 prowadził Zakład Włóknoznawstwa w Katedrze Surowców Włókienniczych i Metrologii do chwili utworzenia Instytutu Metrologii, Włóknin i Odzieżownictwa w roku 1970. W latach 1981-1988 pełnił funkcję zastępcy dyrektora tego Instytutu. W okresie 1968-1980 był kierownikiem Studium Doktoranckiego na Wydziale Włókienniczym. Pracę podejmował również poza Politechniką Łódzką. Był pracownikiem Instytutu Włókiennictwa w latach 1946-1951 i 1970-1973. Na emeryturę przeszedł w roku 1988, ale nadal był aktywny zawodowo, będąc zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu w Politechnice Łódzkiej do roku 2003.

Działalność naukowa Profesora dotyczyła głównie struktury liniowych i płaskich wyrobów włókienniczych, metrologii włókienniczej i towaroznawstwa tekstyliów. Był prekursorem w zakresie matematycznego modelowania obiektów włókienniczych poddanych zróżnicowanemu stanowi obciążeń. W modelach swych z zakresu mechaniki wykorzystywał stochastyczne opisy struktury wyrobów włókienniczych. Był autorem wielu metod pomiarowych z zakresu metrologii włókienniczej. W szczególności prowadził dogłębne badania towaroznawcze związane z włóknem bawełny i wełny. W ostatnim okresie swojej pracy zajmował się opisem właściwości reologicznych tekstyliów.

Na całym świecie znana jest Jego monografia *Struktura przędzy*, wydana w języku polskim i angielskim. Pierwsze wydanie pojawiło się w roku 1962, drugie w roku 1971, a wersja angielska w 1975. Monografia *Struktura liniowych wyrobów włókienniczych* ukazała się w roku 1989. Był współautorem podręcznika akademickiego *Struktura płaskich wyrobów włókienniczych* wydanego w roku 1977 i 1983, czwartego tomu podręcznika *Metrologia włókiennicza* wydanego w roku 1973 oraz podręcznika *Włóknoznawstwo bawełny, włókien łykowych i wełny* wydanego w roku 1958, a w wersji angielskiej w 1964. Był autorem bądź współautorem ponad 400 prac badawczo-naukowych opublikowanych w czasopismach i przedstawianych na konferencjach. W wyniku tych prac powstało ponad 14 patentów dotyczących nowych metod badań. Był współautorem *Małego poradnika włókiennika* wydanego w roku 1947, *Poradnika włókiennika*, t. II z roku 1962, *Poradnika inżyniera, Włókiennictwo* wydanego w 1978 i 1988 roku oraz tomu *Encyklopedii*

Techniki, Przemysł lekki z roku 1986. Realizując swoje prace naukowe, zawsze współpracował z młodzieżą. Kierował ponad stu pracami dyplomowymi i był promotorem 28 doktorów nauk technicznych. Spośród Jego uczniów pięciu zostało profesorami tytularnymi.

Poświęcał się pracy społecznej w różnych organizacjach zawodowych. Na szczególne wyróżnienie zasługuje Jego praca w Zespole Metrologów Stowarzyszenia Włókienników Polskich. Był inicjatorem i organizatorem wielu konferencji naukowo-technicznych.

W roku 1964 został członkiem Łódzkiego Towarzystwa Naukowego W latach 1966-1971 był sekretarzem Wydziału V – nauk technicznych ŁTN.

Członek Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej od początku istnienia Oddziału Łódzkiego PTMTS.

Za działalność społeczną i naukową został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi w roku 1961, Honorową Odznaką m. Łodzi w roku 1969, Krzyżem Kawalerskim w roku 1975, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski w roku 1984. Otrzymał również wiele nagród państwowych za kształcenie kadry naukowej i osiągnięcia naukowe. Nadano Mu tytuł członka honorowego Stowarzyszenia Włókienników Polskich w roku 1986, Izby Wełny w roku 1987 i Izby Bawełny w roku 1988. Wszystkie te wyróżnienia wynikały z szacunku, jakim cieszył się wśród ludzi, których spotykał na swojej drodze i którym okazywał życzliwość. Był skromnym, pobożnym człowiekiem, o ogromnej pracowitości i wrażliwości na losy innych ludzi. Zawsze im pomagał – w wielu wypadkach anonimowo przekazując datki, za pośrednictwem Kościoła. Pamięć o Nim na zawsze zostanie w wielu sercach tych, którymi się opiekował i tych, którzy Go szanowali. Został pochowany 22 lipca 2011 r. na małym parafialnym cmentarzu w miejscowości Nasiechowice, nieopodal swego miejsca urodzenia. Jego prochy spoczęły w grobie rodzinnym Jego dziadków Franciszka i Franciszki Żurków.

Janusz Szosland

Część III

Polska mechanika

1. O POLSKIEJ MECHANICE DO POŁOWY XX WIEKU[1]

Zbigniew S. Olesiak
Oddział Warszawski PTMTS

Motto: „Eppur si muove!”

Wstęp

W Warszawie na Krakowskim Przedmieściu jest takie magiczne miejsce, gdzie spotyka się pomnik naszego największego uczonego Mikołaja Kopernika z pałacem, w którym mieściło się założone jeszcze w roku 1808 przez Stanisława Staszica Towarzystwo Przyjaciół Nauk.

Pomnik Mikołaja Kopernika dłuta wybitnego rzeźbiarza duńskiego B. Thorvaldsena powstał w latach 1827-1830. W tle widzimy Pałac Staszica, od imienia fundatora budowy gmachu, który powstał w latach 1820-1823, w stylu późnego klasycyzmu, według projektu Antonio Corazziego, wybitnego architekta włoskiego (twórcy również wielu innych gmachów publicznych w Warszawie). Pałac został wybudowany w krótkim okresie ożywienia działalności naukowej w czasie istnienia Polskiego Królestwa Kongresowego. Obecnie jest siedzibą Warszawskiego Towarzystwa Naukowego oraz instytutów Polskiej Akademii Nauk.

Pomnik Mikołaja Kopernika spotkały niezwykłe losy. W roku 1943 tablica założona na cokole pomnika przez niemieckich okupantów została odkręcona przez trójkę akowców. Niestety, jeden z nich zmarł z ran postrzałowych odniesionych w czasie akcji.

[1]Przedruk z Księgi Jubileuszowej *50 Lat Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*, PTMTS, Warszawa 2008.

Teoria heliocentryczna – Mikołaj Kopernik

Mikołaj Kopernik (1473-1543) był postacią niezwykłą na skalę światową. Człowiek renesansu i wielu zainteresowań, ale przede wszystkim twórca teorii heliocentrycznej. Studiował w Akademii Krakowskiej (głównie astronomię), a następnie we Włoszech na uniwersytecie w Bolonii (studia prawnicze i astronomia). W roku 1501 wrócił do Polski i ponownie wyjechał do Włoch, gdzie na uniwersytecie w Padwie studiował prawo i medycynę. Doktorat z prawa kanonicznego uzyskał na uniwersytecie w Ferrarze w roku 1503, po czym wrócił do Polski na stałe.

Wykorzystując zdobytą na studiach w Krakowie i we Włoszech wiedzę, został sekretarzem i lekarzem przybocznym biskupa Ł. Watzenrode, w Olsztynie bronił zamku podczas wojny polsko-krzyżackiej, w końcu osiedlił się we Fromborku, gdzie mógł poświęcić dużo czasu obserwacjom astronomicznym. Napisał traktat *Monetae Cudendae Ratio*, w którym sformułował zasady reformy monetarnej. Twierdzenie, że pieniądz gorszy wypiera lepszy, jest znane co prawda pod nazwą „zasada Greshama", zostało odkryte ponownie kilkadziesiąt lat później.

Głównym zainteresowaniem Kopernika była jednak kinematyka „ciał niebieskich" (planet) w ruchu dookoła Słońca. Zarys teorii heliocentrycznej Kopernik podał około roku 1510 w rozprawie *Commentariolus*, było to swojego rodzaju „rękodzieło", które krążyło po Europie w odpisach. Wyniki obserwacji astronomicznych Kopernika i wyciągnięte z nich wnioski były owocem wieloletniej pracy i ostatecznie zostały opracowane w dziele *De Revolutionibus Orbium Coelestium* wydrukowanym w Norymberdze w roku 1543 (już po śmierci genialnego astronoma). Kilka lat wcześniej (1535) Kopernik opracował almanach wykorzystujący tablice astronomiczne z *De Revolutionibus....* Staraniem przybyłego do Fromborka profesora matematyki Uniwersytetu w Wittenberdze G.J. von Lauchena (zwanego Rheticus) ukazał się skrót *De Revolutionibus...* p.t. *Narratio Prima* wydrukowany w Gdańsku w roku 1540. Rheticus (Retyk) złożył również rękopis *De Revolutionibus...* w Norymberdze, ale wydawca zmienił oryginalną przedmowę Kopernika na swój, zresztą niepodpisany wstęp, w którym twierdził, że teorię Kopernika należy traktować jako „hipotezę" ułatwiającą obliczenia. Zachował się jednak list dedykacyjny do Papieża Pawła III wydrukowany w *De Revolutionibus....* Teoria Kopernika zyskiwała coraz więcej zwolenników, przede wszystkim wśród uczonych, jak i przeciwników (M. Luter, J. Kalwin). Kongregacja Indeksu wydała w roku 1616 dekret potępiający *De Revolutionibus....* Dzieło zostało usunięte z indeksu po ponad dwóch wiekach, dopiero w roku 1828. Niemniej, można zauważyć, że przez 73 lata po śmierci Kopernika było dostępne dla badaczy, co miało duże znaczenie dla upowszechnienia idei. Manuskrypt *De Revolutionibus Orbium Coelestium* został uhonorowany zamieszczeniem, w roku 1992, w światowym rejestrze najwybitniejszych dzieł w ramach programu UNESCO „Pamięć Świata".

Kopernik doszedł do swojej rewolucyjnej teorii na podstawie obserwacji ruchu planet. Należy zauważyć, że w tym czasie nie było jeszcze dobrych lunet (Galileusz zbudował swoją lunetę dopiero w roku 1609, a luneta Keplera została skonstruowana jeszcze później, bo w roku 1611), nie zostały jeszcze sformułowane pojęcia rachunku różniczkowego, prawo powszechnego ciążenia, a prawa ruchu (dynamika) zostały opublikowane przez I. Newtona w jego fundamentalnym dziele w roku 1687, a więc bez mała półtora wieku po śmierci Kopernika. Newton sformułował prawa ciążenia powszechnego i uzasadnił teoretycznie między innymi prawa Keplera. Idąc drogą obserwacji astronomicznych zapoczątkowanych przez Kopernika, T. de Brahe opracował swoje tablice astronomiczne, które umożliwiły J. Keplerowi sformułowanie praw eliptycznego ruchu planet (działo się to w roku 1609). Z kolei Galileusz zaobserwował, że Słońce obraca się wokół swojej osi. Odkrył również prawa ruchu w polu grawitacji ziemskiej i inne.

Odkrycia Kopernika miały i mają do chwili obecnej niebywały wpływ na rozwój myśli naukowej, miały też wpływ na rozwój kosmogonii. Wspomnę tu, że dopiero niedawno, bo w latach

1992-1994 Aleksander Wolszczan zaobserwował pierwszy pozasłoneczny układ planetarny, spinając jakby klamrą rewolucyjne dzieło Kopernika i nadając mu jeszcze jedno ważne znaczenie.

Przeanalizujmy pokrótce osobowość Mikołaja Kopernika, uczonego i człowieka. Po pierwsze był wszechstronnie wykształcony na uczelniach w Krakowie, Padwie, Bolonii i Ferrarze. Był lekarzem, prawnikiem, doktorem prawa kanonicznego, monetarystą, ale przede wszystkim astronomem i twórcą teorii heliocentrycznej. Kopernik zdawał sobie sprawę z wagi swojego odkrycia i zrobił wiele, żeby zostało ono upowszechnione, a równocześnie, żeby nie budziło większych podejrzeń wśród możnych ówczesnego świata. Udała mu się rzecz niezwykła: *De Revolutionibus Orbium Coelestium* znalazło się na indeksie dopiero w 73 lata po opublikowaniu. W tym czasie teoria heliocentryczna stała się już w Europie dobrze znana. Rzecz znamienna, to nie Kopernik jeździł upowszechniać swoje idee, lecz wybitni uczeni przyjeżdżali do chyba nie tak bardzo znanego Fromborka, aby zaznajomić się z jego koncepcjami.

„Eppur si muove" (wł., przypisywane jest Galileuszowi, który na sądzie Inkwizycji miał 22 czerwca 1633 wypowiedzieć to krótkie zdanie) posłużyło nam jako motto tej publikacji. Należy jednak stwierdzić, że pierwsza zapisana wzmianka o tym wydarzeniu ukazała się dopiero ponad sto lat po śmierci Galileusza, a to może budzić pewną wątpliwość co do jego autentyczności.

Wkrótce po śmierci Kopernika nastąpił w Polsce czas długotrwałych wojen, wyniszczenia kraju, upadku państwa. Oznaczało to również upadek nauki i przez ponad dwa wieki polska mechanika nie miała się czym pochwalić. W cytowanych w bibliografii pracach znajdziemy wzmianki o kontaktach naukowych naszych uczonych z wybitnymi uczonymi innych nacji, ale nie znajdziemy wśród nich dzieł prawdziwie oryginalnych. Jako ciekawostkę podam, że pierwszy wykład w języku polskim miał miejsce w Szkole Głównej w Krakowie w roku 1781 i został wygłoszony przez Jana Śniadeckiego. W tym czasie zaczęto tworzyć polską terminologię naukową i zaczęły powstawać podręczniki w języku polskim. Ale było to już po pierwszym rozbiorze Polski.

Księstwo Warszawskie

Dopiero pod koniec XVIII wieku nastąpiło w Polsce znaczące ożywienie działalności naukowej. Pod nazwą Komisja Edukacji Narodowej zostało zorganizowane pierwsze w Europie Ministerstwo Edukacji. Sejm uchwalił pierwszą w Europie Konstytucję. Niestety Polska została rozczłonkowana między trzech zaborców, a Insurekcja Kościuszkowska została pokonana. Kilka lat później Napoleon i car rosyjski Aleksander I podpisali pakt, na mocy którego zostało utworzone Wielkie Księstwo Warszawskie. W roku 1812 Napoleon zdecydował się uderzyć na Rosję. Dla Polski skończyło się to fatalnie. 600-tysięczna Francuska Armia wraz z sojusznikami „przewaliła" się przez nasz Kraj wpierw na wschód, a to, co z niej pozostało po klęsce – na zachód. Za uchodzącą Armią Francuską postępowała Armia Rosyjska. Łatwo sobie wyobrazić, jakim obciążeniem dla ekonomii Kraju, nie wspominając o ofiarach, była kampania Napoleona. Narodową tragedią był również fakt, że Polacy uczestniczyli w wojnie zarówno po stronie Napoleona, jak i rosyjskiej.

Po klęsce Napoleona Kongres Wiedeński postanowił w roku 1815 podzielić Wielkie Księstwo Warszawskie. Wielkie Księstwo Poznańskie dostało się pod jurysdykcję pruską, Kraków stał się Republiką Krakowską, a pozostała największa część została nazwana Królestwem Warszawskim i weszła w skład Imperium Rosyjskiego. Pewna autonomia Królestwa skończyła się wraz upadkiem Powstania Listopadowego.

Pierwsze kursy konstrukcji i budowy mostów oraz konstrukcji podziemnych zostały zorganizowane w Księstwie Warszawskim już w roku 1816. W dwa lata później, w ramach Uniwersytetu Warszawskiego, powstała Sekcja Konstrukcji i Pomiarów. Oddzielna Szkoła Inżynierii Lądowej, Dróg i Mostów powstała w roku 1823. Pierwszą książkę z mechaniki w języku polskim napisał i opublikował w roku 1824 R. Skolimowski *Nauka Mechaniki i Hidrauliki....* Pierwsza szkoła

techniczna o poziomie akademickim została zorganizowana w roku 1828. Nie było jej dane długo egzystować, została zlikwidowana przez władze rosyjskie po upadku Powstania Listopadowego. Politechnika Warszawska, z rosyjskim językiem wykładowym, powstała znacznie później, bo dopiero w roku 1901.

Wielka Emigracja

Klęska Powstania Listopadowego spowodowała liczne represje, deportacje powstańców na Sybir, rusyfikację administracji i szkół. W wyniku represji fala emigrantów wyjechała głównie do Francji i Wielkiej Brytanii. Republika Krakowska przetrwała do roku 1846, kiedy to została włączona do Imperium Austriackiego z następującą germanizacją administracji i Uniwersytetu.

We Francji w znanych paryskich szkołach École Polytechnique oraz École des Ponts et Chaussées w latach 1825-1875 studiowała znaczna liczba Polaków. Były lata, w których liczba studentów Polaków przekraczała liczbę studentów Francuzów. Absolwenci tych szkół zajmowali ważne stanowiska we Francji i w innych krajach. Diaspora polskich fachowców pracowała, i to twórczo, we Francji, Wielkiej Brytanii, Portugalii, Hiszpanii, koloniach tych państw oraz w Szwajcarii, Stanach Zjednoczonych A.P., Kanadzie, Brazylii, Peru, Chile, Wenezueli, Turcji, a nawet w Australii. Wymienimy zaledwie kilku z nich, którym udało się zdobyć światową sławę.

Ignacy Domeyko (1802-1889) absolwent Uniwersytetu Wileńskiego oraz École des Mines w Paryżu. Od roku 1838 pracował w Chile, gdzie stał się pionierem nowoczesnych metod inżynierskich, zajmował się również mineralogią. Jego imieniem nazwano łańcuch gór w Chile oraz minerał.

Ernest Adam Malinowski (1818-1899) zapoczątkował, zaprojektował i nadzorował budowę „Ferrocaril Central Transandino", najwyżej położonej kolei żelaznej na świecie (4768 m n.p.m.) przekraczającej Andy. Było to jedno z największych osiągnięć inżynierskich w XIX wieku, które wymagało innowacyjnych rozwiązań bardzo trudnych problemów inżynierskich. W Peru Malinowskiego traktowano jak bohatera narodowego.

E.A. Malinowski

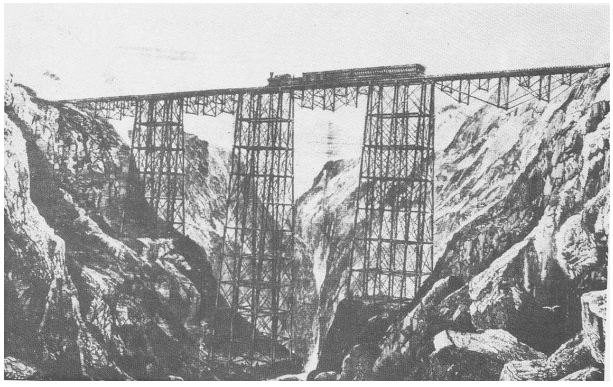

Wiadukt Verrugas

Edward Jan Habich (1835-1909) zorganizował pierwszą w Ameryce Łacińskiej politechnikę Escuella de Construcciones Civiles y de Mines del Peru w Limie w roku 1876. Był pierwszym dyrektorem Szkoły i zainicjował czasopismo naukowo-techniczne. Wprowadził w Peru współczesne prawo górnicze i metryczny system miar.

Kazimierz Gzowski (1813-1898) zrobił karierę w Kanadzie jako pionier budowy kolei żelaznych. Projektował mosty, zajmował się produkcją szyn, założył Narodowy Park Niagara. Był członkiem założycielem i pierwszym prezesem Kanadyjskiego Towarzystwa Inżynierów Budowlanych.

Władysław Folkierski (1841-1904) uczył mechaniki i projektowania mostów w Polskiej Szkole na Montparnassie w Paryżu. Był założycielem, sekretarzem i wiceprezesem Towarzystwa Nauk Ścisłych w Paryżu. W Peru pracował z Malinowskim. Był dziekanem wydziału na Universidad Mayor de San Marcos w Limie. Po powrocie w roku 1892 do kraju został profesorem nadzwyczajnym w Szkole Politechnicznej we Lwowie (1894). Budował koleje żelazne, pisał prace naukowe.

Rudolf Modrzejewski (Ralph Modjeski 1861-1940), syn znanej polskiej aktorki, skonstruował i zbudował w Stanach Zjednoczonych A.P. ponad 30 mostów, w tym most wiszący Benjamina Franklina w Filadelfii. W owym czasie był to most o największej rozpiętości przęsła na świecie (540 m).

W Paryżu istniała w latach 1848-1871 Polska Szkoła zwana popularnie *Szkołą na Montparnassie*. Szkoła ta wykształciła wielu polskich emigrantów. Staraniem Szkoły opublikowano szereg książek. Poniżej podajemy strony tytułowe dwóch z monografii, które ukazały się w Paryżu, odpowiednio w latach 1873 i 1876. Obie monografie zostały sfinansowane przez właściciela Biblioteki w Kórniku i zarazem Prezesa Towarzystw Naukowej Pomocy i Nauk Ścisłych w Paryżu – **T.A. Działyńskiego**.

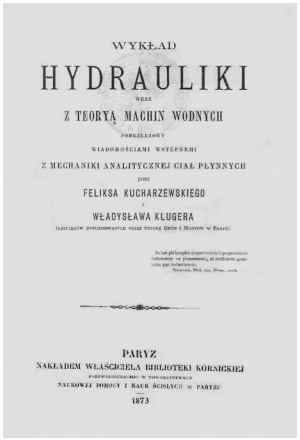
WYKŁAD
HYDRAULIKI
WRAZ
Z TEORYĄ MACHIN WODNYCH
PODRĘCZNY
WIADOMOŚCIAMI WSTĘPNEMI
Z MECHANIKI ANALITYCZNEJ CIAŁ PŁYNNYCH
PRZEZ
FELIKSA KUCHARZEWSKIEGO
I
WŁADYSŁAWA KLUGERA
PARYŻ
NAKŁADEM WŁAŚCICIELA BIBLIOTEKI KÓRNICKIEJ
NAUKOWEJ POMOCY I NAUK ŚCISŁYCH W PARYŻU
1873

Hydraulika, teoria maszyn wodnych, i wstęp do mechaniki analitycznej płynów, Feliks Kucharzewski i Władysław Kluger, Paryż, 1873

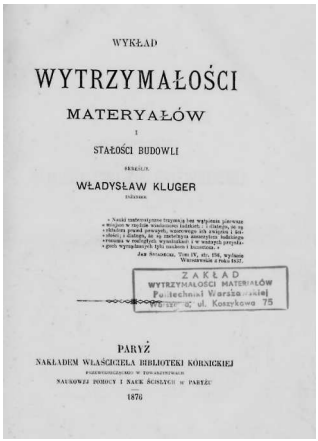
WYKŁAD
WYTRZYMAŁOŚCI
MATERYAŁÓW
I
STAŁOŚCI BUDOWLI
PRZEZ
WŁADYSŁAW KLUGER
ZAKŁAD
WYTRZYMAŁOŚCI MATERIAŁÓW
Politechniki Warsza-skiej
PARYŻ
NAKŁADEM WŁAŚCICIELA BIBLIOTEKI KÓRNICKIEJ
NAUKOWEJ POMOCY I NAUK ŚCISŁYCH W PARYŻU
1876

Wytrzymałość materiałów i statyka budowli, Władysław Kluger, Paryż, 1876

Pod zaborem rosyjskim

Po upadku Powstania Styczniowego, które miało miejsce wyłącznie na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim, sytuacja pogorszyła się pod każdym względem. Nastąpiły nowe represje, zsyłki na Sybir, konfiskaty majątków i nowe fale emigracji. Zgodnie z decyzją cara, ludzie polskiego pochodzenia, a do tego katolicy, nie mogli zostać zatrudnieni w wielu guberniach Imperium. Na ziemiach polskich jedynie religia i język polski (fakultatywny) mogły być wykładane nie po rosyjsku. Z drugiej strony, wielu polskich studentów miało możność studiować na rosyjskich uczelniach, przede wszystkim w Sankt Petersburgu w Instytucie Technicznym oraz

w Instytucie Inżynierów Dróg i Komunikacji (Institut Inzhenerov Putey i Soobshcheniya), które stały się wśród polskich studentów popularne. Oprócz tego w uczelniach Sankt Petersburga, co było wyjątkiem w Imperium Rosyjskim, zatrudniano Polaków. Wymienimy kilku najbardziej znanych.

Hipolit Dominik Jewniewicz (1831-1903) ukończył Uniwersytet Petersburski. Od roku 1856 wykładał w Instytucie Technicznym mechanikę teoretyczną i wytrzymałość materiałów. Był kierownikiem Katedry Mechaniki Stosowanej i Hydrauliki w Instytucie Inżynierów Budowlanych, wykładał w Instytucie Elektrotechniki. Napisał pierwszą monografię z teorii sprężystości przetłumaczoną na język polski i opublikowaną w roku 1910 (już po śmierci Autora), publikował również w czasopismach polskich.

Stanisław Kierbedź (1810-1899) był absolwentem Instytutu Dróg i Komunikacji w Sankt Petersburgu oraz École des Ponts et Chaussées w Paryżu. W XIX wieku był najbardziej znanym konstruktorem i budowniczym mostów w całym Imperium Rosyjskim. Najbardziej znane jego konstrukcje to most zwodzony na Newie (1850) w Sankt Petersburgu i most „Kierbedzia" nad Wisłą (1859-1864) w Warszawie (most ten został zniszczony w czasie II wojny światowej). W uznaniu swoich zasług otrzymał od cara szlify generalskie.

Feliks Antoni Michał Jasiński (1856-1899), w pisowni rosyjskiej „F.S. Jasinsky", urodził się w Warszawie, zmarł na gruźlicę płuc w Sankt Petersburgu, spoczywa na Powązkach w Warszawie.

Ukończył Instytut Dróg i Komunikacji w Sankt Petersburgu w roku 1877. W roku 1893 opublikował monografię na temat wyboczenia posprężystego, została ona przetłumaczona na język francuski (Ann. Ponts et Chaussées, vol. 8, 1894). Przedstawił w niej stan wiedzy w dziedzinie wyboczenia prętów w końcu XIX wieku. Po ukończeniu studiów pracował w Wilnie, zaprojektował wiele ważnych konstrukcji na linii kolejowej Warszawa-Sankt Petersburg. W tym samym czasie opublikował prace w dziedzinie teorii wyboczenia prętów. W roku 1894 został profesorem mechaniki budowli i teorii sprężystości i wydawcą wydawnictwa instytutu. Był zarówno wybitnym inżynierem praktykiem, jak i naukowcem o głębokiej znajomości teorii. Wyprowadził nowe wzory na siły krytyczne w zagadnieniach utraty stateczności prętów w wielu przypadkach szczególnych. Wyprowadzone wzory weryfikował z danymi doświadczalnymi otrzymanymi przez innych uczonych (L. von Tetmajer, F. Engesser).

Istnieje znany wzór Jasińskiego-Tetmajera. F. Jasiński sporządził na podstawie swoich wzorów tablice dla wielu przypadków szczególnych w zależności od smukłości prętów. Napisał interesującą monografię *Teoria sprężystości*. Jego wybrane prace ukazały się dwukrotnie po rosyjsku, w trzech tomach (1902 i 1952). W latach 1954-1958 ukazały się również w języku ojczystym.

W Imperium Austriackim (Austro-Węgierskim)

Po aneksji części Polski w roku 1772 austriaccy zaborcy zamknęli dużą część Kolegiów Jezuickich i Pijarskich, które w owym czasie były ośrodkami kształcenia młodzieży. Dopiero po siedemdziesięciu latach została założona Akademia Techniczna we Lwowie z niemieckim językiem

wykładowym (1844). Po wydarzeniach Wiosny Ludów polityczny system zaczął podlegać powolnej liberalizacji, Galicja uzyskała autonomię. Akademia Techniczna została przekształcona na Szkołę Politechniczną, a od roku 1872 większość wykładów była już prowadzona w języku polskim. Uczelnia stała się ośrodkiem myśli technicznej na ziemiach polskich. W tym samym okresie w Krakowie została założona Akademia Umiejętności. Szkoła Politechniczna we Lwowie, Akademia Umiejętności w Krakowie wraz z uniwersytetami w obu miastach gromadziły polskich uczonych i studentów niezależnie od ich przynależności państwowej.

Kraków i Lwów należały do tej samej prowincji Austriackiego Imperium – Galicji. Ścisła współpraca między instytucjami naukowymi obu miast była więc łatwa. Akademia Umiejętności (AU) istniała w Krakowie w latach 1871-1919. Została założona na bazie Krakowskiego Towarzystwa Naukowego. Z początku gromadziła uczonych Krakowa, jednak z upływem lat była przystanią dla uczonych wszystkich trzech zaborów, emigrantów oraz uczonych innych narodowości. W czasach, gdy państwo polskie nie istniało, stała się wiodącą instytucja naukową w kraju. Po odzyskaniu niepodległości została przemianowana na Polską Akademię Umiejętności (PAU).

Początek rozwoju lwowskiej szkoły matematycznej sięga drugiej połowy XIX wieku. Już wtedy grupa znanych matematyków pracowała na Uniwersytecie Lwowskim lub/oraz w Instytucie Politechnicznym. W drugiej połowie XIX wieku i na początku XX wieku zostało opublikowanych kilkanaście znaczących monografii i podręczników uniwersyteckich z dziedziny matematyki. Zastosowaniami matematyki były wtedy przede wszystkim zagadnienia mechaniki.

Już w pierwszej połowie XIX wieku na południe od Lwowa odkryte zostały pola naftowe. Na początku nie zdawano sobie sprawy z ważności odkrycia. Jednak po wynalezieniu lampy naftowej przez I. Łukasiewicza znaczenie posiadania ropy naftowej stało się oczywiste.

Ignacy Łukasiewicz (1822-1882), farmaceuta, wynalazca, pionier przemysłu naftowego w skali światowej. Wydestylował naftę z ropy naftowej (1852), w następnym roku skonstruował pierwszą na świecie lampę naftową. Pierwszym obiektem oświetlonym lampami naftowymi Łukasiewicza był szpital we Lwowie. Był pionierem przemysłu naftowego. Zbudował pierwsze w świecie szyby naftowe i zastosował nową oryginalną metodę wydobycia ropy. W roku 1856 zbudował pierwszą rafinerię ropy naftowej w Galicji.

Na wystawie w Wiedniu (1873) Ignacy Łukasiewicz otrzymał nagrodę za swoje wynalazki i produkty z ropy naftowej.

Wawrzyniec Żmurko (1824-1889), profesor matematyki, kierownik Katedry Matematyki w Instytucie Politechnicznym we Lwowie (1853-1884) oraz na Uniwersytecie we Lwowie, członek AU. Osiągnięcia w dziedzinie zastosowań matematyki. W roku 1864 ukazał się pierwszy z jego podręczników uniwersyteckich *Wykłady matematyki*. Był to pierwszy podręcznik z serii monografii w języku polskim opublikowanych we Lwowie. Wymyślił szereg urządzeń do graficznego rozwiązywania równań, za które otrzymał medale i nagrody (Wiedeń, Lwów, Paryż, Londyn). Jego następcami na Katedrze zostali profesorowie Władysław Zajączkowski, a następnie Placyd Zasław Dziwiński – autor dwutomowego uniwersyteckiego podręcznika *Wykłady matematyki* (1902, 1908, łącznie ok. 2000 stron) z przykładami zastosowań w mechanice.

Sławę światową uzyskali dwaj fizycy z Akademii Krakowskiej. Byli to **Zygmunt F. Wróblewski (1845-1888)** oraz **Karol Olszewski (1846-1915)**.

Z.F. Wróblewski urodził się w Grodnie, studiował na uniwersytecie w Kijowie. W roku 1863 został aresztowany za udział w Powstaniu Styczniowym i deportowany do Tomska na Sybirze. Zwolniony z wygnania w roku 1869 studiował w Berlinie, Heidelbergu i w Monachium, gdzie

uzyskał doktorat. Jego habilitacja dotyczyła zastosowań fotometrii do gazów i cieczy. Przyjął zaproszenie objęcia katedry w Akademii Krakowskiej, a z École Normal w Paryżu przywiózł w roku 1882 urządzenie do skraplania gazów. Razem z K. Olszewskim udało im się znacznie ulepszyć przywiezione urządzenie i otrzymać 4 kwietnia 1883 skroplony tlen w stanie statycznym (tzn. stabilny). Po kilku dniach obaj skroplili azot i dwutlenek węgla. Wróblewski odkrył również wzrost przewodnictwa elektrycznego miedzi w niskich temperaturach ($-200°$C).

Z.F. Wróblewski

K. Olszewski

Po latach spostrzeżenie Wróblewskiego doprowadziło do odkrycia superprzewodnictwa. Prace Wróblewskiego nad skropleniem wodoru zostały przerwane przez tragiczną śmierć w wypadku w laboratorium. K. Olszewski podał warunki, w których można skroplić wodór (1884) oraz skroplił i zestalił dopiero co odkryty argon (1895). Przy próbach skroplenia helu otrzymał najniższą osiągalną wówczas temperaturę. K. Olszewski doktoryzował się w Heidelbergu, a habilitował w Krakowie.

Jan Nepomucen Franke (1846-1918), profesor mechaniki teoretycznej (1871-1892), członek AU, rektor Lwowskiej Szkoły Politechnicznej (1874-1875, 1880-1881 oraz 1890-1891), opublikował pierwsze polskie podręczniki z mechaniki teoretycznej, w tym rozdziały poświęcone teorii sprężystości. Książki te zyskały duże uznanie i były wykorzystywane przez długie lata jako podręczniki uniwersyteckie.

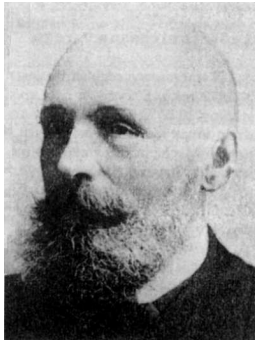

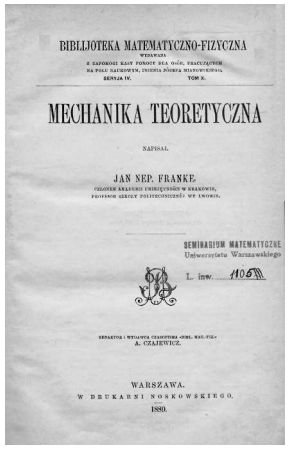

Marian Smoluchowski (1872-1917) urodził się w Vorderbrühl w pobliżu Wiednia. Studiował fizykę na Uniwersytecie Wiedeńskim (1890-1894, pod kierunkiem Josepha Stefana) oraz na Uniwersytetach: Paryskim (1895-1896, Henri Poincaré), Glasgowskim (1896-1897, Lord Kelvin) i Berlińskim (1897). Dysertację doktorską obronił w Wiedniu (1895), gdzie był zatrudniony w charakterze docenta w Katedrze Fizyki Teoretycznej (1897-1899), a następnie w Katedrze Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Lwowskiego (1899-1913), od roku 1900 był jej kierownikiem.

W roku akademickim 1905/06 pracował naukowo na uniwerystetach w Londynie i w Cambridge. W latach 1913-1917 kierował Katedrą Fizyki Doświadczalnej na uniwersytecie w Krakowie.

Był członkiem Akademii Umiejętności (Kraków, od 1908 roku) oraz Warszawskiego Towarzystwa Naukowego (WTN, od 1917 roku). Uniwersytet w Glasgow nadał mu stopień doktora honorowego (1901 rok). Międzynarodowa Unia Astronomów nazwała jego imieniem jeden z kraterów na Księżycu. M. Smoluchowski uzyskał wybitne wyniki w teorii ruchów Browna i w teorii fluktuacji. Jego osiągnięcia w kinetycznej teorii gazów należą do pionierskich i fundamentalnych. Niezależnie od Einsteina wyprowadził wzór znany pod nazwą wzoru Smoluchowskiego-Einsteina. Sformułował oryginalną teorię fluktuacji termodynamicznych, wprowadził pojęcie korelacji fluktuacji. Interesował się zagadnieniami mechaniki, badał prawo Stoksa, wyznaczył moduły sprężystości zależne od temperatury. Zajmował się zagadnieniami aerodynamiki, teorii ciepła i teorii cieczy lepkich. Zajmował się historią fizyki, w szczególności fizyki polskiej. Publikował prace teoretyczne i z fizyki doświadczalnej. W ostatnim okresie swojego życia opublikował prace z teorii fluktuacji, zainicjował badania w teorii procesów stochastycznych. Badał granice ważności drugiego prawa termodynamiki. Jedno z wyprowadzonych przez niego równań nosi nazwę równanie Chapmana-Kołmogorowa-Smoluchowskiego. Oprócz tego publikował prace z teorii promieniowania i teorii sprężystości – w językach francuskim, niemieckim i polskim (razem ok. 110 prac).

Jego hobby to narciastwo i wspinaczka górska w Alpach, Tatrach i w Szkocji. Był prezesem Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (1910/11). Marian Smoluchowski zmarł w Krakowie w wieku 45 lat w wyniku epidemii. Jego idee były rozwijane w pracach Samuela Dicksteina, Alberta Einsteina, Władysława Natansona, Arnolda Sommerfelda, Stanisława Ulama i innych uczonych.

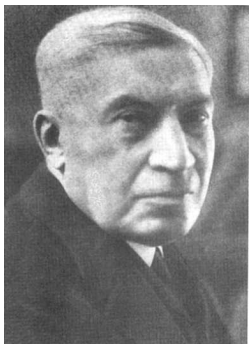

Władysław Natanson (1864-1937) urodził sie w Warszawie. Studiował fizykę na uniwersytetach w Sankt Petersburgu, Cambridge (Cavendish noi Laboratory). Doktorat uzyskał w roku 1889 na uniwersytecie w Dorpacie (Tartu). Habilitację obronił dwa lata później w Krakowie. Z powodu obywatelstwa rosyjskiego miał trudności z uzyskaniem profesury. W latach 1891-1907 zajmował się zagadnieniami termodynamiki procesów nieodwracalnych i sformułowaniem równań hydrodynamiki cieczy lepkich. Badał zagadnienia ruchu Browna.

Prace W. Natansona należą do najczęściej cytowanych prac polskich autorów przez Truesdella (patrz monografie z R. Toupinem i W. Nollem) w *Encyclopedia of Physics* (1960, 1965). Po wybuchu I wojny światowej W. Natanson wraz z rodziną ponad rok czekał na pozwolenie powrotu do Krakowa. Spotykał się wtedy w celach naukowych z Albertem Einsteinem. Pozostałe lata życia poświęcił pracom z fizyki teoretycznej, teorii elektronów, mechanice kwantowej i wykładom (był świetnym wykładowcą).

Stanisław Zaremba (1863-1942) urodził się w Romanówce na Ukrainie, ukończył Instytut Techniczny w Sankt Petersburgu jako inżynier. Następnie studiował matematykę w Paryżu (1887-1888, 1889-1890) i w Berlinie (1888-1889). Uzyskał doktorat z matematyki w roku 1889. Po latach pracy we Francji został zaproszony do Krakowa (1900) i objął stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. S. Zaremba wykładał wiele

działów matematyki i mechanikę teoretyczną. W teorii ośrodków ciągłych znana jest pochodna Zaremby-Jaumanna. S. Zaremba miał duże osiągnięcia w teorii dyfuzji, teorii niezmienników i nierówności wariacyjnych. W Wydawnictwie Akademii Umiejętności w latach 1907 i 1909 opublikowane zostały dwa artykuły Arthura Korna przedstawione przez S. Zarembę.

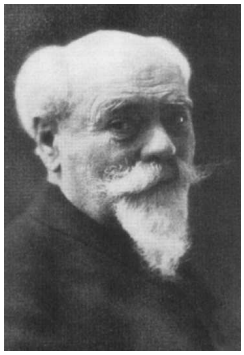

Prace te zostały zasugerowane przez S. Zarembę jeszcze w Paryżu. Po latach nierówności Korna zostały odkryte ponownie. Na Kongresie GAMM w Krakowie w roku 1991 generalny wykład był poświęcony właśnie nierównościom Korna (O. Olejnik, *Mathematical Problems in Elasticity*).

S. Zaremba napisał trzytomową monografię *Mechanika teoretyczna*; pierwszy tom ukazał się w roku 1933, drugi w 1939, trzeci pozostał w maszynopisie. S. Zaremba przedstawił mechanikę teoretyczną w sformalizowanej postaci.

C. Truesdell w książce *Essays in the History of Mechanics* (Springer-Verlag, 1968) z polskich autorów zacytował jedynie S. Zarembę, pisząc: *Czytając oryginalne prace Cauchy'ego, które co prawda cytowałem, ale dokładnie ich nie rozumiałem, odkryłem, że Ericksen znalazł stwierdzenie, że równania konstytutywne powinny być niezmiennicze względem ruchu ciała sztywnego. Wtedy przypomniałem sobie, że widziałem coś takiego już w pracy Zaremby (1903). Te historyczne źródła, dyskusja i odkrycia na nich oparte doprowadziły do teorii hyposprężystości, a następnie pięknej zasady niezmienniczości materiałowej sformułowanej przez Noll'a.*

Profesor S. Zaremba był założycielem i pierwszym Prezesem Polskiego Towarzystwa Matematycznego (1919, PTM). Był doktorem honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Poznańskiego i Uniwersytetu w Caen (Francja). Był również członkiem Rosyjskiej Akademii Nauk (Leningrad), Lwowskiego Towarzystwa Naukowego, Czeskiego Towarzystwa Naukowego i innych stowarzyszeń naukowych.

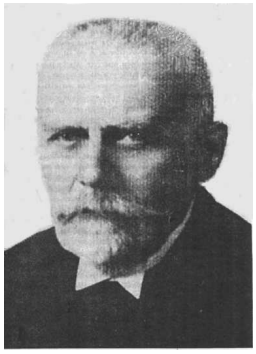

Kazimierz Paulin Stefan Żorawski (1866-1953) urodził się w Szczurzynie w pobliżu Ciechanowa, jego matką była Kazimiera Kamieńska, uczestniczka Powstania Styczniowego. Kazimierz Żorawski studiował fizykę i matematykę w Warszawie oraz matematykę na uniwersytetach w Lipsku, Getyndze i Paryżu (1888-1891). Pracę doktorską, której promotorem był Sophus Lie, obronił w Lipsku. W roku 1892 został profesorem w Lwowskiej Szkole Politechnicznej. Od roku 1895 kierował pierwszą Katedrą Matematyki, a następnie Katedrą Matematyki i Astronomii oraz Obserwatorium Astronomicznym. W roku akademickim 1917/18 został wybrany rektorem Uczelni.

W roku 1919 objął profesurę na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej. W latach 1926-1935 Żorawski kierował III Katedrą Matematyki Uniwersytetu Warszawskiego. Wykładał wiele działów matematyki, mechanikę teoretyczną i teorię ośrodków ciągłych. Został wybrany do AU (od roku 1919 – Polska Akademia Umiejętności), był członkiem i prezesem (1925-1931) Warszawskiego Towarzystwa Naukowego. Dożył dni, by zostać członkiem tytularnym PAN. Jego oryginalne twierdzenia były często odkrywane ponownie, ponieważ swoje cenne prace publikował *in extenso* po polsku, a tylko krótkie streszczenia po niemiecku. W fundamentalnym dziele C. Truesdella and R. Toupina *The Classical Field Theories* (*Encyclopedia of Physics*, Springer-Verlag, 1960) znajdujemy następujące twierdzenia: kryterium Helmholtza-Zorawskiego, str. 341, Zorawskiego twierdzenie o ruchu względnym, str. 440 oraz kryterium Zorawskiego o zachowaniu strumienia, str. 346.

W niepodległej Polsce

W listopadzie 1918 r., po 123 latach nieistnienia jako samodzielne państwo, Polska odzyskała niepodległość. Niestety nie oznaczało to zakończenia wojny na terytorium kraju.

Zjednoczenie trzech zaborów i odbudowa ze zniszczeń wymagały ogromnego wysiłku. Pod zaborami wszystko było różne: język administracji, prawo, a nawet szerokość torów kolejowych. Przypomnijmy, że na Politechnice Warszawskiej pierwsze wykłady w języku polskim miały miejsce dopiero w roku 1915, po zajęciu miasta przez Niemców. Uniwersytet Warszawski otworzył ponownie swoje podwoje w roku 1918, ale bez personelu nauczającego. Wielu profesorów z uczelni Krakowa i Lwowa przeniosło się do Stolicy. Z Rosji wrócili profesorowie polskiego pochodzenia. Z Sankt Petersburga przyjechali profesorowie: Stanisław Bełżecki, Andrzej Pszenicki, Aleksander Wasiutyński i inni. Z Charkowa przeniósł się profesor mechaniki Antoni B. Przeborski. Gabriel Narutowicz powrócił z Zurychu w Szwajcarii, gdzie był profesorem i dziekanem w Eidgenösische Technische Hochschule i specjalistą budowy elektrowni wodnych. Po dwóch latach został wybrany pierwszym prezydentem Polski i wkrótce potem zamordowany.

Antoni Bonifacy Przeborski (1871-1941) urodził się w rodzinie polskich zesłańców w Guberni Kijowskiej. W roku 1894 ukończył, z odznaczeniem za najlepszą pracę magisterską, Wydział Fizyczno-Matematyczny Uniwersytetu Kijowskiego. Otrzymał również dwuletnie stypendium przy Katedrze Matematyki. Wniosek dziekana o zatrudnienie Przeborskiego został odrzucony przez Generalnego Gubernatora Ignatiewa z następującym uzasadnieniem: „Na podstawie decyzji najwyższej Władzy z dnia 26 marca 1864 osoby polskiego pochodzenia, a do tego katolicy nie mogą zajmować stanowisk w Południowo-Zachodnim Kraju". A.B. Przeborski rozpoczął swoją akademicką karierę w Charkowskim Instytucie Technicznym, który w tym czasie zgromadził kilku wybitnych profesorów. Pracowali tam słynni Rosjanie A.M. Liapunow i W.A. Stiekłov. Profesor S. Zaremba starał się bezskutecznie o ściągnięcie A.W. Przeborskiego na katedrę do Krakowa. W czasie burzliwego okresu 1917-1921 A. Przeborski był na zmianę rektorem Instytutu i aresztowany. Po długich staraniach rodzinie Przeborskich udało się wyjechać. A.B. Przeborski zajmował stanowisko kierownika Katedry Mechaniki Teoretycznej na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego. Opublikował szereg prac w dziedzinie równań różniczkowych, funkcji analitycznych, geometrii analitycznej oraz mechaniki analitycznej. Pewien rodzaj układów anholonomicznych został nazwany układami Czetajewa-Przeborskiego. Opublikował współczesną monografię *Rachunek wariacyjny* (1926) i, na wysokim poziomie matematycznym, *Wykłady z mechaniki teoretycznej* (tom I – 1930, tom II – 1935). Niestety, monografie te nie zostały przetłumaczone.

A. Przeborski był członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Akademii Nauk Technicznych, Polskiego Towarzystwa Matematycznego, GAMM i rosyjskich towarzystw naukowych. Jego asystentem byli Jerzy Spława-Neyman (1894-1981, Charków, Warszawa, Londyn, Berkeley), jeden z twórców statystyki matematycznej i hipotezy testowania, oraz Aleksander Wundheiler (1902-1957, Warszawa, Chicago), który opubikował 2 monografie o więzach reonomicznych i układach anholonomicznych (Warszawa, 1934, 1937).

Maksymilian Tytus Huber (1872-1950) ukończył w roku 1894 Wydział Inżynierii Lądowej Szkoły Politechnicznej we Lwowie z adnotacją na dyplomie „znakomicie uzdolniony". W roku akademickim 1896/97 studiował na Uniwersytecie Berlińskim. W roku 1899 został profesorem mechaniki teoretycznej w Szkole Przemysłowej w Krakowie. W okresie tym Huber opublikował rozprawę doktorską, będącą krytycznym rozwinięciem pracy Hertza *Zur Theorie der Berührung*

fester elastischer Körper (*Annalen der Physik*, Vol. IV, Leipzig, 1904, 153-163) i obronioną w Lwowskim Instytucie Politechnicznym w roku 1904. Pierwsza praca, w której Huber rozpatrywał hipotezy wytrzymałościowe *O podstawach teorii wytrzymałości* powstała w Krakowie w roku 1903 i została opublikowana w *Prace Mat.-Fiz.*, tom XV, w Warszawie. Po stu latach fundamentalna praca Hubera, pierwotnie opublikowana w XXII tomie *Czasopisma Technicznego* (str.: 34-40, 49-50, 61-62 i 80-81) została przetłumaczona na język angielski i ukazała się w *Archives of Mechanics* (tom 56, 2004, str. 173-190) pod tytułem *Specific Work of Strain as a Measure of Material Effort*.

W roku 1908 Huber objął stanowisko profesora i kierownika Katedry Mechaniki Technicznej Instytutu Politechnicznego we Lwowie, którego został rektorem w roku 1914. Niestety, po wybuchu wojny został wcielony do armii austriackiej.

Po długotrwałym oblężeniu załoga twierdzy Przemyśl skapitulowała i profesor Huber znalazł się w rosyjskiej niewoli. Nie tracił czasu, opanował język rosyjski, zapoznał się z pracami rosyjskimi z dziedziny mechaniki teoretycznej, nawiązał korespondencję z S.P. Timoshenko i B.G. Galerkinem. Po pewnym czasie pozwolono mu korzystać z biblioteki uniwersytetu w Kazaniu, a po wybuchu rewolucji lutowej w roku 1917 mógł uczyć fizyki w polskim gimnazjum i został wybrany prezesem Związku Polskich Pracowników na Wygnaniu, oddział w Kazaniu. W lecie 1918 roku powrócił do Lwowa, gdzie objął stanowisko kierownika Katedry Mechaniki Technicznej.

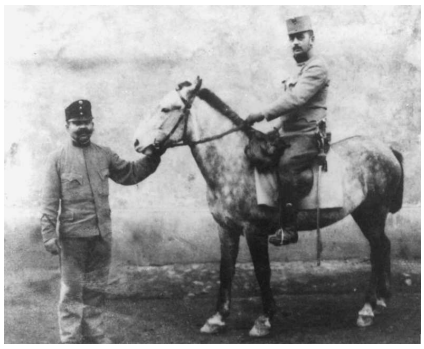

M.T. Huber w twierdzy Przemyśl 1915

Kazań 1917, Huber siedzi w pierwszym rzędzie, drugi z lewej

Profesor Huber był członkiem założycielem (1920) Akademii Nauk Technicznych w Warszawie i członkiem Lwowskiego Towarzystwa Naukowego.

W roku 1921 M.T. Huber został ponownie wybrany rektorem Politechniki Lwowskiej. W latach 1925-1928 był prezesem Lwowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Matematycznego (PTM) i przewodniczącym Pierwszego Kongresu PTM we Lwowie w roku 1927.

1 kwietnia 1928 r. profesor Huber objął stanowisko kierownika Katedry Mechaniki Technicznej na Politechnice Warszawskiej. Lwowskie Towarzystwo Politechniczne wybrało go członkiem honorowym. W roku 1928 został wybrany prezesem Akademii Nauk Technicznych.

Do największych i priorytetowych osiągnięć naukowych Hubera należą prace z dziedziny sprężystych płyt ortotropowych. Wyprowadził równania różniczkowe płyt ortotropowych i przedyskutował szereg przypadków szczególnych ważnych w zastosowaniach inżynierskich. Pierwsza z tych prac ukazała się w roku 1914. Wyniki prac zebrał w dwóch monografiach. Pierwsza z nich *Teoria płyt prostokątnie różnokierunkowych* (Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, Lwów, 21, 246 stron) powstała

praktycznie w niewoli rosyjskiej, druga to monografia w języku niemieckim *Probleme der Statik technisch wichtiger orthotroper Platten* (Akademia Nauk Technicznych, Warszawa, 1929). Prace te były publikowane również po niemiecku i francusku w okresie 1914-1939 i cytowane przez wielu autorów (A. Nadai, S. Timoshenko, S.G. Lekhnickij, K. Girkmann i inni).

M.T. Huber przetłumaczył z czwartego wydania rosyjskiego książkę S.P. Timoshenki *Wytrzymałość materiałów* (2 wydania, Lwów-Warszawa, 1921, 1931), a z drugiego wydania niemieckiego pracę A. Einsteina *O szczególnej i ogólnej teorii względności* (2 wydania, Lwów-Warszawa, 1921, 1923).

W roku 1934 został wybrany członkiem Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Był członkiem licznych towarzystw naukowych.

Wybuch wojny 1 września 1939 r. zmienił drastycznie warunki życia w Polsce. Uczelnie, gimnazja zostały zamknięte. Profesor Huber został prezesem Fundacji J. Mianowskiego. Udało mu się uchronić przed okupantem część majątku Fundacji i zakończyć wydanie polskiej edycji dzieła Marii Skłodowskiej-Curie *Radioaktywność*. Zrezygnował ze współpracy z *Zentrallblat für Mechanik*. Uczył w szkołach zawodowych, brał udział w tajnym nauczaniu, pracował nad swoimi monografiami. W Powstaniu Warszawskim stracił cały swój dobytek, w tym bogate archiwum. Po dwóch miesiącach wędrówki udało się Profesorowi wraz z Małżonką dotrzeć do Zakopanego do willi „Śmigło", wybudowanej przed wojną na Antałówce.

Po wojnie, z wielu propozycji, profesor Huber wybrał stanowisko kierownika dwóch katedr i Laboratorium Wytrzymałości Materiałów na Politechnice Gdańskiej. Nie przyjął natomiast oferowanego Mu stanowiska rektora Politechniki. W październiku Huberowie dotarli do Gdańska. Profesor wykazał tam dużą aktywność naukową, wykładał, był promotorem doktoratów, pisał prace naukowe, rekonstruował zniszczone w Powstaniu Warszawskim monografie i podręczniki akademickie. M.T. Huber uczestniczył w VII Kongresie IUTAM w Londynie (1948), gdzie przedstawił wyniki jednej z ostatnich prac i spotkał swojego starego przyjaciela profesora S.P. Timoshenko.

W lutym 1949 r. profesor Huber przeniósł się do Akademii Górniczo-Hutniczej, gdzie objął utworzoną dla niego *ad personam* Katedrę Wyższych Zagadnień Mechaniki.

Politechnika Warszawska nadała mu tytuł profesora honorowego, Akademia Hutnicza (1945) i Politechnika Gdańska (1949) tytuł doktora honoris causa.

Profesor Huber był promotorem prac doktorskich naukowców dwóch pokoleń w Polsce. Po śmierci Maksymiliana Tytusa Hubera Polska Akademia Nauk ustanowiła nagrodę jego imienia za prace z dziedziny mechaniki ciała stałego.

Włodzimierz Trzywdar-Burzyński (1900-1970) urodził się w Przemyślu. W latach 1918-1920 swój czas dzielił między studiowanie i służbę wojskową w obronie Polski. Ukończył Wydział Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej. W roku 1928 obronił pracę doktorską, promotorem dysertacji był profesor Huber. Pracę habilitacyjną obronił w roku 1933.

Praca doktorska Burzyńskiego była obszernym studium i została opublikowana pod tytułem *Studjum nad hipotezami wytężenia* (Akad. Nauk Techn., Lwów, 1928, 192 str.). Kontynuacja *Studjum...* została opublikowana po niemiecku *Ueber die Anstrengungshypothesen* (Schweizerische Bauzeitung, 94, 1929, str. 259-262) oraz po polsku *Teoretyczne podstawy hipotez wytężenia* (Czasopismo Techniczne, Lwów, 1929, str. 1-41). Prace te zostały napisane w czasie podoktorskiego stypendium Burzyńskiego na uniwersytetach w Getyndze i Zurychu (1929).

W. Burzyński był również konstruktorem mostów, m.in. mostu łukowego nad Sołą na trasie Tresna-Czernichów. W roku 1934 został kierownikiem katedry po Huberze. W roku 1938 został wybrany dziekanem Wydziału Mechanicznego. W latach wojny odgrywał ważną rolę w życiu naukowym i społecznym.

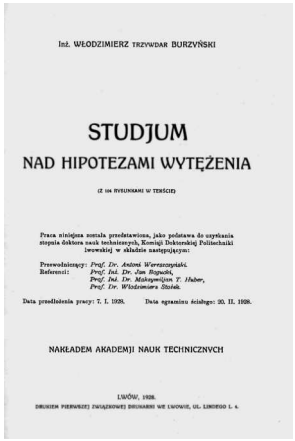

Inż. WŁODZIMIERZ TRZYWDAR BURZYŃSKI

STUDJUM

NAD HIPOTEZAMI WYTĘŻENIA

(Z 104 RYSUNKAMI W TEKŚCIE)

Praca niniejsza została przedstawiona, jako podstawa do uzyskania stopnia doktora nauk technicznych, Komisji Doktorskiej Politechniki lwowskiej w składzie następującym:

Przewodniczący: Prof. Dr. Antoni Wereszczyński.
Referenci: Prof. Inż. Dr. Jan Rajewski,
Prof. Inż. Dr. Małgorzata T. Huber,
Prof. Dr. Włodzimierz Stolak.

Data przedłożenia pracy: 7. I. 1928. Data egzaminu ścisłego: 20. II. 1928.

NAKŁADEM AKADEMJI NAUK TECHNICZNYCH

LWÓW, 1928.

W roku 1933 W. Burzyński opublikował pracę *O rozwinięciu potencjału sprężystego* (Warszawa, 1933, Akad. Nauk Techn.). Była to jego praca habilitacyjna, niestety opublikowana wyłącznie po polsku. Na podobny pomysł wpadł w roku 1940 M. Money. W roku 1944 Politechnika Lwowska zmieniła nazwę na Lwiwskij Politechnicznyj Institut, a W. Burzyński został dyrektorem do spraw naukowych. W styczniu 1945 r. W. Burzyński został aresztowany na ponad 6 miesięcy. W roku 1946 W. Burzyński przeniósł się na Politechnikę Śląską, gdzie kierował Katedrą Mechaniki i Katedrą Wytrzymałości Materiałów. Napisał ważną pracę *O niektórych niedomaganiach i koniecznych uzupełnieniach de Saint-Venantowskiej teorii prętów prostych* (Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, seria B, Wrocław, 1951, 75 str.). Problemy poruszone w pracy były później dyskutowane w licznych pracach przez R.A. Toupina, E. Sternberga oraz G. Ficherę.

Świetna kariera W. Burzyńskiego została nagle przerwana w roku 1949 przez wylew krwi do mózgu.

Pierwsze kroki w rozwoju lotnictwa w Polsce

Stowarzyszenie „Awiata" zostało założone we Lwowie w roku 1909. Prawie równocześnie powstało stowarzyszenie studentów Politechniki Lwowskiej „Awiator", którego pierwszym kuratorem został profesor Huber. Podobne stowarzyszenie nie mogło powstać w Warszawie z powodu zakazu władz rosyjskich. W tym samym czasie we Lwowie i w Krakowie zostały zorganizowane pokazy lotnicze oraz konkurs na najlepszy szybowiec.

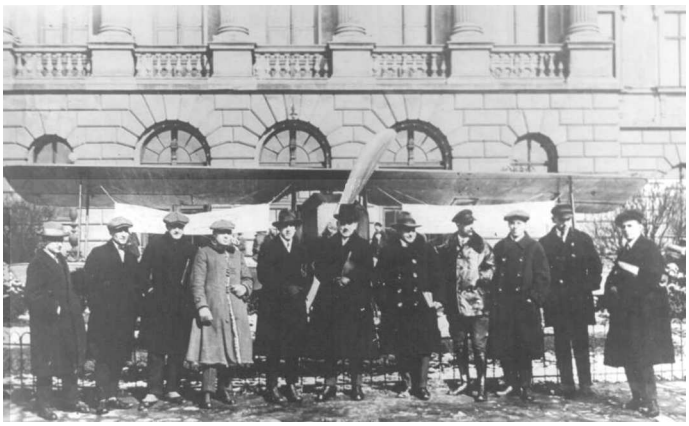

Przed Politechniką Lwowską, Profesor Huber w środku, 1924

Po wojnie zainteresowanie lotnictwem znacznie wzrosło. Bez przemysłu samochodowego było to trudne, niemniej młodzi, zdolni ludzie zaczęli odnosić sukcesy w konstruowaniu samolotów.

W Politechnikach Lwowskiej i Warszawskiej powstały sekcje lotnicze celem przygotowania fachowców w tej nowej dziedzinie.

W Państwowych Zakładach Lotniczych w Warszawie wybudowano szereg udanych samolotów. Samolot PZL-P1 wygrał zawody w Bukareszcie (1930), udoskonalony model PZL-P6 zwyciężył w Cleveland w USA. Następne modele weszły do służby w kilku państwach. Sportowe samoloty RWD, skonstruowane przez S. Rogalskiego, S. Wigurę, i J. Drzewieckiego, zwyciężały w międzynarodowych zawodach. RWD-6 w Międzynarodowym Challenge 1932, a RWD-9 w roku 1934. Model RWD-13 był eksportowany do szeregu państw, w tym do USA. Oryginalną i bardzo udaną konstrukcją był bombowiec PZL-37 „Łoś", w owym czasie porównywalny z czołowymi samolotami tej klasy.

Lwowska Szkoła Matematyczna

Stefan Banach (1895-1945) urodził się w Krakowie. Skończył dwa lata Politechniki Lwowskiej. Był jednym z twórców analizy funkcjonalnej. Razem z Hugo Steinhausem byli czołowymi przedstawicielami Lwowskiej Szkoły Matematycznej. Na Uniwersytecie Jana Kazimierza wykładał wiele działów matematyki i mechanikę teoretyczną.

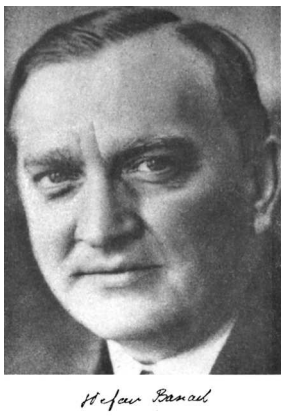

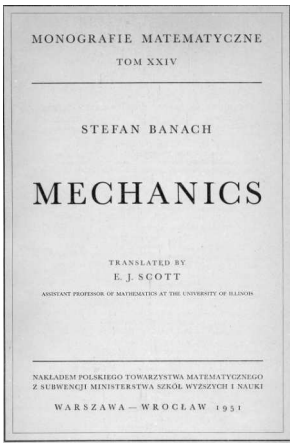

Był autorem *Mechaniki* przetłumaczonej na język angielski. Istnieje pojęcie *przestrzeń Banacha* i twierdzenia noszące jego nazwisko. Należą one do podstawowych w analizie funkcjonalnej. S. Banach był inicjatorem słynnej „książki szkockiej" – zbioru problemów matematycznych, które należało rozwiązać. Profesor S. Banach należał do wielu towarzystw naukowych, był prezesem PTM (1939-1945) i członkiem Ukraińskiej Akademii Nauk. W czasie okupacji niemieckiej (1941--1944) Banach karmił wszy w Instytucie Weigla. Wytwarzano z nich szczepionki przeciw tyfusowi plamistemu.

Zmarł we Lwowie 31 sierpnia 1945 r. na raka płuc. W Warszawie istnieje Międzynarodowe Centrum im. Stefana Banacha.

Władysław Michał Nikliborc (1899-1948) urodził się w Wadowicach, studiował w Krakowie. Wraz z grupą studentów brał udział w bitwach Legionów Piłsudskiego. Studia ukończył w roku 1922 pod kierunkiem prof. S. Zaremby. Pracę doktorską obronił na Uniwersytecie Jagiellońskim, *veniam legendi* otrzymał na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Wykładał matematykę i mechanikę teoretyczną na Politechnice Lwowskiej. Pobyt w Lipsku na stypendium Fundacji Rockefellera był szczególnie owocny. Pracował tam z profesorem **Leonem Lichtensteinem** (urodzony w Warszawie 1878, zmarł w Zakopanem w roku 1933) nad zagadnieniami

ruchu trzech ciał i kształtem cieczy lepkich w ruchu obrotowym. Otrzymał wyniki o podstawowym znaczeniu teoretycznym.

W roku 1937 W. Nikliborc zastąpił A. Przeborskiego na Katedrze Mechaniki Teoretycznej Uniwersytetu Warszawskiego. Czasy wojenne spędził we Lwowie. Jego przyjaciel i współautor **Stefan Marian Kaczmarz** został zamordowany w Katyniu w roku 1940, natomiast **Juliusz Paweł Schauder** wyszedł z mieszkania Nikliborca na ulicę w roku 1943, został rozpoznany przez przedwojennego ucznia i zastrzelony.

W roku 1946 W. Nikliborc został mianowany profesorem Uniwersytetu Warszawskiego. 29 lutego 1948 r. został aresztowany i następnie znaleziony martwy na ławce w parku.

Jego rękopisy są przechowywane w Archiwum PAN w Warszawie. Znajdują się tam prace na temat ruchu trzech ciał, twierdzenia analizy matematycznej i teorii prawdopodobieństwa (razem ok. 900 stron).

Udział polskich naukowców w II wojnie światowej

Polscy naukowcy, a zwłaszcza inżynierowie, uczestniczyli aktywnie w wysiłku pokonania wroga. Wielu z nich pracowało przy udoskonalaniu broni i konstruowaniu różnych urządzeń przydatnych w walkach.

W roku 1943 udało się oddziałowi AK zdobyć niemiecką rakietę, która zboczyła z kursu i wylądowała w bagnach. Rakieta V-2 została wydobyta, rozmontowana, zbadana, a w końcu wysłana na pokładzie specjalnego samolotu do Anglii. Ekspertem, który zbadał układ elektroniczny rakiety, był profesor **Janusz Groszkowski (1898-1984)**, prezes Polskiej Akadmii Nauk (1962-1971).

Już w roku 1932 trzem naszym kryptologom udało się złamać szyfr niemieckiej maszyny do kodowania „Enigmy". Przed wybuchem wojny egzemplarze „Enigmy" zostały dostarczone naszym sojusznikom we Francji i Anglii. Naszymi kryptologami byli: **Marian Rejewski (1905--1980)**, **Jerzy Różycki (1909-1942)** oraz **Henryk Zygalski (1907-1978)**.

Prof. J. Groszkowski

Marian Rejewski

Na uznanie naszego wysiłku i sukcesów trzeba było długo czekać. Dopiero w roku 2005 zostało wydane dwutomowe dzieło [13] traktujące o tej współpracy.

Archiwum Mechaniki Stosowanej

W Politechnice Gdańskiej, z inicjatywy profesora Witolda Nowackiego i przy patronacie profesora Maksymiliana Tytusa Hubera, zostało założone pierwsze polskie czasopismo poświęcone

pracom naukowym z dziedziny mechaniki. Pozostałymi założycielami byli profesorowie Wacław Olszak i Witold Wierzbicki. Pierwszy zeszyt pisma ukazał się drukiem w kwietniu 1949 roku. Przez pierwsze dwa lata pismo było wydawane sumptem Katedry Mechaniki Budowli Politechniki Gdańskiej. Od roku 1952 jest wydawane przez IPPT PAN (obecnie nosi nazwę *Archives of Mechanics*). Kwartalnik znajduje sie na tzw. liście filadelfijskiej.

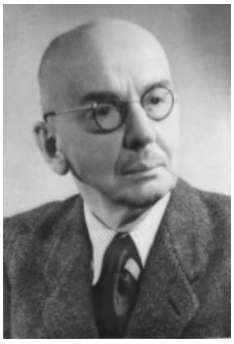

M.T. Huber

W. Nowacki

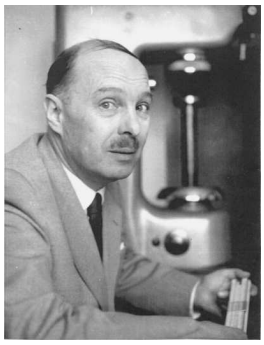

W. Olszak

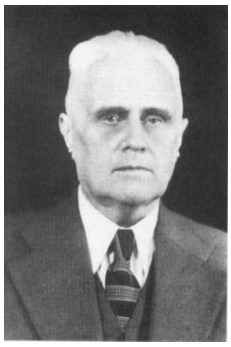

W. Wierzbicki

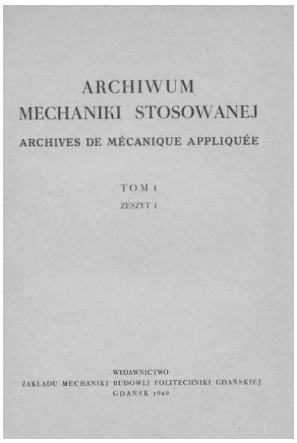

Założyciele pisma należeli do czołowej grupy uczonych w dziedzinie mechaniki w Polsce.

Bibliografia

1. Feliks Kucharzewski, *Mechanika w swym rozwoju historycznym*, Inst. Wydawniczy „Biblioteka Polska", Warszawa 1924, str. 228
2. Feliks Kucharzewski, *Piśmiennictwo techniczne polskie*, tom II, Warszawa 1921

3. Bolesław Orłowski, *Co wnieśli Polacy do dorobku światowego i dorobku innych krajów w dziedzinie techniki i nauk matematyczno-przyrodniczych*, Rocznik PTHT III, 2001, str. 7-44

4. Zbigniew S. Olesiak, *On Polish Mechanics (1850-1950)*, 21st ICTAM, Warszawa 2004, str. 24

5. Danuta i Zbigniew Mazurkiewiczowie, *Z dziejów polskiej mechaniki do 1918 roku*, MTiS, **15**, 3, 1977, str. 299-313

6. Zbigniew S. Olesiak, Zbigniew W. Engel, *Maksymilian Tytus Huber*, Inst. Technologii Eksploatacji, PIB w Radomiu, Wydanie II uzup., 2007, str. 249

7. Krzysztof Tatarkiewicz, *Materiały do dwóch wieków mechaniki w Polsce (1795-1995)*, Wyd. Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1995, str. 115-160

8. C. Truesdell, *Essays in the History of Mechanics*, Springer-Verlag, 1968

9. C. Truesdell, R. Toupin, *The Classical Field Theories*, Encyclopedia of Physics, Springer-Verlag, 1960, str. 226-880

10. C. Truesdell, W. Noll, *The Non-Linear Field Theories of Mechanics*, Encyclopedia of Physics, Springer-Verlag, 1965, str. 1-616

11. Jarosław Cabaj, *Walczyć nauką za sprawę Ojczyzny (Zjazdy ponad-zaborowe polskich środowisk naukowych i zawodowych jako czynnik integracji narodowej)*, Wyd. Akademii Podlaskiej, Siedlce 2007

12. Bronisław Średniawa, *Władysław Natanson (1864-1937), fizyk, który wyprzedził swoją epokę*, Kwartalnik HNiT, 42, 1997, str. 3-22

13. *Polsko-Brytyjska współpraca wywiadowcza podczas II wojny światowej*, Wyd. Archiwum Głównego Akt Dawnych, Warszawa 2005